

รายงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นฉบับสมบูรณ์

โครงการวิจัย

“แนวทางการบริหารจัดการศูนย์กีรออาตีปาเซปูเต๊ะ
โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน อำเภอทุ่งยางแดง
จังหวัดปัตตานี”

โดย

นายชาญดี เจ๊ะเงาะ และคณะ

ธันวาคม 2554

รายงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นฉบับสมบูรณ์

โครงการวิจัย

“แนวทางการบริหารจัดการศูนย์กีร้อาตีปาเซปุเต๊ะ
โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน อำเภอทุ่งยางแดง
จังหวัดปัตตานี”

คณะผู้วิจัย

1.นายชาญดี	เจ๊ะเงาะ
2.นายอับดุลเลาะ	หะยีวาจิ
3.นายมะดาโอะ	หะยีดาโอะ
4.นายมะยูโซะ	ลอซอ
5.นางสาวซูไรหะ	เจ๊ะเงาะ
6.นางสาวยามีหะ	เจ๊ะมิง

สนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

ชุดโครงการ การศึกษากับชุมชน

คำนำ

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์สำคัญ 3 ประการ ประกอบด้วย 1.ศึกษาบทเรียนการบริหารจัดการศูนย์กිරออาติปาเซปูเต๊ะตั้งแต่ปี 48-51 ที่เป็นอยู่ 2. ศึกษาแนวทางการบริหารจัดการด้านคนและการทำงานที่ดีของศูนย์กिरออาติปาเซปูเต๊ะ และ 3.ศึกษาแนวทางการทำให้ครูและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัย โดยเน้นการจัด “กิจกรรม” เป็นสำคัญ มีทั้งหมด 8 กิจกรรมหลัก เครื่องมือที่ใช้จึงมีทั้ง การระดมความคิด การปรึกษาหารือ การใช้วิดีโอภาพในกิจกรรมเด็ก มีการสัมภาษณ์จากเวทีการจัดกิจกรรมและนอกกิจกรรม การให้แบบฟอร์มให้ครูบันทึกประสบการณ์การสอนกिरออาติเล็ม 1-5 และเล่มอัลกุรอาน การศึกษาดูงานศึกษาจากเอกสาร พร้อมกับการปรึกษาหารือกับศูนย์ประสานงานวิจัยอิสลามศึกษาและวัฒนธรรมอย่างเป็นระยะ

ผลการดำเนินงานด้านการเข้าร่วมของชุมชน พบว่า ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเข้าร่วมตามเป้าหมายที่ได้วางเอาไว้ในบางกิจกรรม บางกิจกรรมไม่บรรลุเป้าหมาย และบางกิจกรรมผู้เข้าร่วมเกินเป้าหมายที่กำหนด ทุกคนมีการแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นกันในทุกกิจกรรม มีการตื่นตัวที่จะให้ความร่วมมือกับทางศูนย์ กระตือรือร้นในด้านการมีส่วนร่วมกับทางศูนย์มากขึ้น ทำให้โครงการวิจัยได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่าย จนทำให้ทางศูนย์กिरออาติได้รับความร่วมมือและการมีส่วนร่วมของชุมชนมากยิ่งขึ้น ได้รับการแบ่งเบาภาระหน้าที่สู่กรรมการที่ได้แต่งตั้งไว้ในชุมชน ผู้บริหารเองได้รู้วิธีการทำงานแบบมีส่วนร่วมกับชุมชนมากยิ่งขึ้น ทำให้ศูนย์ได้บุคลากรที่ผ่านการวิจัยและอบรมสามารถเป็นผู้บริหารศูนย์ได้ นำไปสู่การขยายผลเทคนิคการบริหารจัดการศูนย์ต่อไป

การบริหารจัดการศูนย์กिरออาติปาเซปูเต๊ะ มีทั้งความสำเร็จที่เป็นความภาคภูมิใจของทุกคน มีทั้งประเด็นที่ยังเป็นข้อด้อยในมุมมองของผู้นำเสนอ ปัญหาอุปสรรค รวมทั้งประเด็นการพัฒนาการบริหารจัดการในด้านต่างๆที่เป็นบทเรียนและแนวทางการจัดการในโอกาสต่อไป ผลการดำเนินงานวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังรายงานวิจัยฉบับนี้

นอกจากนี้ ยังทำให้นักวิจัยทราบว่า คนที่สามารถทำวิจัยท้องถิ่นได้ไม่จำเป็นต้องเป็นคนที่มีการศึกษาสูงและไม่จำเป็นต้องมีประสบการณ์วิจัยวิชาการ แต่ที่สำคัญคือ นักวิจัยท้องถิ่นต้องเป็นคนที่มีเวลา และเสียสละเวลาให้กับงานวิจัยได้ และการวิจัยต้องร่วมมือร่วมแรงกัน ดังที่อัลลอฮ์ทรงตรัสว่า “พวกเขาก็จะช่วยเหลือสนับสนุนกันในการทำมาดีและสร้างความยำเกรง และพวกเขาก็ช่วยกันสนับสนุนกันในสิ่งที่เป็นการบาปและเป็นศัตรูกัน” (บทอัลมาอิดะฮ์ โองการที่ 2)

คณะนักวิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	๑-๑๓
คำนำ	ก
สารบัญ	๗-๘
บทที่ 1 บทนำ	1
1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
2. วัตถุประสงค์โครงการวิจัย	3
3. ผลที่คาดว่าจะได้รับ	3
4. วิธีการวิจัย	4
1. ขอบเขตการวิจัย	4
2. กลุ่มตัวอย่างและเครื่องมือการวิจัย	4
3. การดำเนินการเก็บข้อมูล	5
4. การตรวจสอบข้อมูล	7
5. ด้านการวิเคราะห์ข้อมูล	8
6. นิยามศัพท์เฉพาะ	8
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
บทที่ 3 กระบวนการดำเนินงานวิจัย	19
1. วิธีการวิจัย	19
2. เครื่องมือและเทคนิคที่ใช้ในการวิจัย	19
3. รายงานวิธีการดำเนินงานรายกิจกรรม	20
1. จัดเวทีประชุมครูและผู้บริหารเพื่อถอดประสบการณ์ตั้งแต่ปี 2548-2551	20
2. จัดเวทีผู้ปกครอง ผู้นำท้องถิ่น หน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องสะท้อนความต้องการและหาแนวทางการพัฒนาศูนย์กිරออาดีโดยมีส่วนร่วม	22
3. กิจกรรมชี้แจงและเปิดตัวโครงการต่อสาธารณะ	26
4. กิจกรรมเปิดตัวโครงการวิจัยกับชุมชนและร่วมสรรหาตัวแทนชุมชน	29
5. จัดกิจกรรมศึกษาดูงานการบริหารจัดการศูนย์ ณ ประเทศมาเลเซีย	32
6. ศึกษาดูงานการบริหารงานโดยศูนย์กිරออาดีระเว้ง ต.ระเว้ง อ.ยะรัง	38
7. กิจกรรม เวทีอบรมเชิงปฏิบัติการแก่ทีมบริหารศูนย์กිරออาดีเพื่อให้	

ประสบความสำเร็จ	42
8. จัดเวทีเด็กสะท้อนบทบาทที่ผ่านมาและแนวทางการร่วมมือจากผู้เรียน	44
9. กิจกรรมเวที อบรมการบริหารจัดการองค์กร	45
10. กิจกรรมเวที ร่วมกำหนดวิสัยทัศน์และพันธกิจ	47
11. เวทีจัดทำแผนยุทธศาสตร์ศูนย์กිරออาตีปาเซปุเตะ	49
12. จัดเวทีครูและทีมบริหารร่วมกันกำหนดกฎระเบียบของศูนย์กිරออาตี	50
13. จัดเวทีติดตามผลการดำเนินงานฝ่ายต่างๆ	52
14. เวทีนำเสนอผลการวิจัยต่อชุมชน	53
บันทึกภาษามลายูจากกิจกรรม “เวทีอบรมเชิงปฏิบัติการแก้ทีมบริหารศูนย์กිරออาตี ฯ	56
บทที่ 4 บทเรียนการบริหารจัดการศูนย์กිරออาตีปาเซปุเตะตั้งแต่ปี 48-51	58
1. บทเรียนความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรคและโอกาส	58
2. แนวทางการบริหารจัดการด้านคน	61
2.1 กำหนดบทบาทครูในศูนย์กිරออาตี	61
2.2 แบ่งระบบการทำงานจัดเป็นฝ่ายงาน	62
2.3 ระบบการควบคุมนักเรียน	64
3. แนวทางการทำงานที่ดีของศูนย์กिरออาตีปาเซปุเตะ	67
3.1 ปณิธานศูนย์กिरออาตีปาเซปุเตะ	67
3.2 วิสัยทัศน์ศูนย์กिरออาตีปาเซปุเตะ	67
3.3 พันธกิจของศูนย์กिरออาตีปาเซปุเตะ	67
3.4 บทบาทหน้าที่ศูนย์กिरออาตีปาเซปุเตะ	67
3.5 กลยุทธ์และแผนพัฒนาศูนย์กिरออาตีปาเซปุเตะ	68
บทที่ 5 แนวทางการบริหารจัดการที่ทำให้ครูและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน	73
1. แนวทางการบริหารจัดการศูนย์กिरออาตีปาเซปุเตะที่ทำให้ครูเข้ามามีส่วนร่วม	73
1.1 สร้างการมีส่วนร่วมผ่านระบบการประชุมร่วมกันอย่างชัดเจน	73
1.2 จัดระบบโครงสร้างการบริหารจัดการภายในชัดเจน	76
1.3 กำหนดหน้าที่ของครู ด้านการสอนชัดเจนรวมทั้งระเบียบวินัยต่างๆ	77
1.4 ต้องให้ทุกคนเข้าใจเป้าหมายร่วมของศูนย์กिरออาตีและแผนการทำงานร่วมกัน	77
1.5 ต้องร่วมพัฒนาเป้าหมายเชิงคุณภาพให้เกิดขึ้นเชิงประจักษ์อย่างต่อเนื่อง	78

1.6 คิดและสร้างกระบวนการให้ครูรู้สึกในการจัดการเรียนการสอน	78
2. การบริหารจัดการศูนย์กีรอาติปาเซปุเต๊ะที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม	79
2.1 สร้างโอกาสชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมและกำหนดบทบาทคณะกรรมการชุมชน	78
2.2 แนวทางที่จะให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมต่อเนื่องและยั่งยืน	81
บทที่ 6 สรุปวิเคราะห์ผลการวิจัย บทเรียนและข้อเสนอแนะ	85
สรุปและวิเคราะห์ผลการวิจัย	85
1. บทเรียนความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรคและโอกาส	87
2. แนวทางการบริหารจัดการด้านคน	88
2.1 กำหนดบทบาทครูในศูนย์กีรอาติ	88
2.2 แบ่งระบบการทำงานจัดเป็นฝ่ายงาน	89
2.3 ระบบการควบคุมนักเรียน	89
3. แนวทางการทำงานที่ดีของศูนย์กีรอาติปาเซปุเต๊ะ	90
4. แนวทางการบริหารจัดการที่ทำให้ครูและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน	91
4.1 แนวทางการบริหารจัดการศูนย์กีรอาติปาเซปุเต๊ะที่ทำให้ครูเข้ามามีส่วนร่วม	91
4.2 การบริหารจัดการศูนย์กีรอาติปาเซปุเต๊ะที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม	95
บทเรียนและข้อเสนอแนะ	98
1. การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นระหว่างการวิจัย	98
1.1 การเปลี่ยนแปลงด้านการทำงานภายใน	99
1.2 เปลี่ยนความรับผิดชอบในการแก้ปัญหาอย่างมีส่วนร่วมของชุมชน	99
1.3 การเปลี่ยนแปลงของชุมชน ครูและนักวิจัย	100
2. ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานวิจัยและแนวทางการจัดการ	101
3. ข้อเสนอแนะต่อนักวิจัยใหม่ สกว.และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	103

ภาคผนวก

บันทึกประสบการณ์และความรู้สึกนักวิจัย

การใช้ประโยชน์จากงานวิจัย (RE)

ประมวลผลการดำเนินงาน

บทคัดย่อ

โครงการวิจัย แนวทางการบริหารจัดการศูนย์กีรออาตีปาเซปูเต๊ะ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน อ.ทุ่งยางแดง จ.ปัตตานี มีวัตถุประสงค์สำคัญ 3 ประการ ประกอบด้วย 1.ศึกษาทฤษฎีการบริหารจัดการศูนย์กีรออาตีปาเซปูเต๊ะตั้งแต่ปี 48-51 ที่เป็นอยู่ 2. ศึกษาแนวทางการบริหารจัดการด้านคนและการทำงานที่ดีของศูนย์กีรออาตีปาเซปูเต๊ะ และ 3.ศึกษาแนวทางการทำให้ครูและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัย โดยเน้นการจัด “กิจกรรม” เป็นสำคัญ มีทั้งหมด 8 กิจกรรมหลัก เครื่องมือที่ใช้จึงมีทั้ง การระดมความคิด การปรึกษาหารือ การใช้วิดีโอภาพในกิจกรรมเด็กมีการสัมภาษณ์จากเวทีการจัดกิจกรรมและนอกกิจกรรม การให้แบบฟอร์มให้ครูบันทึกประสบการณ์การสอนกีรออาตีเล่ม 1-5 และเล่มอัลกุรอาน การศึกษาดูงาน ศึกษาจากเอกสารพร้อมกับการปรึกษาหารือกับศูนย์ประสานงานวิจัยอิสลามศึกษาและวัฒนธรรมอย่างเป็นระยะและในการดำเนินกิจกรรมต่างๆมีผู้เข้าร่วมกิจกรรม ประกอบด้วย ทีมวิจัย ที่ปรึกษา คณะกรรมการบริหารศูนย์ ครูผู้สอนกีรออาตีที่ปฏิบัติการสอนตั้งแต่ปี 48 และครูที่สอนปัจจุบัน ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนา ผู้ปกครอง เด็กนักเรียนชาย นักเรียนหญิง ผู้ทรงคุณวุฒิ เครือข่ายกีรออาตีและเครือข่ายงานวิจัยในตำบลที่นำเสนอโครงการวิจัย อาจารย์มหาวิทยาลัยอิสลามยะลา ตัวแทนครูตาดีกาในพื้นที่ ประธานกีรออาตีแห่งประเทศไทยและคณะกรรมการ ครูโรงเรียนประถม มัธยม รอส. หน่วยงานเอกชนและผู้ใช้งานวิจัยเพื่อท้องถิ่น เครือข่ายศูนย์กีรออาตีมาเลเซียและประเทศไทยและเครือข่ายนักวิจัยของศูนย์ประสานงานวิจัยอิสลามศึกษาและวัฒนธรรม

ผลการวิจัยสามารถตอบวัตถุประสงค์ได้ทุกประการ ซึ่งการบริหารจัดการศูนย์กีรออาตีปาเซปูเต๊ะ มีทั้งความสำเร็จที่เป็นความภาคภูมิใจของทุกคน มีทั้งประเด็นที่ยังเป็นข้อด้อยในมุมมองของผู้นำเสนอ ปัญหาอุปสรรค รวมทั้งประเด็นการพัฒนาการบริหารจัดการในด้านต่างๆที่เป็นบทเรียนและแนวทางการจัดการในอนาคตต่อไป ซึ่งได้สรุปข้อดีที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม เช่น ได้แบ่งเบาระยะของครูและผู้บริหารศูนย์เป็นอย่างมาก ซึ่งก่อนหน้านี้เวลามีปัญหากับชุมชนข้างนอก คณะครูและโดยเฉพาะผู้บริหารต้องเป็นผู้ใกล้ชิดและแก้ปัญหา แต่ปัจจุบันเมื่อเกิดปัญหาเกิดขึ้นทางทีมคณะกรรมการก็จะช่วยแก้ปัญหาให้ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะต่อนักวิจัยใหม่ สกว.และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ข้อเสนอแนะต่อนักวิจัยใหม่

1. นักวิจัยใหม่ทุกคนควรมีการศึกษารายละเอียดโครงการและกิจกรรมของโครงการวิจัยอย่างละเอียดทุกขั้นตอนเพื่อให้เกิดความเข้าใจและเกิดประสิทธิภาพในการดำเนินการ

ข้อเสนอแนะต่อ สกว.

1. สกว.ควรนำเสนอยุทธศาสตร์ให้รัฐบาลเห็นความสำคัญของการวิจัย เพื่อเพิ่มคุณภาพงานวิจัยและงบประมาณให้มากขึ้น ทั้งนี้งบประมาณที่จำกัดโครงการละไม่เกิน 2 แสนบาท ทำให้กระบวนการวิจัยบางขั้นตอนไม่สามารถดำเนินการได้ ทำให้กลยุทธ์ในการวิจัยเพื่อหาความรู้และแก้ปัญหาถูกตัดขั้นตอนไป
2. เนื่องจากโครงการนี้ไม่มีค่าตอบแทนนักวิจัยเมื่อเสร็จสิ้นโครงการวิจัย สกว.ควรสนับสนุนค่าตอบแทนนักวิจัย(ถ้าเป็นไปได้) เพื่อเป็นการให้กำลังใจนักวิจัยในการดำเนินงานวิจัยสำเร็จ
3. สกว. ควรสนับสนุนค่าเสริมสร้างความเข้มแข็งหลังเสร็จสิ้นโครงการ เพื่อให้ศูนย์สามารถดำเนินกิจกรรมพัฒนาครูนอกเหนือจากแผนงานที่กำหนดไว้
4. สกว.ควรจัดการศึกษาดูงานในต่างประเทศ ว่าด้วยเรื่องระบบการสอนและการบริหารจัดการเพื่อให้ชุมชนสามารถพัฒนาเชิงพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้อย่างแท้จริง
5. สกว.ควรสนับสนุนงบประมาณพิเศษให้กับศูนย์ประสานงานวิจัยอิสลามศึกษาและวัฒนธรรมในการจัดงาน Expo งานวิจัยในพื้นที่ เพื่อสร้างโอกาสในการเรียนรู้และนำเสนอผลการวิจัยให้กับคนที่สนใจในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้
6. ศูนย์ประสานงานควรเพิ่มการกระตุ้นการทำงานของนักวิจัยและสนับสนุนนักวิจัยเพื่อให้นักวิจัยขับเคลื่อนโครงการวิจัยได้ตามกำหนดเวลาต่อไป
7. งานวิจัยท้องถิ่น นักวิจัยชาวบ้าน โดยชาวบ้าน แต่พอทำไประยะหนึ่งรู้สีกว่างานวิจัยนี้ไม่ใช่แบบชาวบ้านแต่เป็นแบบวิชาการ เพราะสามารถพัฒนาตนเองทั้งในด้านการสื่อสารและการเขียน สามารถนำเสนอในที่ประชุมสาธารณะได้ แต่ข้ออ่อนคือ ถ้าเป็นชาวบ้านจริงๆที่ไม่สามารถพูดและเขียนภาษาไทยได้จะรู้สีกว่างานวิจัยนี้ยากเช่นเดียวกัน
8. สกว.ควรลดความเป็นวิชาการลง เพราะงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นส่วนใหญ่ในพื้นที่ 3 จังหวัดเป็นชาวบ้านธรรมดา และอยากเห็นงานวิจัยขับเคลื่อนในพื้นที่มากกว่านี้
9. ปัจจัยความสำเร็จของโครงการอยู่ที่ความรับผิดชอบของทีมงาน มีความรับผิดชอบต่อโครงการ สำคัญยิ่งกว่าคนเก่งและผู้รู้

ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1. หน่วยงานท้องถิ่นส่วนมากมักจะทำอะไรโดยไม่ปรึกษาชาวบ้านก่อน ซึ่งการปรึกษาส่วนหนึ่งจะต้องทำว่าจะทำอะไร ใครทำ ทำอย่างไร ใครรับผิดชอบ แต่ต้องคำนึงถึงกระบวนการเพื่อแก้ปัญหาระยะยาวด้วย ไม่ใช่ปรึกษาเพื่อให้ได้งัยยะหรือสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆเท่านั้น
2. หน่วยงานท้องถิ่นควรสนับสนุนกิจกรรมของมัสยิดซึ่งครอบคลุมกลุ่มเป้าหมาย เด็ก เยาวชน และสตรี

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สภาพทั่วไปของตำบล

อำเภอทุ่งยางแดง ประกอบด้วย 4 ตำบล คือ ตำบลปากู ตำบลน้ำคำ ตำบลพิเทน และตำบลตะโละเมะนา ตำบลปากูมีทั้งหมด 7 หมู่บ้าน คือ หมู่ที่ 1 บ้านปาแดปาส หมู่ที่ 2 บ้านปาเซปูเตะ หมู่ที่ 3 บ้านเขาดิน หมู่ที่ 4 บ้านมะนังยง หมู่ที่ 5 บ้านปากู หมู่ที่ 6 บ้านตะโละโตะโน และหมู่ที่ 7 บ้านจะมื่อมา สภาพทั่วไปของตำบลปากู เป็นที่ราบลุ่มเหมาะในการทำนา บางแห่งเป็นเนินเขาเตี้ย ๆ เหมาะในการปลูกยางพารา ชาวบ้านจึงมีอาชีพทำนา ทำสวน มีจำนวนประชากรในเขต อบต. 6,612 คน และจำนวนหลังคาเรือน 948 หลังคาเรือน (ณ ธันวาคม 2554)

อาณาเขตตำบล :

ทิศเหนือ ติดกับ ตำบลพิเทน อำเภอทุ่งยางแดง จังหวัดปัตตานี

ทิศใต้ ติดกับ ตำบลท่าธง อำเภอรามัน จังหวัดยะลา

ทิศตะวันออก ติดกับ ตำบลปุดองหอย อำเภอกะป้อ จังหวัดปัตตานี

ทิศตะวันตก ติดกับ ตำบลน้ำคำ อำเภอทุ่งยางแดง จังหวัดปัตตานี

ศูนย์ก๊ออาตีปาเซปูเตะ ตั้งอยู่ในพื้นบริเวณของสถาบันปอเนาะพักรียะห์อุสมานียะห์บ้านปาเซปูเตะ (ปอเนาะช็อกอง) หมู่ที่ 2 ตำบลปากู อำเภอทุ่งยางแดง จังหวัดปัตตานี ศูนย์ก๊ออาตีปาเซปูเตะ มีที่ตั้งอยู่กลางหมู่บ้านห่างจากมัสยิดนูรุดดีนปาเซปูเตะ ประมาณ 300 เมตร และห่างจากโรงเรียนพระราชประสงค์บ้านทรายขาว ประมาณ 400 เมตร และห่างจากตัวอำเภอทุ่งยางแดง ประมาณ 5 กิโลเมตร

การก่อเกิดศูนย์ก๊ออาตีปาเซปูเตะ สืบเนื่องมาจากเดิมที สถาบันปอเนาะแห่งนี้เป็นที่รู้จักของชุมชนทั้งในและนอกพื้นที่ในด้านวิชา-ก๊อาน ต่อมาระบบก๊ออาตีได้เข้ามาเผยแพร่และมีคนเริ่มรู้จักมากขึ้น ทางสถาบันได้เล็งเห็นถึงบทบาทระบบก๊ออาตีที่เข้ามาในสังคมการเรียนรู้วิธีการเรียนอัลก๊อาน จึงได้ศึกษาความเป็นไปได้ของระบบก๊ออาตีว่าจะสามารถนำมาใช้ที่สถาบันแห่งนี้เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้อัลก๊อานในระบบก๊ออาตีของเยาวชนดีหรือไม่ ดังนั้นทางสถาบันได้

แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นมา 1 ชุด รวม 5 คน เพื่อศึกษาถึงความเป็นไปได้และเปิดศูนย์สอนอัล-กุรอานโดยระบบกีรออาตีต่อไป จากการดำเนินการของคณะกรรมการชุดดังกล่าว ทำให้มีการก่อเกิดศูนย์กีรออาตีขึ้นเมื่อ 25/3/2548 โดยความร่วมมือจากสถาบัน กรรมการศูนย์ ผู้นำท้องถิ่น ผู้ปกครองและชุมชน เมื่อครั้งเปิดศูนย์วันแรก มีนักเรียนทั้งในและนอกพื้นที่ตามจำนวนที่กำหนด 45 คน ครูผู้สอนเป็นของสถาบัน 3 คน หลังจาก 2 เดือนแรกที่ศูนย์ได้ดำเนินการ มีนักเรียนเข้ามาสมัครเพิ่มเป็นจำนวนทั้งหมด 150 คน ทำให้กรรมการศูนย์ฯ ต้องประสานงานกับชุมชนในการจัดหาบุคลากรเพื่อเสริมบุคลากรให้ได้ตามจำนวนนักเรียนที่เพิ่มขึ้น

ศูนย์กีรออาตีปาเซปูเต๊ะ มีนักเรียนที่มาจาก ตำบลปากู ตำบลน้ำคำ ตำบลพิเทน ตำบลตะโล๊ะแมะ-นา อำเภอยะรัง อำเภอยะนิง ตำบลลูโบะยิไร อำเภอยะนิง ตำบลปล่องหอย อำเภอยะนิง รวมจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 479 คน มีบุคลากรที่เป็นครูผู้สอนจากชุมชนในเขตอำเภอยะรังจำนวน 37 คน ศูนย์ฯ ได้ระบบการเรียนการสอนโดยใช้ระบบกีรออาตีเป็นสื่อในการดำเนินกิจกรรม ซึ่งเป็นการกิจของศูนย์ฯ และครูผู้สอนจะต้องดำเนินการเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ หลักๆ ก็คือ ทักษะในการอ่าน การออกเสียง รู้จักวิธีการอ่านที่ถูกต้อง ปลูกฝังจิตสำนึกและปฏิบัติตามหลักคำสอนของอัล-กุรอาน

จุดเด่นของศูนย์กีรออาตีแห่งนี้ คือ เด็กเรียนได้เร็วตามกำหนดของหลักสูตร ประเมินได้จากการจัดกิจกรรมมอบประกาศนียบัตรผู้สำเร็จการศึกษา (ختم القرآن) ของทุกปี และเป็นศูนย์ฯ ที่เป็นที่รู้จักและยอมรับของชุมชน

ด้านการบริหารจัดการศูนย์กีรออาตีปาเซปูเต๊ะ สืบเนื่องจากศูนย์ฯ ได้กำเนิดและเติบโตขึ้นมาอย่างรวดเร็ว จำนวนของนักเรียนและครูผู้สอนที่เพิ่มมากขึ้น จนทำให้การดำเนินงานไม่ค่อยราบรื่นมากนัก การบริหารจัดการไม่ทั่วถึง ขาดระบบการจัดการที่ต่อเนื่อง ทำให้การควบคุมงานขาดประสิทธิภาพ ไม่บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด

กรรมการบริหารศูนย์กีรออาตีปาเซปูเต๊ะ ได้มาโดยการแต่งตั้งของสถาบันจำนวน 10 คน มีการประชุม 3 เดือนต่อครั้ง มีการประชุมร่วมกับครูผู้สอนเดือนละ 2 ครั้ง เพื่อติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง จากการที่ได้ประเมินมาการบริหารที่ผ่านมาไม่สามารถสนองความต้องการของสังคม

จากสภาพที่เป็นอยู่ ทำให้ศูนย์กිරออาตีปาเซปูเต๊ะเกิดความกังวลในเรื่องของเสถียรภาพและความยั่งยืนของศูนย์ฯ จึงอยากเห็นการเปลี่ยนแปลงของศูนย์ฯ ในด้านการบริหารจัดการศูนย์ฯ โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายอย่างแท้จริง ในการก้าวสู่การบริหารจัดการที่เป็นระบบ จึงจำเป็นต้องมีการวิจัยเพื่อการศึกษาแนวทาง วิธีการแก้ปัญหาและพัฒนาศูนย์กิริออาตีปาเซปูเต๊ะให้เกิดประสิทธิภาพและยั่งยืนต่อไป

จึงตั้งคำถามการวิจัยในครั้งนี้ว่า “การบริหารจัดการศูนย์กิริออาตีปาเซปูเต๊ะ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนทำได้อย่างไร”

2. วัตถุประสงค์โครงการวิจัย

1. เพื่อศึกษาทบทวนการบริหารจัดการศูนย์กิริออาตีปาเซปูเต๊ะตั้งแต่ปี 2548 ถึงปี 2551 ที่ เป็นอยู่
2. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารจัดการด้านคนและการทำงานที่ดีของศูนย์กิริออาตีปาเซปูเต๊ะ
3. เพื่อศึกษาแนวทางการทำให้ครูและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

3. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ผลที่คาดว่าจะได้รับเชิงวิจัย

1. ได้องค์ความรู้ทบทวนการบริหารจัดการศูนย์กิริออาตีปาเซปูเต๊ะตั้งแต่ปี 48-51 ที่ เป็นอยู่ในปัจจุบันและที่ควรจะพัฒนาให้ดีขึ้น
2. ได้องค์ความรู้เรื่องแนวทางการบริหารจัดการด้านคนและการทำงานที่ดีของศูนย์กิริออาตีปาเซปูเต๊ะ
3. ได้องค์ความรู้เรื่องแนวทางการทำให้ครูและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่องและมีความยั่งยืน

ผลที่คาดว่าจะได้รับเชิงพัฒนา

1. ทีมงานมีความรับผิดชอบ มีระบบในการทำงานและเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับผู้เรียน
2. ศูนย์กิริออาตีปาเซปูเต๊ะมีกฎระเบียบของศูนย์ที่ชัดเจนและบุคลากรทุกคนสามารถปฏิบัติได้

3. ระบบการบริหารจัดการศูนย์กีรออาตีได้รับการปรับปรุงในทางที่ดีทั้งด้านคนและการทำงาน

4. วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เน้นกระบวนการวิจัยแบบมีส่วนร่วม (Participation action researches) เพื่อสืบค้นว่าแนวทางการบริหารจัดการศูนย์กีรออาตีปาเซปูเต๊ะ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนควรเป็นอย่างไร ซึ่งมีระเบียบวิธีการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยนี้ได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาแบ่งเป็น 2 ด้าน คือ ด้านเนื้อหาและด้านช่วงเวลาที่ทำการศึกษา ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา ในการวิจัยครั้งนี้ เน้นการวิจัยเฉพาะประเด็นเดียว คือ เรื่องการบริหารจัดการศูนย์กีรออาตีปาเซปูเต๊ะ แต่มีความเชื่อมโยงกับประเด็นย่อย 3 ประเด็น คือ เรื่องการบริหารจัดการงาน การบริหารจัดการคน และการมีส่วนร่วมของครูและชุมชน

1.2 ขอบเขตช่วงเวลาที่ทำการศึกษา เป็นการศึกษาเฉพาะช่วงที่ศูนย์กีรออาตีปาเซปูเต๊ะดำเนินการเปิดสอน คือ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 จนถึงปีที่สิ้นสุดการวิจัย ในปี พ.ศ. 2555

2. กลุ่มตัวอย่างและเครื่องมือการวิจัย

สืบเนื่องจากงานวิจัยนี้ เป็นงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นที่เน้นโจทย์ชุมชน ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการวิจัยและเป็นนักวิจัยตั้งแต่ต้นจนจบโครงการ ดังนั้น จึงมีกระบวนการวิเคราะห์กลุ่มเป้าหมายที่จะเข้ามามีส่วนร่วมกับการให้ข้อมูลในการวิจัยตั้งแต่การพัฒนาโครงการวิจัย กลุ่มตัวอย่างที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการจึงกำหนดเจาะจง ประกอบด้วย ครูผู้สอนทั้งชายและหญิง ผู้ปกครองของเด็กนักเรียน ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำศาสนา นักวิชาการ ครูสอนศาสนาอิสลาม และเด็กนักเรียนของศูนย์กีรออาตีปาเซปูเต๊ะ

และเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนและสามารถตอบวัตถุประสงค์การวิจัยได้ทุกประเด็น นักวิจัยจึงใช้วิธีการจัด “กิจกรรมเวที” เป็นตัวนำในการจัดให้ผู้เข้าร่วมมารวมกลุ่มกัน เพื่อเก็บข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมายต่างๆที่กำหนดไว้ ประกอบด้วย 6 ลักษณะ ได้แก่ กิจกรรมบนเวที กิจกรรมประชุมกลุ่มระดมความคิดเห็น การศึกษาดูงาน การจัดอบรม การสังเคราะห์ทางการจัดกิจกรรม และการเปลี่ยนแปลงที่มีต่อครูและนักเรียนหลังการจัดกิจกรรม การสัมภาษณ์และสอบถามปัญหา รวมทั้งมีการทดลองปฏิบัติการแก้ปัญหาและพัฒนาตามแผนต่างๆที่วางไว้ของศูนย์กีรออาตีร่วมกัน

3. การดำเนินการเก็บข้อมูล

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ นักวิจัยอาศัยการจัดกิจกรรมเพื่อการเก็บข้อมูล โดยมีขั้นตอนต่างๆ ตามการจัดกิจกรรม ดังนี้

1. จัดประชุมครูและทีมบริหารเพื่อถอดบทเรียนและทบทวนการดำเนินงาน 4 ปีที่ผ่านมา (ปี 48-51) ในประเด็นต่างๆ จัดเมื่อวันที่ 13 พฤศจิกายน 2552 เวลา 09.00-16.00 น. ณ ศูนย์กีฬารออาดีปาเซปุเต๊ะ ผู้เข้าร่วม 25 คน ประกอบด้วย ทีมวิจัย 5 คน ที่ปรึกษา 1 คน คณะกรรมการบริหารศูนย์ 3 คน ครูที่ปฏิบัติการสอน ปี 48 และครูที่สอนปัจจุบัน 16 คน

2. จัดเวทีผู้ปกครอง ผู้นำท้องถิ่น หน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องสะท้อนความต้องการและหาแนวทางการพัฒนาศูนย์กีฬารออาดีโดยมีส่วนร่วม โดยจัดจำนวน 2 ครั้ง คือ

ครั้งที่ 1 วันที่ 13 เดือน ธันวาคม 2552 เวลา 10.00 น. – 16.00 น. ณ ศูนย์กีฬารออาดีปาเซปุเต๊ะ อ.ทุ่งยางแดง ผู้เข้าร่วมกิจกรรมครั้งที่ 1 จำนวน 40 คน ประกอบด้วย นักวิจัย 4 คน ครูผู้สอน 15 คน ผู้นำท้องถิ่น 8 คน ผู้ปกครอง 13 คน

ครั้งที่ 2 วันที่ 22 เดือน พฤษภาคม 2553 เวลา 10.00 น. – 15.00 น. ณ ศูนย์กีฬารออาดีปาเซปุเต๊ะ อ.ทุ่งยางแดง ผู้เข้าร่วมกิจกรรมจำนวน 35 คน ประกอบด้วย นักวิจัย 5 คน ครูผู้สอน 14 คน ผู้นำชุมชน 4 คน ผู้ปกครอง 12 คน

3. เวทีชี้แจงและเปิดตัวโครงการต่อสาธารณะ จัดเมื่อวันที่ 25 เดือน ธันวาคม 2552 เวลา 13.00 น.-16.00 น. ณ ศูนย์กีฬารออาดีปาเซปุเต๊ะ อ.ทุ่งยางแดง ผู้เข้าร่วมกิจกรรมทั้งหมด 192 คน

4. จัดเวทีเปิดตัวโครงการต่อชุมชนและร่วมสรรหาตัวแทนชุมชนเข้ามาร่วมพัฒนาศูนย์กีฬารออาดี จัดเมื่อวันที่ 12 เดือน มีนาคม พ.ศ. 2553 สถานที่จัดกิจกรรม ณ ศูนย์กีฬารออาดีปาเซปุเต๊ะ หมู่ที่ 2 ตำบลปากู อำเภอทุ่งยางแดง จังหวัดปัตตานี ผู้เข้าร่วมกิจกรรม 400 คน ประกอบด้วย นักวิจัย ผู้นำชุมชน ผู้ปกครองเด็กทุกคน ครู คณะกรรมการบริหารศูนย์ สกว. ผู้ประสานงานกีฬารออาดี

5. ศึกษาดูงานการบริหารจัดการ ณ ประเทศมาเลเซีย เมื่อวันที่ 9-11 เดือน พฤษภาคม 2553 โดยไปศึกษาดูงานโรงเรียนในเขตรัฐเคดาห์ และปีนัง ประเทศมาเลเซีย ผู้เข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้มีจำนวน 10 คน ประกอบด้วย ทีมบริหาร 3 คน ครูผู้สอน 2 คน ทีมวิจัย 5 คน

6. ศึกษาดูงานการบริหารงานโดยศูนย์กีฬารออาดีระเว้ง ตำบลระเว้ง อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี เมื่อวันที่ 21 มิถุนายน 2553 เวลา 17.00 น. – 21.30 น. ณ อาคารเรียนกีฬารออาดีระเว้ง

อำเภอ ยะรัง จังหวัด ปัตตานี ผู้เข้าร่วมโครงการจำนวน 40 คน ประกอบด้วย ทีมวิจัย 5 คน และ ครูผู้สอนกีร้อาติย์ ศูนย์กีร้อาติย์ปาเซปูเต๊ะ 30 คน กรรมการศูนย์ 5 คน

7. จัดเวทีอบรมเชิงปฏิบัติการแก่ทีมบริหารศูนย์กีร้อาติเพื่อให้ประสบความสำเร็จ เมื่อวันที่ 26 มิถุนายน 2553 ณ ศูนย์กีร้อาติปาเซปูเต๊ะ เวลา 10.00-14.00 น. ผู้เข้าร่วมประชุม จำนวน 20 คน ประกอบด้วย ทีมวิจัย 4 คน ครูผู้สอน 9 คน กรรมการศูนย์ 7 คน

8. จัดเวทีเด็กสะท้อนบทบาทที่ผ่านมาและแนวทางความร่วมมือจากผู้เรียน เมื่อวันที่ 15 ตุลาคม 2553 ณ ศูนย์กีร้อาติปาเซปูเต๊ะ เวลา 10.00 – 14.00 น. ผู้เข้าร่วมประชุมจำนวน 48 คน ประกอบด้วย ทีมวิจัย 3 คน ครูผู้สอน 6 คน นักเรียนชาย 20 คน นักเรียนหญิง 20 คน

9. จัดอบรมเรื่อง การบริหารจัดการองค์กร เมื่อวันที่ 27 ตุลาคม 2553 ณ ร้านสาสนะห์ อ.เมือง จ.ยะลา เวลา 10.00-16.00 น. ผู้เข้าร่วมกิจกรรมจำนวน 10 คน ประกอบด้วย ทีมวิจัย 4 คน ทีมบริหารศูนย์ 6 คน

10. จัดเวที ร่วมกำหนดวิสัยทัศน์และพันธกิจ เมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน 2553 ณ ร้านอาหารโลลา อ.เมือง จ.ยะลา เวลา 10.00-16.00 น. ผู้เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 10 คน ประกอบด้วย ทีมวิจัย 4 คน ทีมบริหารศูนย์ 6 คน

11. เวทีจัดทำแผนยุทธศาสตร์ศูนย์กีร้อาติปาเซปูเต๊ะ เมื่อวันที่ 9 พฤศจิกายน 2553 ณ ร้านอาหารยัสมิน อ.เมือง จ.ยะลา เวลา 10.00 น.-16.00 น. ผู้เข้าร่วมประชุม จำนวน 15 คน ประกอบด้วย ทีมวิจัย 4 คน ทีมบริหาร 6 คน ครูผู้สอน 5 คน

12. จัดเวทีครูและทีมบริหารร่วมกันกำหนดคกฏระเบียบของศูนย์กีร้อาติร่วมกัน 2 ครั้ง คือ

ครั้งที่ 1 วันที่ 28 ม.ค. 54 ณ ศูนย์กีร้อาติปาเซปูเต๊ะ อ.ทุ่งยางแดง จ.ปัตตานี เวลา 09.00 – 14.00 น. ผู้เข้าร่วมกิจกรรมจำนวน 11 คน ประกอบด้วย ทีมวิจัย 4 คน ทีมบริหาร 7 คน

ครั้งที่ 2 วันที่ 4 ก.พ. 54 ณ ศูนย์กีร้อาติปาเซปูเต๊ะ อ.ทุ่งยางแดง จ.ปัตตานี เวลา 10.00 – 15.00 น. ผู้เข้าร่วม 15 คน ประกอบด้วย ทีมวิจัย 5 คน ทีมบริหาร 5 คน ครูผู้สอน 5 คน

13. จัดเวทีติดตามผลการดำเนินงานฝ่ายต่างๆ เมื่อวันที่ 1 มิ.ย. 2554 ณ ศูนย์กีร้อาติปาเซปูเต๊ะ อ.ทุ่งยางแดง จ.ปัตตานี เวลา 19.00 – 22.00 น. ผู้เข้าร่วมกิจกรรมจำนวน 17 คน ประกอบด้วย ทีมวิจัย 6 คน ครูผู้สอน 11 คน

14. จัดเวทีนำเสนอผลการวิจัยต่อชุมชน เมื่อวันที่ 21 – 22 กันยายน 54 ณ มหาวิทยาลัยอิสลามยะลา อ.ยะรัง จ.ปัตตานี เวลา 09.00 – 16.00 น. ผู้เข้าร่วมประมาณ 250 คน ประกอบด้วย ทีมวิจัย ครูผู้สอนกีร้อาติ เครือข่ายกีร้อาติและเครือข่ายงานวิจัยในตำบลที่นำเสนอโครงการวิจัย ผู้นำศาสนา อาจารย์มหาวิทยาลัยอิสลามยะลา ตัวแทนตาดีกา ประธานกีร้อาติแห่งประเทศไทย และคณะกรรมการ ครูตาดีกาในพื้นที่งานวิจัยและที่สนใจ โรงเรียนประถม มัธยม รอส.

หน่วยงานเอกชนและผู้ใช้งานวิจัยเพื่อท้องถิ่น และเครือข่ายนักวิจัยของศูนย์ประสานงานวิจัย
อิสลามศึกษาและวัฒนธรรม

4. การตรวจสอบข้อมูล

การตรวจสอบข้อมูลเพื่อดูว่าการวิจัยสามารถตอบโจทย์วิจัยหลักที่ต้องการรู้ รวมทั้ง
สามารถตอบวัตถุประสงค์ได้หรือไม่เพียงใดนั้น เป็นสิ่งที่นักวิจัยดำเนินการโดยตลอดช่วงการวิจัย
ซึ่งการตรวจสอบข้อมูลได้ใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า ดังนี้

4.1 การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล เป็นการตรวจสอบข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่มีความ
หลากหลายของจำนวนบุคคลที่ให้ข้อมูลเป็นสำคัญ มีบทบาททางสังคม มีความเกี่ยวข้องกับการ
ดำเนินงานของศูนย์ทั้งโดยตรง และรวมทั้งผู้ได้รับประโยชน์ และใช้บริการศูนย์กีรออาตี มีช่วงวัย
และเป็นตัวแทนจากกลุ่มชุมชนต่างๆตามที่อยู่ของนักเรียน

4.2 การตรวจสอบสามเส้าด้านผู้วิจัย ในการวิจัยครั้งนี้มีนักวิจัยรวมจำนวน 6 คน ซึ่ง
ตลอดการดำเนินกิจกรรมนักวิจัยได้มีการแบ่งบทบาทหน้าที่ในการทำงานทั้งด้านการบริหาร
โครงการในภาพรวม การดำเนินการประชุมและการจัดบันทึกช่วงการจัดกิจกรรม รวมทั้งมีการ
จัดการประชุมนักวิจัยเพื่อมาสรุปผลการประชุมร่วมกัน ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล ความ
สมบูรณ์ของเนื้อหา ข้อเสนอแนะจากการประชุม รวมทั้งมีการร่วมกันกำหนดวางแผนในการดำเนิน
กิจกรรมต่อไป นอกจากนี้ นักวิจัยยังได้นำข้อมูลและผลการประชุมในแต่ละเวทีให้เจ้าหน้าที่
ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นอิสลามศึกษาและวัฒนธรรมพิจารณาและตั้งข้อสังเกตในความ
สมบูรณ์ของกระบวนการจัดประชุมและเนื้อหาที่ได้ มีการให้ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมครั้ง
ต่อไป

4.3 การตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีรวบรวมข้อมูล ในการตรวจสอบข้อมูลสำหรับการวิจัย
ในครั้งนี้ได้ใช้วิธีการที่หลากหลาย ทั้งการสังเกต การสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่มย่อย การสนทนา
กลุ่มใหญ่ การศึกษาฐาน การอบรมเติมเต็มความรู้จากวิทยากรที่มีประสบการณ์ด้านการบริหาร
รวมทั้งการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการประชุมประจำเดือนของศูนย์กีรออาตีปาเซบูเต๊ะ ซึ่งการใช้
วิธีการที่หลากหลายในการเก็บข้อมูลทำให้ข้อมูลที่ได้รับมีความน่าเชื่อถือ ถูกต้องและสามารถ
นำไปใช้ในการปรับปรุงแก้ไขด้านการบริหารจัดการศูนย์ปาเซบูเต๊ะได้ทันที

5. ด้านการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยครั้งนี้ นักวิจัยดำเนินการไปพร้อมๆกับการเก็บรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลแบบอุปมัย คือ สร้างข้อสรุปของข้อมูลจากที่ปรากฏขึ้นในขณะดำเนินการกิจกรรมตามกระบวนการวิจัย และนำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบรายงานเชิงพรรณนา วิเคราะห์ข้อค้นพบจากงานวิจัยร่วมกัน ในการนำเสนอผลการวิจัยครั้งนี้ได้รายงานในลักษณะความเรียงเชิงบรรยายประกอบกับข้อมูลที่ได้จากการประชุม การสังเกต และการใช้เทปอัดเสียงช่วงการจัดกิจกรรม

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

ปาเซปูเต๊ะ	หมายถึง ทราชขาว เป็นชื่อหนึ่งของหมู่บ้านที่ทำการวิจัย
กิริออาติ	หมายถึง รูปแบบการอ่านอัลกุรอ่านรูปแบบหนึ่งที่เน้นรู้จักพยัญชนะ เข้าใจ และอ่านได้ถูกต้องและรวดเร็ว
บันดาคี	หมายถึง รูปแบบการอ่านอัลกุรอ่านแบบดั้งเดิมที่เน้นการท่องจำ ไม่รู้จักพยัญชนะ
หลักตัจวิด	หมายถึง หลักการอ่านอัลกุรอ่านที่ถูกต้อง (การอ่าน ออกเสียงที่รักษาลิธี การออกเสียงของตัวอักษรภาษาอาหรับทุกตัวทั้งในด้านฐานเกิดเสียง คุณลักษณะการออกเสียงและการหน่วงเสียง)
อาซาน	หมายถึง การเรียกร้องเชิญชวนสู่การละหมาด
การสอนช่วงเตรียมเด็ก	หมายถึง การสอนกิริออาติสำหรับเด็กที่มีอายุช่วง 4-6 ขวบ หรือระดับอนุบาล
อัลลาก	หมายถึง จริยธรรม หรือจรรยาบรรณ
ฮาฟิซอัลกุรอ่าน	หมายถึง การท่องจำอัลกุรอ่าน
ฮาลาเกะฮอัลกุรอ่าน	หมายถึง การรวมตัวกันอ่านอัลกุรอ่านเป็นกลุ่ม
คอตัม	หมายถึง การอ่านอัลกุรอ่านจนจบเล่มใหญ่
การสอนช่วงกิริออาติ 1-5	หมายถึง การสอนกิริออาติสำหรับเด็กที่มีอายุช่วง 7-12 ขวบ หรือระดับประถมศึกษา
การสอนช่วงอัลกุรอ่าน	หมายถึง การอ่านอัลกุรอ่านเล่มใหญ่
การสอนระยะที่ 2 ของอัลกุรอ่าน	หมายถึง การสอนอัลกุรอ่านสำหรับเด็กที่จบอัลกุรอ่านเล่มใหญ่แล้ว
เวที	หมายถึง การจัดประชุมร่วมกันโดยมีผู้เข้าร่วม 3 คน ขึ้นไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นายช่อ สันธนิพัฒน์ ศึกษาเรื่อง “รูปแบบการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้นแบบนำอยู่ดีเด่นโรงเรียนเทศบาล 4 วัดศรีบัวบานสู่ความเป็นเลิศ” พบว่า รูปแบบการบริหารจัดการศูนย์ ประกอบด้วย 1) ด้านการวางแผน โดยการแสดงถึงภาวะผู้นำของผู้บริหาร ด้วยการเป็นแกนหลักในการบริหารและดำเนินงานร่วมกับบุคลากร เป็นผู้ประสานงานให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กำกับดูแลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งสร้างความตระหนักและความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากรในการปฏิบัติงาน 2) ด้านการดำเนินงานตามแผน โดยการกำหนดผู้รับผิดชอบในการมอบหมายภารกิจที่สอดคล้องกับความรู้ความสามารถของผู้ปฏิบัติ การมอบหมายให้มีคณะกรรมการประสานงานเพื่อเป็นตัวกลางในการประสาน กำกับดูแลให้ภารกิจเชื่อมโยงกันอย่างสมบูรณ์ การส่งเสริมการทำงานเป็นทีมโดยบุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย ร่วมดำเนินการ ร่วมตรวจสอบ และปรับปรุงพัฒนางานให้เหมาะสม 3) ด้านการตรวจสอบและประเมินผล โดยการกำกับติดตามอย่างเป็นระบบ มีการนิเทศงานปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง 4) ด้านการนำผลการประเมินมาปรับปรุงให้เหมาะสมโดยการให้บุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วมและปรึกษาหารือแก้ไขข้อบกพร่องในการปฏิบัติภารกิจ เพื่อนำผลการปฏิบัติมากำหนดเป็นยุทธศาสตร์การบริหารจัดการสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ 5) ผลสำเร็จของการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้นแบบนำอยู่ดีเด่น พบว่า มีหน่วยงาน สถานศึกษาต่างๆมาศึกษาดูงานเป็นจำนวนมากและโรงเรียนได้รับรางวัล ชุมชนไว้วางใจให้ความร่วมมือในการบริหารจัดการ โรงเรียนและบริจาคทรัพยากรเป็นจำนวนมาก (<http://www.thaigoodview.com>)

คุณอดุลย์ มะหะหมัดและคณะ ได้ศึกษาโครงการวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาทักษะการอ่านและทักษะการสอนอัลกุรอานที่ถูกต้องตามหลักการอ่านแบบกีรออาตีย ต.ระแว้ง อ.ยะรัง จ.ปัตตานี” ผลการศึกษาวิจัยทำให้ทราบวิธีการจัดการการเรียนการสอนอัลกุรอานที่ทำให้เด็กมีความรู้และคุณธรรมควบคู่กัน และได้กระบวนการสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศูนย์กีรออาตียอย่างมากจนเกิดโครงการวิจัยต่อยอดทั้งในเรื่องการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้อัลกุรอานที่สูงขึ้น และการบริหารจัดการงานโดยชุมชน ซึ่งผลการดำเนินงานทั้งหมดจะเป็นบทเรียนและ

ความรู้ที่ดีสำหรับผู้สนใจการพัฒนาการอ่านสำหรับเด็ก และเทคนิคการสอนสำหรับครู การจัดการโดยชุมชน ผลการวิจัยทำให้ศูนย์ก๊ออาดียะระเว้งกลายเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้เรื่องการบริหารจัดการและการจัดการเรียนการสอนก๊ออาดียะของจังหวัดปัตตานีแห่งหนึ่งที่ประสบความสำเร็จ โดยเฉพาะการจัดการที่เริ่มต้นจากชุมชน บริหารโดยชุมชน การมีรูปแบบการสอนอัลกุรอานที่มีลักษณะเฉพาะที่มีการใช้เทคนิคและสื่อที่ได้รับจากการวิจัย ทำให้ศูนย์ก๊ออาดียะใกล้เคียงมาดูงานอย่างต่อเนื่อง

อาจารย์อนันต์ (อับดุลฮาเก็ม) วันแอะละ ที่มา <http://www.sunnahstudent.com> ได้เขียนเรื่อง การบริหารและการใช้อำนาจของผู้นำตามหลักศาสนาอิสลาม ดังนี้

อิสลามได้กำหนดแนวทางให้ผู้นำในทุกระดับชั้น ต้องบริหารและใช้อำนาจให้เป็นไปตามบทบัญญัติอิสลามในทุกกรณี ตั้งแต่วิธีการ ได้มาซึ่งตำแหน่งผู้นำ การจัดตั้งองค์กร การปรึกษาหารือการบริหารจัดการ ปรัชญา วิสัยทัศน์ โดยมุ่งสู่คุณประโยชน์ที่ประชาคมมุสลิมจะพึงได้รับเป็นประการสำคัญ ทั้งในด้านการศึกษา จริยธรรม สังคม เศรษฐกิจ และการเมือง

การนำระบบที่มีใช้อิสลามมาใช้ในการปกครอง เป็นการทำลายอิสลามและประชาคมสังคมจะเต็มอยู่ด้วยการต่อสู้ ชว่งชิง ความแตกแยก และความเป็นศัตรู และที่ร้ายที่สุดคือ การเสียประโยชน์ของสัปบุรุษในสังคมที่มีความขัดแย้ง

อิสลามได้วางหลักการปกครองไว้ดังนี้ :

[وَمَنْ لَمْ يَحْكَمْ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ فَأُولَئِكَ هُمُ الْكَافِرُونَ]

ความว่า “บุคคลใดที่ไม่ปกครองให้เป็นไปตามพระบัญญัติที่อัลเลาะห์ได้ทรงประทานมา พวกเขาเหล่านั้นคือพวกกาเฟร” (ซูเราะห์อัลมาอิดะฮ์ โองการที่ 44)

[وَمَنْ يَبْتَغِ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا ، فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ ، فَهُوَ الْخَاسِرِينَ]

ความว่า “และบุคคลใดแสวงหาแนวทางอื่นซึ่งมิใช่อิสลาม ไม่มีวันที่เขาจะได้รับการตอบรับ และเขาเป็นคนหนึ่งจากผู้ขาดทุนในวันอากิเราะห์” (ซูเราะห์อาละอิมรอน โองการที่ 85)

ที่มาและสิทธิอำนาจของผู้นำ

ในหนังสือ [فُرَّةُ الْعَيْنِ بِفَتَاوَى عُلَمَاءِ الْحَرَمَيْنِ] หน้า 136 , ซึ่งเป็นหนังสือตอบปัญหาในลักษณะอ้างอิงของท่าน [الشَّيْخُ مُحَمَّدُ بْنُ سُلَيْمَانَ الْكُرْدِيُّ الْمَدَنِيُّ الشَّافِعِيُّ] ได้ระบุที่มาและสิทธิอำนาจของผู้นำไว้ดังนี้ :

ผู้ปกครองดังกล่าวในประเทศของท่าน [ประเทศในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้] เรียกว่า อิหม่ามอะฮ์ซอม ในความหมายที่คำสั่งต่างๆ ย่อมมีผลบังคับใช้เช่นเดียวกับอิหม่ามอะฮ์ซอม และย่อมดำเนินการกิจตามที่กำหนดไว้ในตำแหน่งอิหม่ามอะฮ์ซอมทุกประการ บรรดาผู้นำทางวิชาการของเราต่างแสดงทัศนะไว้เป็นที่ชัดเจนว่า ผู้นำสูงสุดนั้น ได้มาในหลายแนวทาง ดังนี้ :

1. โดยการให้สัตยาบันของบารมีชน จากกลุ่มนักวิชาการอิสลาม บรรดาหัวหน้า และบุคคลชั้นนำในสังคม ที่อาจรวมตัวกันได้ขณะให้สัตยาบัน
2. โดยการแต่งตั้งจากผู้นำคนก่อน
3. โดยการทำรัฐประหารของกองกำลังติดอาวุธ แม้จะมีความบกพร่องในเงื่อนไขทั้งหมดก็ตาม

ผู้ปกครองในประเทศของท่านตามที่ข้าพเจ้าทราบนั้น ต่างอยู่ในแนวทางเหล่านี้ ดังนั้น ผู้ที่มีเงื่อนไขครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ในตัวผู้นำสูงสุด ย่อมถือได้ว่าเป็นอิหม่ามอะฮ์ซอมโดยแท้จริง แต่ถ้าไม่ครบถ้วนเรียกว่า [مُتَوَلَّى بِالشُّوْكَةِ] ซึ่งเป็นอิหม่ามอะฮ์ซอม ในกรณีที่จะทำการถอดถอนในฐานะที่ทำความผิดหรือในกรณีอื่นมิได้ อัลเลาะห์ทรงเป็นผู้รู้ยิ่ง .

ในตำราบางเล่ม เรียกผู้นำที่ขาดคุณสมบัติซึ่งได้มาด้วยวิธีการหนึ่งวิธีการใดข้างต้นว่า อิหม่ามคอรูเราะห์ [إِمَامٌ ضَرْوَرِيٌّ] ซึ่งมีสิทธิและอำนาจเช่นเดียวกับอิหม่ามอะฮ์ซอมทุกประการ

ผู้ตามต้องเชื่อฟังและปฏิบัติตามผู้นำ

ในหนังสือ [تَنْوِيرُ الْقُلُوبِ فِي مُعَامَلَةِ عِلَامِ الْغُيُوبِ] หน้า 49 ระบุข้อความไว้ดังนี้ : และเช่นเดียวกัน วาฮิบต้องปฏิบัติตามบรรดาผู้นำของหมู่มุสลิม ในกรณีที่มิเป็นการฝ่าฝืนต่อ อัลเลาะห์ผู้ทรงสูงส่ง ดังพระดำรัสของพระเจ้าผู้ทรงสูงส่งที่ระบุว่า : [จงปฏิบัติตามอัลเลาะห์ และจงปฏิบัติตาม ร่อซูล และผู้นำในหมู่พวกท่าน] นักวิชาการอิสลามบางท่านให้ทัศนะว่า จุดมุ่งหมายของคำว่าผู้นำ หมายถึง นักวิชาการอิสลามที่ทำตามความรู้ ที่กำชับให้ทำความดี และที่ห้ามมิให้ทำความชั่ว , และนักวิชาการอิสลามอีกบางท่านให้ทัศนะว่า จุดมุ่งหมายของคำว่าผู้นำ หมายถึง ผู้นำผู้มีสิทธิอำนาจ ซึ่งปฏิบัติตามพระบัญชาของ อัลเลาะห์และตามสุนนะห์ แต่จะปฏิบัติตามผู้นำไม่ได้ ในกรณีที่เป็นการฝ่าฝืนต่ออัลเลาะห์ ตามพระคำของท่านร่อซูล [ช.ล.] ที่ระบุว่า : [ไม่มีการปฏิบัติตามสิ่งที่ถูกสร้าง ในกรณีที่เป็นการฝ่าฝืนต่อพระเจ้าผู้สร้าง] รายงานโดย อิหม่ามอะห์หมัดและท่านฮาเก็ม

อำนาจหน้าที่ของกรรมการ

ชุรอหรือการปรึกษาหารือหรือการประชุม เป็นกลไกสำคัญที่ถูกนำมาใช้ในการบริหาร โดยเฉพาะในปัญหาที่ไม่มีตัวบทกำหนดไว้อย่างชัดเจน คือเป็นหน้าที่ของผู้นำที่ต้องเรียกประชุมปรึกษาหารือ และการวินิจฉัยของผู้นำถือเป็นที่สุด จะถือเสียงข้างมากจากที่ประชุมมิได้ ในอิสลามนั้นเสียงข้างมากจะถูกนำมาใช้ในการคัดเลือกผู้นำสูงสุดของชุมชนเพียงกรณีเดียวเท่านั้น ดังปรากฏหลักฐานในหนังสือ [الشورى] ของ ดร.อับดุลเลาะห์ บิน อะห์หมัด กอดีร์ย์ หน้า 92 ดังนี้ :

แต่เป็นที่ปรากฏชัดว่า ความเห็นส่วนใหญ่ จะมีผลบังคับเฉพาะในการเลือกผู้นำสูงสุดของหมู่บ้านมุสลิมเท่านั้น

ที่เป็นเช่นนั้นเพราะ สังคมไม่มีผู้นำ ซึ่งเป็นหน้าที่ของ [أهل الحل والعقد] หรือ [คนบารมีชนในสังคม] ที่ต้องสรรหาผู้นำ โดยใช้เสียงข้างมากของที่ประชุมเป็นเครื่องมือในการตัดสินใจ

ในอิสลามกรรมการมีฐานะเป็นเพียงที่ปรึกษา และผู้ปฏิบัติตามคำสั่งโดยชอบของผู้นำเท่านั้น จะใช้เสียงข้างมากของที่ประชุม มาบีบบังคับให้ผู้นำต้องปฏิบัติตามความต้องการของกรรมการมิได้ การประชุมในอิสลามจึงไม่มีการขอมติจากที่ประชุม แต่ข้อวินิจฉัยของผู้นำ คือกมติที่ประชุม และคือคำสั่งที่กรรมการทุกคนต้องเชื่อฟังและปฏิบัติตาม จะฝ่าฝืนมิได้ การฝ่าฝืนจะมีความผิดตามหลักศาสนาอิสลามในข้อหาเป็น [بغاة] หรือ [กบฏ] ซึ่งต้องถูกปราบปรามและถูกประหารชีวิต หากไม่กลับตัวปรับปรุง ทั้งหมดนั้นก็เพื่อความเป็นเอกภาพและความเป็นระเบียบ อันจะก่อเกิดพลังอันยิ่งใหญ่ ที่จะผลักดัน สังคมให้รู้ หน้าต่อไป .

ศาสนทูตแห่งอัลเลาะห์ [ช.ล.] ระบุหน้าที่ของคณะกรรมการไว้ดังนี้ :

รายงานจากอาอิชะฮ์ [رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا] ว่า ศาสนทูตแห่งอัลเลาะห์ [ช.ล.] ทรงกล่าวว่า เมื่ออัลเลาะห์ทรงมีพระประสงค์ดีต่อผู้นำ พระองค์จะประทานให้เขามีผู้ปฏิบัติงานที่มีความจริงใจ หากล้ม เขาก็จะเตือน หากนึกขึ้นได้ ก็จะทำให้ความช่วยเหลือ และเมื่อทรงมีพระประสงค์เป็นอย่างอื่น ก็จะประทานให้เขามีผู้ร่วมงานที่ชั่วช้า หากล้มก็จะไม่เตือน หากระลึกได้ ก็จะไม่ให้ความช่วยเหลือ รายงานโดยอะบูดาอูด ด้วยสายรายงานที่ครบถ้วนตามเงื่อนไขของท่านมุสลิม

อำนาจหน้าที่ของกรรมการจึงมีอยู่เพียง 2 ประการ คือ :

1. ให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะต่อผู้นำ
2. ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้นำ

การยุติข้อขัดแย้ง

ในการประชุม ซึ่งประกอบไปด้วยประธานและกรรมการ เพื่อพิจารณาเรื่องหนึ่งเรื่องใด ความเห็นที่แตกต่างกัน จากการให้คำปรึกษาหรือข้อเสนอแนะของกรรมการ ถือเป็นเรื่องปกติและเป็นสิ่งที่ดี เพื่อผู้นำจะได้เทียบเคียงเหตุผล และวินิจฉัยคัดเลือกแนวทางที่ดีที่สุด ใกล้เคียงกับเจตนารมณ์ของอิสลามมากที่สุด ไปใช้ในการบริหารจัดการ

การขัดแย้งที่เกิดขึ้นในการประชุมระหว่างกรรมการด้วยกันเอง หรือการขัดแย้งในหมู่มวลชน สืบปฤษฎ ต้องให้ผู้นำเป็นผู้ตัดสินวินิจฉัย ดังความที่ปรากฏในพระคัมภีร์อัลกุรอานดังนี้ :

فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّىٰ يُحَكِّمُوكَ فِيمَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوا فِي أَنفُسِهِمْ حَرَجًا مِّمَّا قَضَيْتَ وَيُسَلِّمُوا تَسْلِيمًا

ความว่า “มิได้ ขอยืนยันต่อองค์พระผู้อภิบาลของเจ้าว่า พวกเขาจะยังไม่มีศรัทธา จนกว่าพวกเขาจะมอบให้เจ้าเป็นผู้ตัดสินในข้อขัดแย้งระหว่างพวกเขา และจนกว่าจะ ไม่มี ความคับแค้นใจในตัวพวกเขา ต่อกรณีที่เจ้าได้ตัดสินวินิจฉัย และจนกว่าพวกเขาจะตอบรับโดยคุณฎี” (ซูเราะห์ อันนิซอา์ โองการที่ 65)

ในวิชา [วิธีพิจารณาความด้วยบท] หรือ [أَصُولُ الْفَقْهِ] ได้ระบุถึงวิธียุติข้อขัดแย้งไว้ดังนี้ :

[إِذَا حَكَمَ الْحَاكِمُ ، يُرْفَعُ الْخِلَافُ]

ความว่า “เมื่อผู้นำได้ตัดสินวินิจฉัยแล้ว ข้อขัดแย้งต้องยุติทันที”

คัมภีร์อัลกุรอานที่ระบุว่า :

وَاطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَا تَنَازَعُوا فَتَفْشَلُوا وَتَذْهَبَ رِيحُكُمْ وَاصْبِرُوا
إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ

ความว่า “จงปฏิบัติตามอัลเลาะห์และศาสนทูตของพระองค์ และอย่าได้ขัดแย้งกัน อันจะเป็นเหตุให้พวกท่านต้องล้มเหลวพราลัย และสูญเสียซึ่งพลังของพวกท่าน และจงอดทน แท้จริง อัลเลาะห์ทรงอยู่เคียงข้างผู้ที่มีความอดทน” (ซูเราะห์อันฟาล โองการที่ 46)

นายวันชัย โกมลละสุต (ผู้ตรวจราชการกรมโยธาธิการและผังเมือง) 2549 จาก <http://opens.dpt.go.th> เขียนว่าด้วยเรื่อง การบริหารงานแบบมีส่วนร่วม สรุปสาระสำคัญ ดังนี้

ความหมายและความสำคัญของการบริหารแบบมีส่วนร่วม

“การบริหาร” ความหมาย คือ กระบวนการวางแผน การจัดองค์การ การสั่งการและการควบคุม การปฏิบัติการในองค์การ และการใช้ทรัพยากรอื่น ๆ ที่ก่อให้เกิดความสำเร็จตามเป้าหมายขององค์กร หรืออีกความหมายหนึ่ง คือ กระบวนการทำงานเพื่อก่อให้เกิดการทำงานที่

เป็นผลสำเร็จด้วยการใช้บุคคล และทรัพยากรต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุซึ่งเป้าหมายของความต้องการ

“การมีส่วนร่วม” ความหมาย คือ ทรัพยากรในการบริหารที่เป็นส่วนของบุคคลในแต่ละระดับการปฏิบัติมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผน การจัดองค์กร การสั่งการ และควบคุมการปฏิบัติในแต่ละส่วน ๆ อย่างเต็มความสามารถ ทั้งในทิศทางเพื่อการปฏิบัติด้านเดียว หรือการนำเสนอซึ่งความคิดในการดำเนินการตามกระบวนการนั้นอย่างใดอย่างหนึ่ง

“การบริหารแบบมีส่วนร่วม” จึงหมายถึง การที่บุคคลในองค์กรหรือต่างองค์กรได้ร่วมกันเพื่อจัดการงานให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพและสำเร็จ ทั้งนี้ การมีส่วนร่วมนั้น จะอยู่ในขั้นตอนใดๆ ก็ตาม โดยขึ้นอยู่กับความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ ข้อจำกัดขององค์กรในแต่ละกระบวนการของการดำเนินการบริหารเป็นเกณฑ์

บุคคลในการมีส่วนร่วมเพื่อการบริหารงานหรือการจัดการงาน สามารถที่จะแยกได้กว้าง ๆ คือ

- ภายในองค์กรจะประกอบด้วย ผู้บังคับบัญชา(ผู้บริหารระดับสูง) ผู้บริหารระดับกลาง (กลุ่มงานต่าง ๆ) และผู้ปฏิบัติ (คนงาน ผู้ทำงานระดับล่าง) สายสัมพันธ์ของบุคคลในองค์กรจะเป็นไป ตามลักษณะบังคับบัญชาตามลำดับ โดยทั่วไปขององค์กรแล้วจะมีข้อกำหนดไว้เป็นแนวทางอย่างชัดเจน ซึ่งทุกระดับต้องปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการเสมอ การมีส่วนร่วมเพื่อจัดการในองค์กรจึงเป็นในทิศทางเพื่อการปรับปรุง พัฒนา หรือแก้ไขปัญหาข้อขัดข้องของการดำเนินการในแต่ละองค์ประกอบ ความจำเป็นของการมีส่วนร่วมอาจไม่ทั้งหมดของบุคคลในทุก ระดับ อาจเฉพาะเพียงแต่ในระดับเดียวกันเท่านั้น หรือเหนือขึ้นไปในระดับหนึ่งก็เป็นไปได้ ลักษณะการมีส่วนร่วมของการจัดการหรือบริหารภายในองค์กรมีรูปแบบต่าง ๆ ตามสถานการณ์ที่เหมาะสม รูปแบบเบื้องต้นก็คือการเสนอ เช่น ข้อคิดเห็นเป็นเอกสาร ผ่านกระบวนการสอบถามหรือโดยส่งเอกสาร

- ต่างองค์กรจะประกอบด้วยในหลายลักษณะ ขึ้นอยู่กับกิจกรรมที่จัดกระทำในระดับผู้บริหารระดับสูง การมีส่วนร่วมจะเป็นในรูปของการให้ความเห็นข้อคิด แลกเปลี่ยนหรือสนับสนุนเพื่อการจัดการ หรือระดับผู้ปฏิบัติก็เป็นในทิศทางของการจัดการร่วมกันในกิจกรรมอย่างเดียวกัน ทั้งนี้โดยผลประโยชน์ขององค์กรทั้งสองต้องไม่ขัดแย้งหรือมีการสูญเสียผลประโยชน์ต่อกันในรูปใด ๆ

ในการมีส่วนร่วมของบุคคลในระบบราชการจะเห็นได้ว่ามีในหลายลักษณะเช่นเดียวกับรูปของ องค์กรในปัจจุบัน กรณี การกิจการดำเนินการของกรมโยธาธิการและผังเมืองที่ต้องมีบทบาทและหน้าที่สัมพันธ์ต้ององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคลในสำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดต้องเป็นผู้มีภารกิจหน้าที่เพื่อการสำรวจออกแบบประมาณการต่องานขององค์กรปกครองท้องถิ่นหรือ (อบต.) เพื่อโครงการถ่ายโอนกิจกรรมบริการสาธารณะต่าง ๆ การก่อให้เกิดความมีส่วนร่วมของบุคคลในท้องถิ่น จะเป็นผลให้การปฏิบัติงานตามภารกิจบรรลุเป้าหมายโดยสมบูรณ์ กลไกต่าง ๆ ในกระบวนการสร้างการมีส่วนร่วมเป็นเรื่องที่ต้อง ดำเนินการอย่างมาก

ความสำคัญของการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม เป็นเหตุผลที่จำเป็นต่อการบริหารหรือการจัดการองค์กร คือ

- 1) ก่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกันในการปฏิบัติงานที่มุ่งหวัง
 - 2) กระบวนการตัดสินใจสามารถรองรับพฤติกรรมของบุคคลในองค์กรได้กว้างขวางและเกิดการยอมรับได้
 - 3) เป็นหลักการของการบริหารที่เป็นผลต่อการดำเนินการเชิงวิเคราะห์ด้วยเหตุผล วิชาการเพื่อความคิด(การเปิดกว้าง) การระดมความคิด(ระดมสมอง) ซึ่งนำไปสู่ การตัดสินใจได้
 - 4) ลดช่องว่างของระบบการสื่อสารในองค์กรและขจัดปัญหาความขัดแย้งได้
- องค์กรที่มีส่วนร่วมต่อกันของบุคคลหรือคนในองค์กรมีข้อโยงยึดถือความคิดเห็นในทิศทางของ
- 1) ลักษณะของปัญหาหรือความต้องการที่จะแก้ไขหรือตัดสินใจ บนพื้นฐานของบุคคลที่รับรู้
 - 2) การเรียนรู้ว่าสิ่งที่เป็ความต้องการเพื่อแก้ไขหรือข้อมูลของปัญหามีที่มาและอยู่ในทิศทางใด
 - 3) การนำเสนอแนวทางแก้ไขปัญหา โดยเหตุและผลซึ่งเป็นการระดมจากความคิดบุคคล เอกสาร หรือข้อเสนอหรือข้อมูลต่าง ๆ อย่างเป็นรูปธรรม
 - 4) การประเมินผลลัพธ์ว่ามีความเป็นไปได้อย่างไรมีข้อจำกัดหรือมีความเสี่ยงอย่างไร และ

5) การตัดสินใจของผู้บริหาร การหาทางเลือกในการตัดสินใจ เหตุผลของการตัดสินใจ และผลลัพธ์ที่ได้

ทั้งหมดเป็นสิ่งที่ต้องมาจากความคิดในบุคคลทุกระดับร่วมกันเสนอหรือให้ข้อมูลหรือวินิจฉัยเป็นมูลฐาน

แนวทางการสร้างและสนับสนุนการมีส่วนร่วม

ในการบริหารงานขององค์กรใด ๆ นั้น มีรูปแบบอยู่หลายสถานะ สิ่งที่จะส่งผลต่อการเกิดบรรยากาศเพื่อทุกคนและยังไปสู่ความสำเร็จของเป้าหมายที่ต้องการนั้น มีความจำเป็นในทิศทางของการสร้างและสนับสนุน คือ

การพัฒนาความรู้สึกรับผิดชอบ ซึ่งเป็นการที่บุคคลในฐานะต่าง ๆ ต้องก่อเกิดความรู้สึกและสร้างแรงกระตุ้นต่อบุคคลอื่น ๆ ให้มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ บนพื้นฐานแห่งความที่บุคคลมีความมั่นใจว่าเหตุและผลทางความคิดจะได้รับการสนับสนุน

การริเริ่มลักษณะแห่งพฤติกรรมบุคคล เป็นข้อคิดแห่งการสร้างรูปลักษณ์ของการแสดงออกของบุคคล ลดและขจัดปมความคิดแย้งหรือความขัดแย้งจากพฤติกรรมบุคคลให้ลดน้อย สร้างความกล้าต่อการแสดงออก

การเปิดโอกาสเพื่อการแลกเปลี่ยน ย่อมเป็นผลดีต่อกลุ่มและบุคคลได้ในระดับกระทำ เพราะโอกาสเพื่อการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นใด ๆ หรือประสบการณ์มักถูกปิดกั้นด้วยคำสั่งหรือความคิดเบื่องบน การเปิดโอกาสให้ทุกคนได้แลกเปลี่ยนย่อมส่งผลต่อเหตุและผลในการพัฒนาความคิดต่าง ๆ ได้

การสนับสนุนแนวความคิดที่สามารถเป็นแบบอย่างได้ ซึ่งการสนับสนุนแนวคิดเหล่านั้นสามารถดำเนินการในทิศทางของงบประมาณหรืออื่นใดเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดผลแห่งการสร้างสถานะบุคคลให้ไว้วางใจองค์กรให้ความร่วมมือต่อองค์กรได้มาก

สถานการณ์เพื่อการบริหารหรือจัดการ ผู้บริหารต้องคำนึงถึงสถานการณ์ในการจัดการงานด้วยเสมอ เพื่อผลสูงสุด การเลือกแบบการบริหารใด ๆ ย่อมส่งผลต่อการมีส่วนร่วมได้ ปัจจุบันการบริหารส่วนใหญ่ มุ่งแบบการมีส่วนร่วมเพราะเป็นการเปิดโอกาสแห่งบรรยากาศการริเริ่มสร้างสรรค์และทั่วถึงในการบริหารจัดการและแก้ปัญหา

การมองหาความคิดเฉพาะในส่วนที่ดี เป็นมุมมองของการบริหารที่ต้องการผลสัมฤทธิ์ว่าเมื่อบุคคลใดเสนอแนวคิดเพื่องานแล้วควรได้เห็นความเหมาะสมและทิศทางการเสนอของบุคคลอื่น ๆ ด้วยดี มิใช่มุ่งแนวทางเพื่อความขัดแย้งหรือสร้างฐานการไม่ยอมรับให้เกิดขึ้น

จงใจให้เกิดการสร้างกระบวนการความคิดให้เกิดในทุกกลุ่มงาน การสร้างแรงจูงใจย่อมเป็นผลต่อบุคคลที่ก้าวมาสู่การต้องการมีส่วนร่วมเสมอหากผลตอบแทนเหล่านี้มีคุณค่าและประโยชน์ต่อตน ทั้งนี้ย่อมขึ้นกับปฏิกิริยาของบุคคลโดยรวมขององค์กรด้วยว่าจะทำให้ได้เพียงใด

ขั้นของความสำเร็งที่ส่งผลให้เกิดการมีส่วนร่วมและบุคคลยอมรับ อาจได้แก่

- การเรียนรู้ในกิจกรรมของตนหรือหน้าที่ของตนเองอย่างต่อเนื่อง เป็นผลต่อความรู้สึกในการอยากรู้ อยากเข้าใจ และอยากเข้าไปมีส่วนร่วม (เป็นการทำการบ้านเพื่อตนเอง)

- สวัสดิ์การทำงานของแต่ละบุคคล เป็นโอกาสของการเลือกเพื่อให้ตนเองก้าวต่อไปหรือได้รับการสนับสนุน

- ความมีอารมณ์ที่มั่นคง

- การยอมรับจุดอ่อนของตนเอง หรือความบกพร่องต่าง ๆ ของตนเอง

- รู้ตนเอง (จุดแข็งที่มีอยู่หรือศักยภาพของตนเอง)

- มีความคิดเห็นในเชิงทะเยอทะยาน โดยเป้าหมายเป็นจุดนำทดลองเสี่ยงเพื่อความสำเร็จในงานของตนเอง

- สร้างข่ายงานได้ โดยมีการพึ่งพาต่อกัน ทั้งเพื่อน , ผู้บังคับบัญชา หรือผู้ใต้บังคับบัญชา

- เรียนรู้การทำงานเป็นกลุ่มว่ามีขั้นตอนอย่างไร และต้องทำอะไร

- เรียนรู้ที่จะเจียบ และแสดงความคิดเห็นอันที่จะก่อเกิดประโยชน์ต่อกลุ่ม

- ถือสัตย์ เป็นแบบแผนการทำงาน

คุณสมบัติของบุคคลเพื่อการมีส่วนร่วม

1. หาแนวคิดและวิธีการในการทำสิ่งต่าง ๆ ให้ดีขึ้นเสมอตลอดเวลา

2. แสดงความคิดเห็นเพื่อปรับปรุงสิ่งต่าง ๆ ขึ้นมาเอง

3. รู้จักใช้เวลาอย่างมีประสิทธิภาพ

4. วางแผนไว้ล่วงหน้าโดยมีระยะเวลา

5. มีทัศนคติที่ดีต่องานที่ทำ

6. เป็นสมาชิกที่ดีและเป็นผู้นำที่ดีด้วย

7. สร้างแรงกระตุ้นต่อตนเองและรู้ว่าอะไรคือแรงจูงใจ

8. รู้งานทุกส่วนและหน้าที่อย่างดี

9. มีมนุษยสัมพันธ์ดี

10. สำนึกถึงการสูญเสียเปล่าและรู้ต้นทุน
11. แสวงหาแรงจูงใจที่ไม่มีเงินเกี่ยวข้อง
12. ปรับและรับฟังความคิดเห็นได้ในทุกระดับ
13. สนใจงานที่ทำแทนการพยายามหางานทำที่สนใจ
14. มีความสม่ำเสมอ
15. เชื่อว่าการทำงานเป็นผลให้ฉลาดและไม่เป็นเรื่องหนังกงาน
16. ไม่บ่น
17. ทำงานได้ดีกว่ามาตรฐาน
18. นิสัยในการทำงานที่ดี
19. เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้เร็วและทันสมัย
20. มีประวัติดีและก่อผลงานสม่ำเสมอ

ปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดการมีส่วนร่วมของบุคคลในองค์กร สิ่งที่มีผลต่อการก่อให้เกิดการมี

ส่วนร่วมที่สำคัญที่สุด คือ แรงจูงใจ และภาวะของบุคคล (ผู้นำ)

แรงจูงใจ คือ สิ่งที่เป็นตัวกระตุ้น เพื่อก่อให้เกิดการกระทำของพลังในบุคคลส่งผลต่อการแสดงซึ่งพฤติกรรมและวิธีการในการทำงานเพื่อบรรลุเป้าหมายหลักที่ต้องการ เพราะแรงจูงใจมีผลต่อกระบวนการทำงานของคนในทิศทางแห่งประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายที่ต้องการ

ลักษณะของแรงจูงใจจะแสดงออกได้โดยลักษณะพฤติกรรมซึ่งมีหลายทิศทางขึ้นอยู่กับบุคคล และขึ้นกับธรรมชาติแห่งความต้องการของบุคคลด้วย ทั้งนี้ มีการเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลาโดยเป็นไปตามความปรารถนา ความคาดหวัง และจุดมุ่งหมายต่าง ๆ ของตนเอง

ความสำคัญของแรงจูงใจต่อกระบวนการมีส่วนร่วม มีคำกล่าวว่า “ผู้บริหารที่ดี คือ ผู้ที่สามารถทำงานให้สำเร็จได้โดยผู้ร่วมงาน” หมายถึง การที่องค์กรหรือผู้บริหารขององค์กรต้องให้ความสำคัญ และนำมาใช้ในกิจการต่างๆ ของงาน

บทที่ 3

กระบวนการดำเนินงานวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการศูนย์กีร้อาติโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาศูนย์กีร้อาติโดยการมีส่วนร่วมของครู ผู้ปกครอง เด็ก และชุมชน โดยมีกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมกิจกรรมหลากหลายประกอบด้วย ครูผู้สอน ผู้ปกครองของเด็กนักเรียน ผู้นำชุมชน เด็กนักเรียน และกลุ่มผู้บริหารศูนย์กีร้อาติ

การดำเนินงานวิจัยที่ผ่านมาจะมีหัวหน้าโครงการวิจัยเป็นผู้บริหารงาน ทำหน้าที่ประสานและควบคุมงานทีมวิจัย โดยมีรองหัวหน้าโครงการวิจัยทำหน้าที่จัดบันทึกข้อมูลการประชุมและการจัดกิจกรรมงานวิจัย เจ้าหน้าที่ฝ่ายการเงิน ติดต่อและประชาสัมพันธ์ และมีเจ้าหน้าที่ดำเนินกิจกรรมในการประชุม โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. วิธีการวิจัย

โครงการวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพและการปฏิบัติการวิจัยแบบมีส่วนร่วมของชุมชนโดยมีขั้นตอนและกิจกรรมการเก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆของโครงการการบริหารจัดการศูนย์กีร้อาติโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน แบ่งเป็น 3 ลักษณะ ได้แก่ ลักษณะกิจกรรมบนเวที กิจกรรมระดมความคิดเห็น กิจกรรมกรรมศึกษาดูงาน โดยใช้กิจกรรมในงานวิจัยจำนวน 8 กิจกรรม ตามรายละเอียดในกิจกรรมการวิจัย

2. เครื่องมือและเทคนิคที่ใช้ในการวิจัย

1. การจัดเวทีถอดบทเรียนการดำเนินที่ผ่านมา
2. การจัดประชุมกลุ่มย่อย
3. การจัดอบรมเติมเต็มความรู้และทักษะการทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น
4. การศึกษาดูงานจากพื้นที่ต่างๆ
5. การสังเกตจากการเข้าร่วมกิจกรรม
6. แบบสัมภาษณ์
7. การใช้เทปบันทึกเสียง

3. รายงานวิธีการดำเนินงานรายกิจกรรม

หลังจากที่โครงการวิจัยได้รับการอนุมัติเมื่อวันที่ 1 กันยายน 2552 ทางทีมงานวิจัยเริ่มการดำเนินงานวิจัยต่างๆ โดยยึดกิจกรรมวิจัยในการทำงานต่างๆที่วางไว้ ประกอบด้วย

1) จัดเวทีประชุมครูและทีมบริหารเพื่อถอดประสบการณ์ตั้งแต่ปี 2548-2551

วัตถุประสงค์กิจกรรม

1. เพื่อทราบถึงความสำเร็จในการดำเนินงานของศูนย์ฯ ที่ผ่านมา
2. เพื่อศึกษาจุดแข็งและจุดอ่อนในการบริหารจัดการของศูนย์ฯที่ผ่านมาว่าเป็นอย่างไร
3. เพื่อระดมปัญหาที่มีอยู่ภายในศูนย์ฯ
4. เพื่อหาแนวทางการพัฒนาระบบการจัดการและการบริหาร

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม

1. หัวหน้าโครงการเรียกประชุมนักวิจัย 5 คน เพื่อร่วมวางกำหนดการ กลุ่มผู้เข้าร่วมและแบ่งหน้าที่ในการจัดกิจกรรม พร้อมกำหนดวัน เวลา สถานที่
2. นักวิจัยที่รับผิดชอบรวมทั้งหัวหน้าโครงการวิจัยดำเนินการเชิญผู้เข้าร่วม และจัดเตรียมเรื่องอาหาร สถานที่ต่างๆให้พร้อม
3. จัดกิจกรรมตามแผน

รายละเอียดกระบวนการจัดกิจกรรม

ก่อนที่จะมีการจัดกิจกรรม ถอดประสบการณ์ครูผู้สอนและทีมบริหารสองวัน ทางทีมงานได้ประชุมเพื่อวางกรอบกำหนดการและแบ่งงานที่ต้องร่วมกันรับผิดชอบ ในที่ประชุมได้คุยถึงเรื่องกลุ่มเป้าหมายที่จะคัดสรรมาว่าควรเป็นอย่างไร ใครบ้าง และกี่คน และจะประสานงานกับกลุ่มเป้าหมายอย่างไร หลังจากได้คุยกันแล้วทีมวิจัยก็ได้มีมติในที่ประชุมเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ซึ่งหัวหน้าโครงการ (ชายูติ เจ๊ะเงาะ) เป็นผู้ต้องออกหนังสือเชิญ เพื่อประสานกับกลุ่มผู้เข้าร่วมทุกคน ส่วนด้าน

ผู้ทำอาหารเพื่อเลี้ยงให้กับผู้เข้าร่วมนั้นฝ่ายการเงิน (ซูไรหะซะ เจ๊ะเงาะ) เป็นคนประสาน ส่วนเรื่องอุปกรณ์ที่จะใช้ในเวทินั้นรองหัวหน้า (อับดุลเลาะห์ หะยีวาจิ) เป็นคนรับผิดชอบ

ถึงวันจัดกิจกรรม ผู้เข้าร่วมทยอยกันมาตั้งแต่เช้า เวลา 10.00 น. ก็ได้เปิดเวทีการประชุม โดยหัวหน้าโครงการ (ชาฮูดี เจ๊ะเงาะ) เป็นคนเปิดพิธี โดยการอ่านวัตถุประสงค์การประชุมในวันนี้ และอ่านความเป็นอยู่ของศูนย์ก๊ออาดีตั้งแต่เปิดจนถึงปัจจุบัน โดยคร่าวๆ เพื่อเป็นผลดีในการทำวิจัยในครั้งนี้ และรองหัวหน้า (อับดุลเลาะห์) ได้อ่านวัตถุประสงค์ของการทำวิจัยเนื่องจากครั้งนี้เป็นกิจกรรมแรกในการทำวิจัยครั้งนี้ เวลาผ่านไปหนึ่งชั่วโมงกะตู่แวคอลีเยาะ กาเบ (ผู้ประสานงานวิจัยจากศูนย์วิจัย) ก็ได้มาถึงที่ศูนย์ก๊ออาดี ทางทีมงานก็ได้เชิญกะตู่แวคอลีเยาะ พูคนิดหนึ่งเพื่อการให้เกียรติ จากนั้นก็มีการแบ่งกลุ่มกันระดม แบ่งกันโดยให้ฝ่ายชายระดมฝ่ายชายและฝ่ายหญิงระดมฝ่ายหญิง เวลา 12.00 น. เวทีก็ได้หยุดเพื่อทานอาหารเที่ยงและทำภารกิจส่วนตัว เวลา 13.15 น. ทุกคนพร้อมกันในห้องเพื่อระดมต่อ กิจกรรมได้ดำเนินอย่างต่อเนื่องจนเสร็จ เวลา 16.00 น. เวทีก็ได้จบลงอย่างเรียบร้อย และเป็นหัวหน้าโครงการเป็นคนอ่านบทสรุปจากการพูดคุยและปิดเวทีในการจัดกิจกรรมครั้งนี้อย่างสมบูรณ์.

ผลการประชุมโดยสรุป

1. ได้ข้อมูลความสำเร็จของศูนย์ที่ผ่านมา
2. ได้ทราบจุดแข็งและข้ออ่อนด้านการบริหารจัดการและการสอนที่ผ่านมา
3. ได้กระบวนการจัดการเรียนการสอนของศูนย์ก๊ออาดีที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน
4. ได้ทราบวิธีการทำโทษนักเรียนของศูนย์
5. ได้มุมมองด้านปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหา

2) จัดเวทีผู้ปกครอง ผู้นำท้องถิ่น หน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องสะท้อนความต้องการและหาแนวทางการพัฒนาศูนย์กีรออาตีโดยมีส่วนร่วม

วัตถุประสงค์ของกิจกรรม

1. เพื่อระดมความคิดเห็นและหาความต้องการของชุมชนสู่การพัฒนาในด้านต่างๆร่วมกัน
2. เพื่อหาแนวทางการพัฒนาศูนย์กีรออาตีให้มีคุณภาพ
3. เพื่อหาแนวทางการมีส่วนร่วมจากผู้นำท้องถิ่นหน่วยงาน องค์กรที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาศูนย์ร่วมกัน

วิธีการจัดกิจกรรม

1. ประชุมนักวิจัยเพื่อเตรียมงาน
2. พุดคุยเรื่องกำหนดการ
3. แบ่งหน้าที่รับผิดชอบ
4. สรุป / ประเมิน

เครื่องมือที่ใช้

1. กระดาษบรูฟ
2. สังกะสีจากการเข้าร่วมกิจกรรม

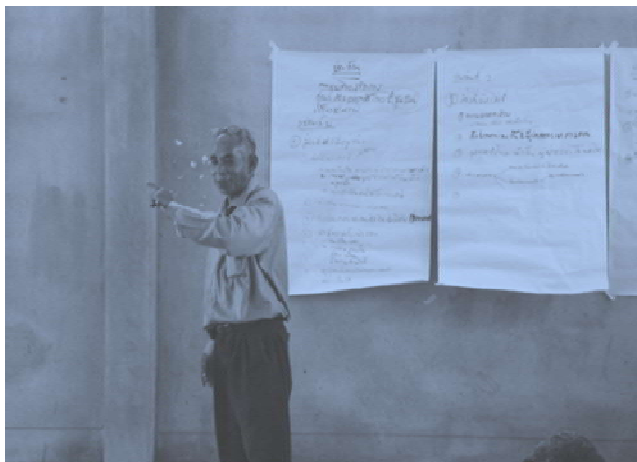

รายละเอียดกระบวนการจัดกิจกรรม

กระบวนการประชุมครั้งที่ 1

ก่อนจัดเวทีระดมความคิดเห็นผู้นำและผู้ปกครองสามวัน ทางทีมงานวิจัยได้ประชุมกันเพื่อวางแผนการดำเนินงานกิจกรรมและแบ่งงานกันทำ ซึ่งหัวหน้า (ชายูดี เจ๊ะเงาะ) จะเป็นผู้ประสานกับ

กลุ่มเป้าหมาย และจัดหาอุปกรณ์นั้นเป็นหน้าที่ของรอง (อับดุลเลาะห์) ส่วนเรื่องอาหารนั้นเป็นหน้าที่ของซูไรหะฮะ (ฝ่ายการเงิน) รับผิดชอบ

เมื่อถึงวันจัดกิจกรรมแล้ว ปรากฏว่ากลุ่มเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้ว่าจะให้เข้าร่วมเวทีวันนี้มาไม่ครบ เนื่องจากว่า หัวหน้าโครงการในฐานะเป็นผู้ประสานงานกลุ่มเป้าหมายประสานยังไม่ทันหมดก็เกิดไม่สบายหนักถึงกับต้องห้ามเข้าโรงพยาบาลศูนย์ยะลา โดยทีมงานคนอื่นไม่ทราบว่าการประสานงานกับกลุ่มเป้าหมายยังไม่ครบ ซึ่งเป็นเหตุให้การดำเนินกิจกรรมวันนี้ ไม่สมบูรณ์เท่าที่ได้วางไว้ และจึงมีการตัดสินใจของทุกคนในที่ประชุมว่า จะมีการจัดเวทีอีกครั้งในครั้งที่ 2

การประชุมครั้งที่ 2

ก่อนที่จะมีการจัดกิจกรรมระดมความคิดเห็นสะท้อนความต้องการของผู้ปกครองต่อระบบการจัดการของศูนย์และหาแนวทางการพัฒนาศูนย์อย่างมีส่วนร่วมกับผู้นำท้องถิ่นทางทีมงานได้ประชุมเพื่อวางกรอบกำหนดการและแบ่งงานที่ต้องร่วมกันรับผิดชอบ ในที่ประชุมได้คุยถึงเรื่องกลุ่มเป้าหมายที่จะคัดสรรมาจากแต่ละตำบลว่าควรเป็นอย่างไรและจะประสานงานกับกลุ่มเป้าหมายอย่างไร หลังจากได้คุยกันแล้วทีมวิจัยและกลุ่มครูผู้สอน ทำให้ได้แนวทางว่าควรใช้ช่องทางรับส่งนักเรียนเนื่องจากกรับส่งนักเรียนนั้นมีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ปกครองในแต่ละพื้นที่โดยส่วนใหญ่เจ้าของรถรับส่งนักเรียนนั้นเป็นคนในตำบลอยู่แล้ว เค้ารู้จักผู้ปกครองมากกว่าคนอื่นอยู่แล้ว ดังนั้นเพื่อไม่ให้เสียเวลาทางผู้บริหารศูนย์และนักวิจัยอาสาที่เรียกประชุมเจ้าของรถรับส่งในวันถัดไปเพื่อพิจารณาคัดตัวแทนเข้าร่วมกิจกรรมต่อไป หลังจากประธานโครงการได้ออกหนังสือเชิญกลุ่มเป้าหมายแล้วได้แบ่งหนังสือเชิญให้กับผู้รับผิดชอบของแต่ละสาย

ถึงวันจัดกิจกรรมโดยมีกำหนดการ 1 วัน ผู้ถูกเชิญรวมกิจกรรมเริ่มทยอยเข้ามาร่วมกิจกรรมผู้ที่มาก่อนได้ถูกเชิญเข้ามานั่งพร้อมรับเครื่องดื่มไปดื่ม หลังจากเขียนชื่อ ลงทะเบียนเสร็จ (วันนี้นักวิจัยหลายคนเข้าร่วมกิจกรรมไม่ได้) เวลา 09.00 น. หัวหน้าโครงการ (ชายูดี) ได้กล่าวนำ และได้แจ้งกำหนดการและวัตถุประสงค์ให้กับผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้รับทราบ.

สรุปโดยประมาณว่า “ขอบคุณทุกท่านที่ได้สละเวลาเพื่อเข้าร่วมกิจกรรมของศูนย์ในวันนี้ วันนี้ผมจะพยายามพูดให้น้อยที่สุด เพื่อให้ท่านทั้งหลายได้สะท้อนกลับมาให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ อยากให้ท่านในที่นี้คิดว่าการมาพบปะพูดคุยกันในวันนี้ก็เพื่อที่จะได้แลกเปลี่ยนระหว่างศูนย์กับผู้ปกครองและผู้สนับสนุนอย่างแท้จริง ดังนั้นเพื่อไม่ให้เป็นการเสียเวลากระผมขอตั้งประเด็นที่จะพูดคุยในวันนี้ว่า ในการดำเนินการที่ผ่านมาทุกท่านคิดอย่างไร / สิ่งใดบ้างที่ท่านคิดว่าศูนย์ทำแล้วดี หมายถึง สิ่งดีที่ท่านพบเห็นมีอะไรบ้าง หลังจากนั้นต้องบอกสิ่งไม่ดีด้วยที่ท่านได้พบเห็น ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญมากที่เรอยากจะรู้จากปากของท่าน เพราะอะไรที่ไม่ดี หรือยังไม่ได้ตั้งใจ เหล่านี้เราจะได้มาแก้ไขและปรับปรุงต่อไปและสุดท้าย กระผมอยากใคร่ขอความเห็นในเรื่องแนวทางการพัฒนาอย่างมีส่วนร่วมและยั่งยืน “ หลังจากกล่าวบทนำแล้วทีมงานได้เปะกระดาษที่ผนังพร้อมปากกาเคมี เพื่อจดบันทึก ประเด็นแรกเริ่มพูดคุยหัวข้อสิ่งดีที่ท่านพบเห็น

- ศูนย์ส่งเอกสารแจ้งผู้ปกครองในเรื่องต่างๆสม่ำเสมอ
- เรียก / เชิญผู้ปกครองเข้ามาประชุมต่อเนื่อง

ผลที่ได้รับ

1. ได้ทราบถึงความต้องการของผู้เข้าร่วมกิจกรรม
2. ได้องค์ความรู้ใหม่ในเรื่องการบริหารที่ได้สะท้อนจากผู้เข้าร่วมกิจกรรม

3. กระบวนการในการดำเนินงานกิจกรรม

ผู้ปกครองมองเด็ก

- นักเรียนมีมารยาทที่ดี
- นักเรียนกล่าวสวัสดีกับผู้ปกครองทั้งก่อนมาและตอนกลับ
- นักเรียนอ่านได้เร็วกว่าปกติ
- นักเรียนแต่งกายดี ตามหลักศาสนา
- นักเรียนละหมาดติดเป็นนิสัย
- นักเรียนมีความรับผิดชอบเพิ่มขึ้น
- ครูมีความรับผิดชอบต่อเด็ก
- ร.ร มีระเบียบที่ดี

สิ่งที่ยังไม่ดี

- ความปลอดภัย
- ผู้ปกครองมาทักทายเมื่อเด็กทะเลาะ
- ผู้ปกครองไม่พอใจครูผู้สอนทำโทษนักเรียน
- เด็กนักเรียนมาสาย (บางหมู่บ้าน)
- ผู้ปกครองยังไม่เข้าใจระบบกิริยาอาติและระบบบริหารจัดการของศูนย์

ความคาดหวัง

- อยากให้มีความปลอดภัยมากกว่านี้ในระบบขนส่ง
- เชิญผู้ปกครองเพื่อพบปะ พูดคุย และ ประชุม 3 เดือน / ครั้ง
- แจ้งผู้ปกครองให้ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารที่จำเป็น
- เอาเรื่องกับเด็กไม่ละเมิด ไม่ส่งสมุดบันทึกประจำวันให้ผู้ปกครอง
- ศูนย์ช่วยประสานเรื่องค่ารถระหว่างเจ้าของรถกับผู้ปกครองนักเรียน

กว่าจะได้มาเท่านี้ก็เลยเวลาเที่ยงไปแล้ว ต้องขอเชิญทุกท่านรับประทานอาหารเที่ยงก่อนแล้วละหมาดซุหรี หลังละหมาดเสร็จ ก็มีท่านคนเดียวเท่านั้นที่ขอตัวกลับก่อน เพราะต้องไปธุระที่อื่นต่อ หลังจากเข้าร่วมกิจกรรมซึ่งก่อนหน้านี้ในขณะทีหลายๆท่านกำลังพูดคุยกันถึงสภาพปัญหาหลายๆอย่าง โดยเฉพาะปัญหาเด็กและปัญหาผู้ปกครอง รวมถึงปัญหาการเดินทางกลับจากโรงเรียน ท่านท่านก็ได้ลุกขึ้นกลางวงสนทนาพร้อมประกาศเสียงดังฟังชัดว่า หากพบปัญหาอะไรเกี่ยวกับกิริยาอาติในเขตตำบลที่ท่านรับผิดชอบ ให้ทางศูนย์ช่วยประสานไปยังท่าน เพื่อที่ท่านเอง

จะได้ประสานกับผู้ใหญ่ในท้องที่ต่อไป. น่าเสียดายที่ท่านนายก อบต.ติดประชุม เข้าร่วมกิจกรรมครั้งนี้ไม่ได้ ไม่อย่างนั้นคงได้เห็นที่เด็ดไม่แพ้กัน เพราะท่านก็เป็นคนที่คอยสนับสนุนกิจกรรมหลายๆอย่างของศูนย์เรื้อยมา.

ก่อนกลับทีมวิจัยได้มีโอกาสทักทายผู้เข้าร่วมเพื่อถามถึงความรู้สึกในกิจกรรมวันนี้ว่าเป็นอย่างไรบ้าง? ดีใจที่ศูนย์ได้เปิดโอกาสให้ได้พูดคุยกันอย่างกันเอง อยากให้จัดกิจกรรมอย่างนี้บ่อยๆ เพื่อตนเองและผู้ปกครองคนอื่นๆจะได้มีส่วนร่วมอย่างแท้จริง.

ผลการประชุม

ผลการดำเนินงานครั้งนี้ (ครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2) นับว่าเป็นสิ่งที่ดีมาก เนื่องจากทำให้เราได้รู้ถึงความต้องการของผู้ปกครองว่าต้องการอะไรบ้างจากศูนย์ฯในการที่จะพัฒนาสู่ความสำเร็จและนำความสำเร็จนั้นสู่สังคม และเราได้รู้ยิ่งกว่าการที่เราจะทำงานเพื่อสังคมนั้นมันย่อมมี ปัญหาและอุปสรรคมากมาย แต่ถ้าหากเรานั้นมีความตั้งใจ เราจะต้องพยายาม และอดทน ตอนแรกที่ทางศูนย์ก็รออาติ ได้เปิดขึ้นนั้น จะเห็นได้ว่าทางศูนย์จะประสบปัญหา เนื่องจากว่า ชาวบ้านไม่เข้าใจและไม่เห็นด้วย แต่ทางศูนย์มีความตั้งใจ และมีความอดทนสูง ทำให้ประสบความสำเร็จจนถึงปัจจุบัน และได้รู้ถึงประวัติความเป็นมา ระบบการจัดการเรียนการสอน การบริหารและปัญหา พร้อมแนวทางแก้ไข โดยจะขับเคลื่อนพร้อมๆกันกับชุมชนเพื่อความสำเร็จของทุกคน.

3) กิจกรรมชี้แจงและเปิดตัวโครงการต่อสาธารณะ

วัตถุประสงค์

- เพื่อให้ชุมชนได้รับรู้ถึงโครงการวิจัยโดยทั่วกัน
- เพื่อกระตุ้นให้ชาวบ้านมีความรู้สึกที่จะมาร่วมมือกัน

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม

ขั้นเตรียมงาน

- ประชุมนักวิจัย
- ประชุมนักวิจัยและทีมบริหารและครูทุกคน
- แบ่งงาน ร่วมกันรับผิดชอบ
- เชิญผู้เข้าร่วม

รายละเอียดกระบวนการดำเนินงานกิจกรรม

เมื่อเวลา 10.00 น. วันที่ 25 ธันวาคม 2552 ทีมวิจัย 5 คน และครูผู้สอน 11 คน มารวมตัวกันที่ศูนย์กีรออาดีเพื่อในการเตรียมสถานที่และอุปกรณ์ต่างๆเพื่อเป็นการเตรียมพร้อมที่จะจัดกิจกรรมเปิดตัวโครงการต่อสาธารณะในช่วงบ่ายที่จะถึงนี้

เวลา 13.00 น.ผู้เข้าร่วมทยอยมาถึงที่ศูนย์กีรออาดีโดยพร้อมเพรียงกัน จากนั้นนายมะดาโอ๊ะ หะยีดาโอ๊ะ (นักวิจัย) ซึ่งทำหน้าที่เป็นพิธีกรในวันนี้ ได้ชี้แจงกำหนดการให้ทุกคนในเวทีได้รับทราบ จากนั้นก็ได้เชิญหัวหน้าโครงการเพื่อกล่าวเปิดพิธีและกล่าวต้อนรับ จากนั้นก็เป็นการบรรยายธรรมในหัวข้อ “หน้าที่ของมุสลิม” โดย นายมุขตา วาเลาะ ครูสอนศาสนาในโรงเรียนเอกชนแห่งหนึ่งในจังหวัดยะลา ซึ่งท่านเป็นคนในชุมชนอยู่แล้ว และเป็นที่เคารพนับถือของผู้คนในชุมชน ทางทีมงานจึงรู้สึกว่าจะเหมาะที่จะเชิญเพื่อเป็นการเติมพลังใจให้กับผู้ปกครองในการที่จะทำประโยชน์ให้กับสังคม เมื่อการบรรยายเสร็จซึ่งได้ใช้เวลาหนึ่งชั่วโมงโดยประมาณ จากนั้นก็เป็นการชี้แจงโครงการวิจัยโดยหัวหน้าโครงการ ซึ่งสิ่งที่หัวหน้าได้บอกในเวทีวันนี้ก็คือ - 1.ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการวิจัย 2. ความเป็นมาของการทำโครงการวิจัยในครั้งนี้ 3.ความสำคัญของ

การทำวิจัย 4.ความสำคัญของการทำงานอย่างมีส่วนร่วม เมื่อหัวหน้าได้พูดจบซึ่งใช้เวลาประมาณ 40 นาที จากนั้นพิธีกรก็ได้เปิดโอกาสให้ทุกคนในเวทีได้ซักถามข้อสงสัยต่างๆเกี่ยวกับการทำวิจัย ซึ่งปรากฏว่า ไม่มีใครถามอะไรเลย แต่มีคนหนึ่งซึ่งท่านเป็นผู้นำชุมชนคนหนึ่งจากหมู่ 3 ต.ปากู ท่านไม่ได้ถามแต่จะเป็นการแสดงความให้กำลังใจมากกว่า ซึ่งท่านได้บอกว่า **“ถ้าอย่างนั้นก็ ถ้า ศูนย์ฯมีความต้องการอะไรจากพวกเรา ก็ เชิญบอกพวกเราได้เลย พวกเราจะให้ความร่วมมือเสมอ”** จากนั้นเวลา 16.00 น. ท่านพิธีกรก็ได้ปิดการประชุม.

ผลการดำเนินงาน

ผลการดำเนินงานในครั้งนี้ ได้รับการตอบรับจากผู้เข้าร่วมฯ เป็นอย่างดี เนื่องจากชาวบ้านส่วนใหญ่เห็นว่าการบริหารจัดการที่ดี ย่อมนำมาสู่การจัดการเรียนการสอนที่ดีและทุกคนเห็นพ้องต้องกันว่าจะให้ความร่วมมือกับศูนย์อย่างเต็มที่

ปัญหาอุปสรรค

-ผู้เข้าร่วมกิจกรรมจะมาช้ากว่ากำหนดนิดหน่อย เราจะแก้ไขด้วยการปลุกจิตสำนึกในเรื่องการรักษาเวลาอีกครั้งให้กับทุกคนรวมถึงครูและผู้บริหารด้วย

-เนื่องจากกลุ่มที่มาร่วมกิจกรรมส่วนใหญ่เป็นกลุ่มผู้ปกครองเท่านั้น ดังนั้นทางทีมวิจัยจึงมีความต้องการที่จะให้มีการประชาสัมพันธ์โครงการในกลุ่มอื่นๆ ต่อไป พร้อมกับการระดมสรรหาคณะกรรมการศูนย์จากกลุ่มผู้นำชุมชน ผู้นำท้องถิ่น และผู้ปกครองอีกครั้ง

4) กิจกรรม “เปิดตัวโครงการวิจัยกับชุมชนและร่วมสรรหาตัวแทนชุมชน”

วัตถุประสงค์

- เพื่อให้ชุมชนรับรู้โครงการวิจัย
- เพื่อให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานของศูนย์กිරออาตี

ขั้นตอนการดำเนินงาน

- จัดประชุมทีมวิจัย
- แบ่งหน้าที่ให้ทีมวิจัยและครูผู้สอน
- หัวหน้าโครงการและผู้ประสานงานดำเนินการประสานงานกับชุมชน
- จัดกิจกรรมตามแผน

รายละเอียดกระบวนการดำเนินงานกิจกรรม

เมื่อวันศุกร์ ที่ 12 เดือน มีนาคม พ.ศ. 2553 ซึ่งตรงกับวันศุกร์ ที่ 26 เดือน รอบีอุลเอวาล อีเราะฮ์ศักราชที่ 1431 ณ ศูนย์กිරออาตีปาเซปูเตะ ได้มีการจัดกิจกรรมคอดัม อัล-กูรอ่านขึ้น ซึ่งทีมงานวิจัยได้ปรึกษาหารือกันแล้วว่าจะเปิดตัวโครงการวิจัยของศูนย์ในเวทีคอดัม อัล-กูรอ่านนี้แหละ เพราะนอกจากกลุ่มเป้าหมายของผู้เข้าร่วมกิจกรรมแล้วก็ยังมีผู้ร่วมงานอื่นๆ อีกมากที่มาร่วมงานครั้งนี้ และเมื่อเวลาประมาณ 20.30 น. ของคืนนี้ หลังจากเปิดพิธีโดยการอ่าน อัล-กูรอ่านแล้ว ก่อนที่จะเริ่มการคอดัม อัล-กูรอ่าน หัวหน้าโครงการ คือนายชายูดี เจ๊ะเงาะ เป็นผู้กล่าวเปิดตัวโครงการวิจัยเรื่อง “ศึกษาแนวทางการบริหารจัดการศูนย์กිරออาตีปาเซปูเตะ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน อำเภอทุ่งยางแดง จังหวัดปัตตานี” ให้ทุกคนที่มาร่วมงานในคำกล่าวนี้นี้ว่าตั้งแต่วันที่ 1 เดือน กันยายน พ.ศ. 2552 ทางศูนย์กිරออาตีฯ ได้เข้าร่วมกับ สกว. ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ศึกษาแนวทางการบริหารจัดการศูนย์กිරออาตีปาเซปูเตะ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน อำเภอทุ่งยางแดง จังหวัดปัตตานี” ซึ่งทีมงานวิจัยในครั้งนี้มีทั้งหมด 6 คน ประกอบด้วย 1. นายชายูดี เจ๊ะเงาะ

2. นายอับดุลเลาะ หะยีวาจิ 3. นายมะดาโอะ หะยีดาโอะ 4. นายพาชาลี วาลี 5. นางสาวซูไรหะ อี๊ะ เจ๊ะเงาะ 6. นางสาวยามิหะลิ๊ะ เจ๊ะมิง

สาเหตุที่ตัดสินใจเข้าร่วมโครงการวิจัยครั้งนี้ก็มีวัตถุประสงค์ คือ

- ต้องการศึกษบทเรียนการบริหารจัดการศูนย์ก๊ออาติฯ ตั้งแต่เริ่มต้น - ปี 48
- ต้องการศึกษานโยบายการบริหารจัดการด้านคนและการทำงานที่ดีของศูนย์ก๊ออาติฯ
- ต้องการศึกษานโยบายการทำให้ครูและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

ต่อไป

ซึ่งทั้ง 3 ประเด็นนี้คาดว่าจะได้องค์ความรู้ บทเรียนการบริหารจัดการศูนย์ฯ ในการพัฒนาให้ดีขึ้นกว่าเดิม ได้แนวทางการบริหารจัดการด้านคน ครูและชุมชนจะมีบทบาทในการร่วมกันพัฒนาศูนย์ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง ยั่งยืน และนำไปสู่การปรับเปลี่ยนระบบการบริหารจัดการศูนย์ฯ ในทางที่ดีและมีประสิทธิภาพต่อไป จากนั้น หัวหน้าโครงการได้ขอให้ทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้อง รวมทั้งผู้ที่ต้องการมีส่วนร่วมให้ความร่วมมือกับทางศูนย์ในการจัดกิจกรรมในครั้งนี้ต่อไป โดยโครงการวิจัยนี้มีกำหนดสิ้นสุดโครงการในวันที่ 31 เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2553 และหัวหน้าโครงการฯ ก็เปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้ซักถามข้อสงสัยต่างๆ ซึ่งก็มีคำถามจากผู้เข้าร่วมกิจกรรมว่า อะไรคือวิจัย? หรือ คำว่า “วิจัย” คืออะไรนั่นเอง หัวหน้าโครงการจึงทำความเข้าใจกับผู้เข้าร่วมกิจกรรมว่า คือการร่วมกันค้นหา ศึกษาวิธีการ แนวทางหรือการดำเนินการ อันจะนำมาซึ่งคำตอบในการทำให้สิ่งที่มีปัญหาในการปฏิบัติ หรือสิ่งที่เราสงสัยแล้วช่วยกันค้นหา เพื่อให้ได้คำตอบมา อาจจะโดยการทดลองจัดกิจกรรม หรือศึกษาดูงานจากผู้ที่ประสบความสำเร็จมาแล้วในเรื่องที่เรากำลังค้นหาอยู่ และอีกคำถามหนึ่ง ถามว่า สกว. คืออะไร? ชื่อคนหรือเปล่า? หัวหน้าโครงการจึงตอบว่า คำว่า “สกว.” เป็นคำที่เรียกสั้นๆ ส่วนคำเต็มก็คือ “สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย” ซึ่งเป็นหน่วยงานที่คอยสนับสนุน คอยให้ความช่วยเหลือ คอยชี้แนะ ให้คำแนะนำวิธีการค้นหาคำตอบ รวมทั้งสนับสนุนทุนในการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย จากนั้น คณะกรรมการมัสยิดคนหนึ่งได้พูดว่าเป็นสิ่งที่ดีที่ทางศูนย์ฯ มีการคิดหาวิธีแก้ไขปัญหา เพราะไม่ว่าอะไรก็แล้วแต่ ถ้าเราอยู่แบบเดิมๆ ไม่คิดปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลง (ในทางที่ดี) ตามยุคสมัยที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา กิจการหรืองานนั้นๆ ก็จะค่อยประสิทธิภาพไปในที่สุด จากนั้น หัวหน้าโครงการฯ ขอความร่วมมือให้ช่วยกันเสนอรายชื่อผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วม มาช่วยกันพัฒนาศูนย์ฯ ให้ดีขึ้นต่อไป และในคืนนี้ก็ได้รายชื่อผู้ที่ถูกคัดเลือกจำนวน 10 คนคือ

1. นายมะแซ (ผู้นำชุมชน ม.5 ต.ปาถู)
2. นายนาเซ (ผู้นำชุมชน ม. 3 ต.พิเทน)
3. ตอเห (ผู้นำชุมชน ม.3 ต.ปาถู)
4. นายชอพี (ผู้นำชุมชน ม.4 ต.ลุโบะฮิไร อ.มายอ)
5. นายยาชะ (กำนัน ต.ปาถู)
6. นายชุกรี (สารวัดกำนัน ต.ปาถู)
7. นายสุดิง (สมาชิก อบต.ปาถู)
8. นาย อิบรอเฮง อีซอ (ผู้นำชุมชน ม.3 ต.ลุโบะฮิไร อ.มายอ)
9. นายอาแว (นักธุรกิจ ต.ปล่องหอย อ.กะพ้อ)
10. นายการิม (ผู้นำชุมชน ม.5 ต.ปาถู)

ขั้นสรุปผลการจัดกิจกรรม

การดำเนินงานครั้งนี้เป็นไปด้วยดี บรรลุตามเป้าหมายที่คาดหวังไว้

ผลการดำเนินงาน

ผลการดำเนินงานในครั้งนี้ ได้รับการตอบรับจากผู้เข้าร่วมฯ เป็นอย่างดี เนื่องจากส่วนใหญ่ เห็นว่าการบริหารจัดการที่ดี ย่อมนำมาสู่การจัดการเรียนการสอนที่ดีและลูกหลานของตนก็จะเป็น คนที่มีคุณภาพ ทั้งด้านคุณธรรม จริยธรรมและสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

-รายนามคณะกรรมการ ประกอบด้วย

1. นายมะแซ (ผู้นำชุมชน ม.5 ต.ปาถู)
2. นายนาเซ (ผู้นำชุมชน ม.3 ต.พิเทน)

3. ตอเห (ผู้นำชุมชน ม.3 ต.ปากู)
4. นายชอพี (ผู้นำชุมชน ม.4 ต.ลุโบะฮิโร อ.มายอ)
5. นายยาชะ (กำนัน ต.ปากู)
6. นายชุกี (สารวัดกำนัน ต.ปากู)
7. นายสุคิง (สมาชิก อบต.ปากู)
8. นาย อีบรอเฮง อีชอ (ผู้นำชุมชน ม.3 ต.ลุโบะฮิโร อ.มายอ)
9. นายอาแว (นักธุรกิจ ต.ปล่องหอย อ.กะพ้อ)
10. นายการิม (ผู้นำชุมชน ม.5 ต.ปากู)

สิ่งที่นักวิจัยและชาวบ้านได้เรียนรู้

จากการดำเนินกิจกรรม/บทเรียนจากการดำเนินกิจกรรมครั้งนี้ทำให้ทุกคนได้รับทราบความเคลื่อนไหวของศูนย์ฯ ว่าจะมีทิศทางศูนย์ฯ มีการดำเนินการอะไร ? และชุมชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการช่วยแต่งเติม บอกกล่าว ชี้แนะในสิ่งที่คิดว่าเป็นประโยชน์ในการพัฒนาให้ศูนย์ฯ ดีขึ้นไป

ปัญหา อุปสรรคในการดำเนินกิจกรรม

เนื่องจากผู้เข้าร่วมงานมีจำนวนมาก ในการคัดเลือกบุคคล 10 คนที่เป็นตัวแทนเข้าร่วมกันพัฒนานั้น ก่อนข้างใช้เวลาเยอะในการคัดเลือก เพราะเมื่อเสนอรายชื่อแล้วก็ต้องโหวตโดยการยกมือ บางครั้งต้องให้ยกใหม่เพื่อความแน่ใจ บางคนก็ลุกขึ้นเดินไปเดินมา ทำให้นับลำบาก

แนวทางแก้ไข

- ต้องจัดให้มีการคัดเลือกในสถานที่ๆ เป็นบริเวณที่ชัดเจน ผู้คนไม่เดินขวักไขว่

5) จัดกิจกรรม “ศึกษาดูงานการบริหารจัดการบริหารศูนย์ ณ ประเทศมาเลเซีย”

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ได้แนวทางการจัดระบบการบริหารจัดการครู
2. เพื่อให้ได้รูปแบบมาตรฐานกัรออาดี
3. เพื่อให้ได้แนวทางการพัฒนาตามแบบฉบับกัรออาดีต้นแบบ
4. เพื่อให้ได้เกณฑ์มาตรฐานการพัฒนาที่มีประสิทธิภาพ

วิธีการจัดกิจกรรม

1. ประชุมนักวิจัย / ศูนย์ประสานงานวิจัยเตรียมงานบริหารโครงการ

2. กำหนดสถานที่ร่วมกับโครงการอื่นๆ ณ ศูนย์กีรออาดียะห์รีง
 3. ติดต่อประสานงานสถานที่ดูงานโดย อาจารย์สุนทร ปิยะวสันต์
- เครื่องมือที่ใช้

-สมุดจดบันทึก

-เวทีร่วมซักถาม แลกเปลี่ยนความคิดเห็น

กระบวนการดูงาน และบรรยายการดูงาน

วันที่ 1 วันที่ 9 พฤษภาคม 2553 ช่วงบ่าย ศึกษาดูงาน ณ โรงเรียนสอนอัลกุรอาน AL-fateh (อัลฟาเตะห์) รัฐเคดาห์ ช่วงค่ำศึกษารูปแบบการทำงานของดีวานกีรออาดี (คณะกรรมการส่วนกลาง)

วันที่ 2 วันที่ 10 พฤษภาคม 2553 ช่วงเช้าศึกษาดูงาน ณ โรงเรียน AL-IRFAN CENTRE รัฐเคดาห์ ช่วงบ่าย ศึกษาดูงานโรงเรียนอะฮ์ลุลอิสลามอับดุลฮามิด รัฐปีนัง

ขอเล่าสั้นๆ ในช่วงวันที่หนึ่งก่อน คือ

เมื่ออาทิตย์ ก่อน คือ วันที่ 9-10 พฤษภาคม 2553 บรรดานักวิจัยที่ได้รับการคัดเลือกจากศูนย์ได้มีโอกาสร่วมเดินทางไปกับคณะศึกษาและดูงานที่รัฐเคดาห์ และปีนังมาเลเซีย เตรียมจะออกเดินทางกันตั้งแต่เช้าเลยละ แต่ต้องมาติดขัดเรื่องรถตู้ที่จะใช้เป็นพาหนะของการเดินทางในครั้งนี้นี้ หลังจากพยายามติดต่อบริษัทหลายที่เพื่อติดต่อใช้รถบัส แต่ก็ไม่มีรถที่พร้อมจะข้ามแดนสุดท้ายต้องอาศัยบริการรถตู้ถึงสามคันด้วยกัน เนื่องจากผู้ร่วมเดินทางในครั้งนี้นี้ จำนวนด้วยสายตาและตัวเลขก็ 32 คน พอได้ถึงพรมแดน อ.สะเดา จ.สงขลา ก็เลย 11 โมงเช้าแล้วกว่าจะตรวจหนังสือ

เดินทางเสร็จ ต้องรอคิวยาวยืดยานเป็นชั่วโมง กระซิบถามคนข้าง ๆ ว่าทำไมคนเยอะมาก ๆ อย่าง
นี้ เสียงข้าง ๆ บอกว่าธรรมดาของวันอาทิตย์ นักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียกลับจากหาดใหญ่ เอาเสร็จ
แล้วจะขึ้นรถข้ามแดนไปเลย แต่เอะเดี๋ยวก่อน ดูเหมือนว่าการเดินทางในครั้งนี้น่าจะมีปัญหาที่รถตู้
เข้ามาเลเซียไม่ได้ เหตุก็เพราะตำรวจทางหลวงของเขาเข้มงวดกับหลักฐานต่าง ๆ ที่จะใช้รถในเมือง
ของเขา เท่านั้นแหละที่ทราบ ที่เหลือไม่บอกดีกว่า อยากข้ามแดนเต็มที่แล้ว แต่

จะเข้าไปยังไงละ ลูกพี่ใหญ่ของงานนี้อาจารย์สุนทร ปิยะวสันต์ ได้ติดต่อบริษัททัวร์ฝั่งมาเลเซีย
ให้ส่งรถมารับประมาณบ่ายสองโมงครึ่งคณะทัวร์ของเราถึงที่หมาย ณ ศูนย์การเรียนรู้อัลกุรอาน
อัลฟาตัส ซึ่งตั้งอยู่ในบริเวณหมู่บ้านจัดสรร ส่วนคารุลอามาน ยิตรา เกดาห์

มีเจ้าของศูนย์และบรรดาครูให้การต้อนรับตามธรรมเนียมครับ เขาเตรียมมือเที่ยงไว้ต้อนรับ ก็เลย
ลงมือให้อิ่มท้องสบายใจกันก่อนเพราะเลยเวลามาสองชั่วโมงกว่าแล้ว จากนั้นพวกเขาก็เริ่มปฏิบัติ
หน้าที่ศึกษาการจัดการการเรียนรู้การสอนของศูนย์ว่าเป็นอย่างไร จากการสอบถามผู้บริหารของ
ที่นี่ ศูนย์ได้เปิดดำเนินการสอนอัลกุรอานโดยใช้ระบบกิรออาตี ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1998 ปัจจุบันมีเด็ก
นักเรียนที่ต้องรับผิดชอบจำนวน 350 คน โดยแบ่งการสอนการเรียนรู้การสอนช่วงเช้าปีนือนูบาล ช่วง

บ่าย 2 ชั่วโมง เป็นช่วงของกีรออาติ จากนั้นจะต่อด้วยชั้นฟิรดูอินในเวลา 3-4 โมงเย็น คอสนี้คิดต่างหาก จากกีรออาติในช่วงก่อนหน้านี้นะครับ จุดของคอสเหล่านี้ น่าสนใจตรงที่เขาเน้นเอาฟิรดูอินล้วน ๆ ที่สำคัญใช้ภาษาอาหรับในการอ่านและเขียน แทนภาษามลายูรูมีที่เป็นภาษาประจำชาติ

ส่วนค่าใช้จ่ายนั้น อนุบาลก็ตกอยู่ประมาณ 750 บาท สวนกีรออาติ / ฟิรดูอินนั้น ตกเดือนละ 350 บาท เขาก็มีคอสสำหรับฝากเลี้ยงอีกด้วย ก็ต่อเมื่อผู้ปกครองมีธุระ / การกิจในหน้าที่การงานต้องออกจากบ้านไปหลาย ๆ วัน ก็จะนำบุตรหลานไปฝากไว้กับศูนย์ให้ดูแล เรียกว่าครบทุกความต้องการเลยคราบ ที่นี้เขามีกิจกรรมหลายอย่างเหมือนกันที่หลัก ๆ ก็เห็นจะเป็นพบปะผู้ปกครอง และที่ขาดไม่ได้ก็คืองานบัณฑิตน้อยและคอสอัลกุรอาน ถามเขาว่าแรงสนับสนุนจากผู้ปกครองที่นี้เป็นอย่างไรบ้าง เขาแอบกระซิบว่าขอได้ทุกอย่างที่เป็นสิ่งของขนมของกินเต็มเพียบ กินแทบไม่หมด จั้นคราวหน้าหากมีโอกาสชวนเราอีกรอบก็ได้

ผลที่ได้จากการดูงาน

- ได้เรียนรู้การจัดการการบริหารในหลายๆด้าน ประกอบด้วย

1. การบริหารด้านบุคลากร ประกอบด้วย

- กรณีบุคลากรมีปัญหา ผู้บริหารจะใช้วิธีการเรียกคุยและคลี่คลายปัญหากับครูนั้นๆ เป็นลักษณะตัวต่อตัว

-บุคลากรคนใดที่ทำงานด้วยความอึดสาส(เสียสละด้วยความบริสุทธิ์ใจ) จะมีการให้ค่าตอบแทนให้โดยบุคลากรอื่นไม่ทราบ

-จัดให้มีการประชุมครูเดือนละ 1 ครั้ง และมีอาจารย์ใหญ่ดูแลจัดการการเรียนการสอนอยู่ตลอดเวลา

-การจัดระบบการบริหารจะมีการวางกฎระเบียบของครูทั้งหมด 30 ข้อที่ว่าด้วยเรื่องต่างๆ

-จัดให้มีเลขานุการประจำศูนย์ทำหน้าที่คอยจดบันทึกปัญหาต่างๆเสนอให้หัวหน้าศูนย์

- จัดให้มีการเติมเต็มความรู้ให้กับครูอย่างเข้มงวดมากเป็นพิเศษ

- สถานที่เรียนจัดการเรียนการสอนที่สามารถทำได้ทั้งในบ้านและในโรงเรียน

2. ด้านการจัดอาคารสถานที่

- การจัดการสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาที่ดีจะส่งผลโดยตรงต่อบรรยากาศการเรียนการสอน

- การจัดห้องเรียนที่มีสื่อการเรียนรู้ และมีสีสันท ทำให้บรรยากาศห้องเรียนน่าเรียนรู้และมีความน่าสนใจ

- การจัดสภาพห้องโดยมีโต๊ะพร้อมเก้าอี้และมีสื่อการสอนทำให้ครูสามารถจัดการและควบคุมเด็กได้

- สถานที่ที่มีความสะอาดเรียบร้อย

3. ด้านนักเรียน

- นักเรียนมีความตั้งใจเรียนและไม่เล่นในเวลาเรียน

- นักเรียนมีระเบียบวินัย มีบุคลิกภาพคล่องแคล่วว่องไว และใฝ่รู้

4. ด้านการจัดการเรียนการสอน

- การแยกและซอยแบบเรียนทีละเล็กละน้อยให้ย่อยลง เพื่อให้ง่ายต่อการสอนและการเรียนรู้

- กระบวนการคัดัดมัลกรอานแบ่งเป็น 7 ฐาน โดยเด็กที่จะคัดัดมต้องผ่านทุกฐาน

- จัดกิจกรรมให้กับนักเรียนศึกษาดูงาน และการแสดงอานาซิด(ขับร้อง)และอื่นๆ

- แบ่งการจัดการเรียนการสอนเป็นภาค มีทั้งภาคเช้าและค่ำ
- กระบวนการสอนโดยใช้กระดานดำ การอ่านรายคนต่อหน้าครู การให้เด็กที่ยังไม่เข้าอ่านหรือเสร็จการอ่านต่อหน้าครูทำแบบฝึกหัด

5. ด้านการบริหารเวลา

- เวลาเรียนมีทั้งเรียน ช่วงบ่าย ช่วงค่ำ ใช้เวลา 1 ชั่วโมงในการเรียน
- เด็กโตจะให้เวลาเรียน 30-45 นาที เพราะเด็กโตจะแก่งเด็ก
- ครูจะสอนในกระดานประมาณ 45 นาที แล้วก็ให้เด็กแต่ละคนมาอ่านและเด็กอื่นที่ยังไม่เข้าไปอ่านให้ทำแบบฝึกหัด แล้วเมื่อถูกเรียกตัว สำหรับเด็กที่ไม่ผ่านหลายครั้งเมื่อเด็กทุกคนอ่านหมดแล้ว ครูจะตรวจแบบฝึกหัด และเมื่อมีเวลาอีกก็จะอ่านบทเรียนใหม่หรือทำแบบฝึกหัด
- แต่ละศูนย์มีเลขานุการคอยจดบันทึกปัญหาให้กับหัวหน้าศูนย์ ศูนย์มีกิจกรรมหลากหลาย

สรุปผลที่ได้รับ

1. ได้ทราบว่าการบริหารจัดการของศูนย์ก็ถือว่าดีแต่ละศูนย์ที่มาเลเซียเน้นเขาเน้นการดูแลคุ้มครองเป็นพิเศษ
2. ได้องค์ความรู้เรื่องระบบการบริหารจัดการศูนย์ก็ถือว่าดีในมาเลเซียส่วนใหญ่เขาจะใช้ระบบครอบครัว (Home stay)
3. รู้สึกประทับใจทั้งหมด 3 โรงเรียนที่ได้ไปเยี่ยมชม
4. ประทับใจทีมงานของเขาในการทำงานอย่างจริงจัง ทุกคนไม่มีการเล่น
5. ได้แนวทางที่ศูนย์จะนำไปใช้
 - ควรทำแผนประจำปีของแต่ละศูนย์ เพื่อนำไปพัฒนากิจกรรมของแต่ละศูนย์ พัฒนาศักยภาพครูให้มีคุณภาพที่ดีที่สุด
 - เชิง Abstract ได้การเสริมสายสัมพันธ์ระหว่างสถาบันอัลกุรอาน มีเพื่อนในอุดมการณ์อัลกุรอาน
 - สามารถเป็นแบบอย่างในการจัดการอาคาร เทคนิคการสอนที่สามารถปฏิบัติได้จริง

6) ศึกษาดูงานการบริหารงานโดยศูนย์กীরออาดีระแวง ตำบลระแวง อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเรียนรู้การบริหารงาน โดยชุมชน
2. เพื่อเป็นแบบอย่างในการพัฒนาระบบการบริหารการจัดการที่ดีต่อไป

ขั้นตอนการดำเนินงาน

ขั้นเตรียม

1. กำหนดผู้เข้าร่วมและสถานที่ในการที่จะไปศึกษาดูงาน
2. ประสานงานกับทางศูนย์กীরออาดี ระแวง
3. ครูทีมวิจัย คณะกรรมการศูนย์ ครูผู้สอนไปดูงาน

รายละเอียดกระบวนการดำเนินงานกิจกรรม

วันที่ 21 มิถุนายน 2553 เวลา 17.30 น ทีมงาน ออกเดินทางจากศูนย์กীরออาดี ปาเซปูเต๊ะ มุ่งหน้าไปยังศูนย์กীরออาดีระแวง อำเภอยะรัง จังหวัด ปัตตานี ไปถึง ประมาณ เวลา 18.00 น เด็กนักเรียนกำลังเตรียมตัวที่จะทำการละหมาดมักริบ เมื่อทางคณะไปถึง ก็ได้มีครูทาง ศูนย์กীরออาดี ระแวง ออกมาต้อนรับ จากนั้นก็ได้เชิญคณะของเราเข้าไปละหมาดมักริบญามาอะห์ (ละหมาดร่วมกัน)

เวลาประมาณ 19.00 น หลังจากที่ได้แก่นักเรียนทำการละหมาดมัฆริบเสร็จสิ้นเรียบร้อยแล้ว นักเรียนก็จะแยกย้ายไปเรียนตามกลุ่ม ของตัวเองซึ่งการเรียนการสอนของศูนย์กีรออาตีระเว้ง จะจัดการเรียนการสอนดังนี้

วัน	กิจกรรม/การเรียนการสอน
ศุกร์	เรียนกีรออาตีและฆอริบ (คำแปลก)
เสาร์	เรียนกีรออาตีและกูรอ่าน
อาทิตย์	เรียนกีรออาตีและกูรอ่าน
จันทร์	ท่องจำซูเราะห์ในอัลกูรอ่าน และคุอา
อังคาร	เรียนกีรออาตีและกูรอ่าน / สำหรับเด็กอ่านกูรอ่านเล่มใหญ่ หลังละหมาดอิชา 30 นาที จะเรียนตัจวีดเสริม
พุธ	เรียนกีรออาตีและกูรอ่าน / สำหรับเด็กอ่านกูรอ่านเล่มใหญ่ หลังละหมาดอิชา 30 นาที จะเรียนตัจวีดเสริม
พฤหัสบดี	1. อ่านยาซีนและกิจกรรมสันตนาการ / คณะกรรมการจัดเลี้ยงอาหารเด็ก 2. สอนเสริมสำหรับเด็กที่เรียนกีรออาตีเล่ม 5 และเล่มอัลกูรอ่าน 3. หลังซุบฮี เรียนอัลกูรอ่านและกีรออาตีเล่ม 5 สำหรับนักเรียนที่อยู่ประจำ

จากนั้น เวลาประมาณ 21.00 น ทางคณะครูจากศูนย์กีรออาตีระเว้งก็ได้ทำการต้อนรับ อย่างเป็นทางการ โดยมี นายอดุลย์ มะหะหมัด ซึ่งเป็นผู้ก่อตั้งศูนย์ กล่าวต้อนรับ จากนั้น มีนาย มาหามะ ดีโซะ ได้เล่าประวัติความเป็นมาของศูนย์กีรออาตีระเว้งอย่างละเอียดให้ฟัง

“ ประวัติความเป็นมาของศูนย์กีรออาตีระเว้งได้ก่อตั้งครั้งแรกขึ้นที่ปอเนาะ อะมานะตุรเราะห์มาน ซึ่งตั้งอยู่ที่ หมู่ที่ 4 ตำบล ระเว้ง อำเภอ ยะรัง จังหวัด ปัตตานี โดยมี นายอดุลย์ มะหะหมัด ซึ่งเป็นผู้ก่อตั้งศูนย์ และเป็นครูผู้สอน มีเด็กมาเรียนในเวลา 6 เดือนแรกประมาณ 40 คน จากนั้นมีเด็กนักเรียนมาเรียนเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ จนไม่สามารถทำการเรียนการสอนในปอเนาะต่อไปได้ เนื่องจากมีอุปสรรคหลายๆอย่าง รวมทั้งไม่สามารถขยับขยายอาคารเรียนได้ ทางศูนย์จึงจำเป็นต้อง

ย้ายศูนย์กีรออาตีออกมาข้างนอก ปัจจุบัน ศูนย์กีรออาตี ระแวงได้เปิดทำการเรียนการสอนมาเป็นเวลา 7 ปี มีครูผู้สอนรวมทั้งหมด จำนวน 18 คน เป็นครูมุสลิมิน (ชาย) 9 คน ครูมุสลิมะฮ์ (หญิง) 9 คน มีเด็กนักเรียนจำนวน 249 คน เด็กนักเรียนที่มาเรียนที่ศูนย์ ส่วนใหญ่เป็นเด็กในหมู่บ้าน และเด็กนักเรียนที่อยู่ในหมู่บ้านใกล้เคียง การเดินทางมาเรียนของเด็ก ส่วนใหญ่เด็กนักเรียนจะเดินทางมาด้วยตนเอง”

การจัดกิจกรรมครั้งนี้เป็นไปด้วยดี บรรลุผลตรงตามเป้าหมายที่คาดหวัง

ผลการดำเนินงาน

ผลการดำเนินงานครั้งนี้ นับว่า เป็นสิ่งที่ดี เนื่องจากทำให้เราได้เรียนรู้ว่าที่เราจะทำงานเพื่ออัลลอฮ์นั้นมันย่อมมี ปัญหาและอุปสรรคมากมาย ซึ่งถือว่าเป็นบททดสอบจากอัลลอฮ์ซุบฮานาฮูตาอาลา แต่ถ้าหากเรานั้นมีความตั้งใจ เราจะต้องพยายาม และอดทน ตอนแรกที่ทางศูนย์กีรออาตีได้เปิดขึ้นนั้น จะเห็นได้ว่าทางศูนย์จะประสบปัญหา เนื่องจากว่า ชาวบ้านไม่เข้าใจและไม่เห็นด้วย แต่ทางศูนย์มีความตั้งใจ และมีความอดทนสูง ทำให้ประสบความสำเร็จจนถึงปัจจุบัน และได้รู้ถึงประวัติความเป็นมา ระบบการจัดการเรียนการสอน การบริหารและปัญหา พร้อมแนวทางแก้ไข

สิ่งที่นักวิจัยและคณะกรรมการได้เรียนรู้จากการดำเนินกิจกรรม

- ได้แนวคิด และแนวทางการบริหารจัดการและระบบการทำงาน
- เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและสร้างความสัมพันธ์ (ซีลาตุลลอฮิม) ระหว่างคณะกรรมการศูนย์กับครู
- คณะกรรมการศูนย์กีรออาตีปาเซปูเตะ ได้เรียนรู้ถึงความสำคัญในการทำงานแบบมีส่วนร่วมระหว่างคณะกรรมการกับศูนย์

-ได้เห็นข้อเปรียบเทียบระหว่างการบริหารของศูนย์ป่าเขปูเตะกับศูนย์ระเว้งที่มีความแตกต่างกัน ดังนี้

1. การจัดการการเรียนการสอนของทั้งสองศูนย์มีความแตกต่างกัน
2. เด็กผู้ชายที่ศูนย์ระเว้งมีการโพกศีรษะด้วยผ้าสบบรรทุกคน ส่วนที่ศูนย์ป่าเขปูเตะโพกเฉพาะเด็กที่อยู่ช่วงการอ่านเล่มอัลกุรอานเท่านั้น

บทเรียนที่สามารถปรับกลับมาใช้ ประกอบด้วย

1. การจัดระบบการบริหารศูนย์ โดยชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการมีความสำคัญมาก
2. การจัดการการเรียนการสอน เช่น การท่องจำ เนื่องจากการท่องจำเป็นสิ่งสำคัญ จึงยกให้คนหนึ่งเป็นคนที่ท่องจำโดยไม่มีจัดการการเรียนการสอนกิริออาติ

ตารางการเรียนการสอนของศูนย์กิริออาติระเว้ง

วัน	กิจกรรม/การเรียนการสอน
ศุกร์	เรียนกิริออาติและฆอริบ (คำแปล)
เสาร์	เรียนกิริออาติและกุรอาน
อาทิตย์	เรียนกิริออาติและกุรอาน
จันทร์	ท่องจำซูเราะห์ในอัลกุรอาน และคุอา
อังคาร	เรียนกิริออาติและกุรอาน / สำหรับเด็กอ่านกุรอานเล่มใหญ่ หลังละหมาดอิชา 30 นาที จะเรียนตัจวีดเสริม
พุธ	เรียนกิริออาติและกุรอาน / สำหรับเด็กอ่านกุรอานเล่มใหญ่ หลังละหมาดอิชา 30 นาที จะเรียนตัจวีด (หลักการอ่านอัลกุรอาน) เสริม
พฤหัสบดี	1. อ่านยาซีนและกิจกรรมสันทนาการ / คณะกรรมการจัดเลี้ยงอาหารเด็ก 2. สอนเสริมสำหรับเด็กที่เรียนกิริออาติเล่ม 5 และเล่มอัลกุรอาน 3. หลังซุบฮี เรียนอัลกุรอานและกิริออาติเล่ม 5 สำหรับนักเรียนที่อยู่ประจำ

ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินกิจกรรมครั้งนี้

ปัญหาอุปสรรค การประสานงานระหว่างศูนย์กิริออาติทั้ง 2 ศูนย์ น้อยกว่าเท่าที่ควรซึ่งทำให้มีการเตรียมข้อมูลไม่ละเอียดถี่

แนวทางแก้ไข จะให้เวลาในการประสานมากกว่านี้

7) กิจกรรม เวทีอบรมเชิงปฏิบัติการแก่ทีมบริหารศูนย์กีรอาติเพื่อให้ประสบความสำเร็จ

วัตถุประสงค์ของกิจกรรม

1. เพื่อให้ทีมบริหารที่ได้รับการคัดเลือกมีความรู้ความเข้าใจเรื่องการบริหารจัดการองค์กรให้ประสบความสำเร็จเป็นรูปธรรมและการบริหารที่มีประสิทธิภาพ
2. เพื่อให้ทีมบริหารมีความรู้เรื่องโครงสร้างการบริหาร บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารโรงเรียน แผนพัฒนาองค์กร ความรู้เชิงบริหารที่จำเป็นของคณะกรรมการบริหารวิธีการบริหารและการจัดการ
3. ประเด็นต่างๆที่เป็นจุดอ่อนและจุดแข็งด้านการบริหาร
4. เพื่อรับฟังข้อเสนอแนะจากผู้เข้าร่วม

ขั้นตอน/กระบวนการดำเนินงาน

ก่อนจะมีการจัดเวทีอบรมเชิงปฏิบัติการแก่ทีมบริหารศูนย์ฯสามวัน ทางทีมวิจัยได้ประชุมเพื่อวางแผนทางการจัดเวทีและแบ่งงานร่วมกันรับผิดชอบ ซึ่งก็ปรากฏว่าหัวหน้าโครงการ นายชาญดี เจ๊ะเงาะเป็นผู้ออกหนังสือเพื่อประสานงานและเชิญผู้เข้าร่วมเวทีทุกคน ส่วนวิทยากรนั้น ทีมงานได้ประสานและมอบงานทางกะตูแคว (ศูนย์ประสานงานวิจัย) เป็นผู้ประสานและเชิญซึ่งก็ทางศูนย์ได้เชิญ อ.สะแลแม จากศูนย์กีรอาติ อ.ระแว้ง เป็นวิทยากร ในเวทีนี้ ส่วนด้านอุปกรณ์และสถานที่ เป็นของรองหัวหน้า(นายอับดุลเลาะ หะยีวาจิ)เป็นผู้รับผิดชอบ ด้านอาหารนั้นเป็นฝ่ายการเงิน(ซูไรหะฮะ)

ถึงวันจัดกิจกรรม เวลา 08.30 น. วิทยากรที่ศูนย์ประสานงานได้เชิญก็มาถึงในขณะที่ทีมบริหารศูนย์ฯยังมาไม่ถึง มีก็หัวหน้ากับอีกไม่กี่คน หัวหน้ากับผู้บริหารคนอื่นๆที่มาถึงแล้วได้ต้อนรับอย่างเป็นกันเองเนื่องจากวิทยากรเป็นคนที่รู้จักกันสำหรับผู้บริหารศูนย์ฯนี้ จากวันที่ทางศูนย์กีรอาติพาเชปูเต๊ะไปเที่ยวดูงานที่ศูนย์ระแว้ง ซึ่งวิทยากรท่านนี้เป็นกรรมการบริหารศูนย์กีรอาติระแว้งด้วย วิทยากรที่ทางโครงการวิจัยได้เชิญ คือ คุณสะแลแม อาแวนิ หัวหน้าโครงการวิจัยและคณะกรรมการบริหารที่ศูนย์กีรอาติระแว้ง อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี

เวลา 10.00 น.เวทีก็ได้เริ่มขึ้นในขณะที่กรรมการยังมาไม่ครบแต่ก็เพียงพอสำหรับการที่จะเริ่มพิธีก็เปิดเวทีการประชุมโดยหัวหน้าโครงการเป็นคนเปิดพิธีโดยอ่านฟาตีฮะห์และอ่านวัตถุประสงค์ของเวทีในวันนี้ เวลา 10.30 น. หัวหน้าก็ได้เชิญวิทยากรบรรยาย(คุณสะแลแม อาแวนิ)ขึ้นบนเวทีเพื่อให้การอบรมชี้แนะเชิงปฏิบัติการแก่ทีมบริหารศูนย์กีรอาติปาเชปูเต๊ะ วิทยากรบรรยายได้บรรยายอย่างเห็นภาพและใช้ภาษาที่พวกเราเข้าใจง่ายก็รู้สึกประทับใจมาก การบรรยายดำเนินไปจนถึงเวลา 12.00 น. ก็พักเพื่อรับประทานอาหารและประกอบภารกิจส่วนตัว หนึ่งชั่วโมง

เวลา 13.00 น. เวทีเริ่มในช่วงบ่าย ซึ่งช่วงบ่ายก็เป็นการพูดคุยกันระหว่างทีมบริหารศูนย์วิทยากรบรรยายขอตัวกลับก่อนเนื่องจากมีภารกิจจึงไม่สามารถที่จะอยู่ต่อกับทีมบริหารได้ก็ไม่เป็นไร ทีมบริหารก็ได้พูดถึงเรื่องการบริหารที่เป็นอยู่โดยมองภาพความเป็นอยู่ปัจจุบันว่าเป็นอย่างไร และได้หยิบยกคำพูดบางตอนของผู้บรรยายเมื่อเข้ามาเป็นที่เปรียบเทียบ ซึ่งก็สามารถเป็นองค์ความรู้ใหม่สำหรับทีมบริหารศูนย์กีร้อาติปาเซปุเต๊ะ กิจกรรมได้ดำเนินอย่างต่อเนื่องด้วยความสนุกสนาน จนเวลา 16.00 น. หัวหน้าโครงการก็ได้สรุปและปิดเวทีครั้งนี้อย่างสมบูรณ์

ผลการดำเนินงาน

จากการถอดเทป สรุปผลจากวิทยากร (สะแลแม อาเวนนิ) ดังนี้

1. งานวิจัยเป็นการทำที่เรา ฝึกกระบวนการคิด สามารถสอดคล้องตัวเราจากจุดอ่อน รวมทั้งแนวทางที่จะไปข้างหน้าเพื่อก้าวไปอย่างถูกต้อง
2. การทำให้การจัดการเรียนการสอนกีร้อาติ ให้เด็กมีคุณภาพมีความแตกต่างกับกลุ่มเด็กที่ไม่เรียน/เรียนที่อื่น ย่อมทำให้ผู้ปกครอง ชาวบ้านสนับสนุนศูนย์ได้
3. ศูนย์กีร้อาติจะสำเร็จ ต้องให้เป็นของชุมชน มิใช่ของส่วนตัวและสร้างให้เกิดความร่วมมือกัน โดยการนำขบวนสร้างความเข้าใจระหว่างผู้นำทางการและผู้นำไม่ทางการ
4. การรวมตัววิเคราะห์ วางแผนร่วมกันระหว่างกลุ่มคนที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปสู่การแก้ปัญหา/พัฒนาได้
5. ระบบการทำงานต้องยึดมั่นในหลักโปร่งใส
6. ต้องจุดประกายให้ชาวบ้านรับรู้ รับทราบอยู่เสมอว่าศูนย์มิใช่ของส่วนตัวแต่เป็นของส่วนรวม
7. ผู้บริหารศูนย์ต้องคิดถึงกระบวนการให้ครูรู้สึกรักในการจัดการเรียนการสอนให้มีความต่อเนื่องเหมือนกาตราช้าง
8. การบริหารองค์กรต้องมีทีมบริหารร่วมที่เข้าใจจริงและคอยสนับสนุนอย่างใกล้ชิดจริงจังและต่อเนื่อง (ร่วมแรง-ร่วมใจ)
9. บทบาทคณะกรรมการจากชุมชน ทำหน้าที่ประสานองค์กร หน่วยงานภาครัฐและทำความเข้าใจต่อชาวบ้าน
10. ผู้บริหารต้องคิดตลอดว่า ทำอย่างไรให้เด็กอ่านได้และบรรลุตามเป้าหมายของการเรียนการสอนได้
11. ได้ให้หลักคิดการทำงานว่า **“ถ้าเราจะทำอะไร อย่าพึ่งหยุดที่ความคิดและการกระทำจนกว่าจะสำเร็จ”**
12. การทำงานย่อมมีปัญหาอุปสรรค แต่ทุกอย่างสามารถแก้ไขได้ เมื่อมีความร่วมมือกัน

13. “การประชุม”สามารถแก้ปัญหามาตรฐานการสอนได้เช่นเดียวกับเรื่องของชุมชน ที่ต้องร่วมกันวิเคราะห์ หาจุดอ่อนเพื่อแก้ไขให้ได้
14. คณะกรรมการอย่างน้อยปีละ ครั้งต้องประชุมกันและต้องมีกิจกรรมการไปศึกษาดูงานที่อื่น เพื่อกลับมาทำให้เกิดประโยชน์กับองค์กรเราต่อไป

8) จัดเวทีเด็กสะท้อนบทบาทที่ผ่านมาและแนวทางความร่วมมือจากผู้เรียน

วัตถุประสงค์ของกิจกรรม

1. เพื่อหาแนวทางการให้ความร่วมมือจากผู้เรียน
2. เพื่อสะท้อนบทบาทหน้าที่อันนำไปสู่ความร่วมมือระหว่างผู้เรียนและศูนย์
3. เพื่อให้เด็กสะท้อนบทบาทหน้าที่ที่ผ่านมา กิจกรรมและการพัฒนาที่ต้องการตลอดจน เพื่อหาแนวทางสร้างความร่วมมือจากเด็ก
4. เพื่อทบทวนและพัฒนากิจกรรมที่ผ่านมาให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน

ขั้นตอนและกระบวนการดำเนินงาน

ก่อนจัดเวทีสองวันทางทีมวิจัยได้ประชุมกันเพื่อวางแผนและและแนวทางการดำเนินกิจกรรมและแบ่งงานกันทำว่า เด็กนักเรียนที่จะเรียกเข้ามาในกิจกรรมควรมีคุณสมบัติอย่างไร ซึ่งมีมติว่า จะเรียกนักเรียนที่กำลังเรียนเล่มอัลกุรอานและกำลังเรียนอยู่ชั้น ป.6 ถึงม.3 ทุกคนให้เข้ามาในกิจกรรมทุกคน ส่วนทีมบริหารก็จะเน้นที่ฝ่ายกิจกรรมรวมกับทีมวิจัยมาดำเนินการ

เมื่อถึงวันจัดกิจกรรมก็ปรากฏว่า เด็กนักเรียนชายมา 20 คน นักเรียนหญิง 28 คน ก็ถือว่ามากพอสมควร

08.00 น. หัวหน้าโครงการก็เริ่มเปิดพิธีโดยการเล่าประวัติการก่อตั้งกิรออาตีโดยย่อ เพื่อเป็นการกระตุ้นให้เด็กมีความกระตือรือร้นในการที่จะให้ความร่วมมือกับทางศูนย์ จากนั้นก็บอกวัตถุประสงค์ของกิจกรรมในวันนี้ว่าต้องการอะไรอย่างไร

10.00 น. แบ่งกลุ่มนักเรียนเพื่อให้เด็กนักเรียนแต่ละกลุ่มได้ระดมความคิดเห็นต่าง ๆ นานา เริ่มจากความต้องการของเด็กจากครูผู้สอน สิ่งที่ต้องแก้ไขในสายตาของเด็ก ซึ่งเด็กนักเรียนก็ได้พูดคุยกันอย่างสนุกสนานและได้ข้อคิด

11.00 น. ให้แต่ละกลุ่ม นำเสนอผลที่ได้จากการพูดคุยในแต่ละกลุ่มให้ทุกคนฟัง

12.00 น. เลือกประธานและกรรมการนักเรียนทั้งสองฝ่าย (ชายและหญิง) ฝ่ายละ 12 คน เป็นประธาน 1 คน รองประธาน 1 คน เลขานุการ 1 คน กรรมการ 8 คน.

12.30 น. หัวหน้าวิจัยสรุปกิจกรรม และปิดพิธี

12.45 น. รับประทานอาหาร และเลิกกิจกรรม

สรุปผลการดำเนินกิจกรรม

ได้ข้อเสนอเชิงการพัฒนา และได้แก่นำนักเรียนที่จะมาร่วมในการบริหารจัดการศูนย์ เป็น
คณะกรรมการนักเรียน จำนวน 12 คน

บทบาทหน้าที่คณะกรรมการนักเรียน

1. คอยเตือนนักเรียนก่อนละหมาด
2. สอนแทนครูที่ไม่มา
3. คอยเวลาอาซาน
4. คอยเตือนนักเรียนที่สถานที่อาบน้ำละหมาดเวลาอาบน้ำละหมาด
5. คอยเตือนนักเรียนเวลาครูอ่านตะลิม(โอะวาท)ก่อนกลับ

9) กิจกรรมเวที อบรมการบริหารจัดการองค์กร

วัตถุประสงค์ของกิจกรรม

เพื่อร่วมกันกำหนดกฎระเบียบของศูนย์ฯและแนวทางการติดตามการดำเนินงานการ
ประเมินผลการดำเนินงานตลอดจนการส่งเสริมให้ทุกคนปฏิบัติตามกฎระเบียบที่กำหนดไว้

ขั้นตอนและกระบวนการดำเนินงาน

ก่อนจะมีการจัดเวทีอบรมการบริหารแก่ทีมบริหารศูนย์ฯสามวัน ทางทีมวิจัยได้ประชุมเพื่อ
วางแผนการจัดการจัดเวทีและแบ่งงานร่วมกันรับผิดชอบ ซึ่งก็ปรากฏว่าหัวหน้าโครงการ นายชายูดี
เจ๊ะเงาะเป็นผู้ออกหนังสือเพื่อประสานงานและเชิญผู้เข้าร่วมเวทีทุกคน ส่วนวิทยากรนั้น ทีมงานได้
ประสานและมอบงานทางกะตุแควคอลลีเยาะ (ศูนย์ประสานงานวิจัย) เป็นผู้ประสานและเชิญซึ่งทาง
กะตุแควคอลลีเยาะ ได้เชิญ อ.สุนทร ปิยะวสันต์ จากศูนย์กัรอาดี ยะห์ริง เป็นวิทยากร ในเวทีนี้
ส่วนด้านอุปกรณ์และสถานที่เป็นของรองหัวหน้า(นายอับดุลเลาะ หะยิวาจิ) เป็นผู้ประสาน

ถึงวันจัดกิจกรรม เวลา 08.30 น. ทีมวิจัยได้รวมตัวกันที่ศูนย์ฯเพื่อเดินทางไปสู่สถานที่จัด
กิจกรรม (เมืองยะลา) เมื่อไปถึงที่จัดกิจกรรมก็ปรากฏว่าพิธีการกำลังจะเปิดพอดี กิจกรรมนี้เป็น
กิจกรรมที่ทางศูนย์ประสานงานวิจัย ได้ร่วมกันหลายโครงการ แต่เป็นโครงการกัรอาดีทั้งหมด มี
โครงการตาดีกาโครงการเดียวที่ไม่ใช่กัรอาดี

เวทีเริ่มขึ้นโดยกะตุแควคอลลีเยาะ (ผู้ประสานงานวิจัย) โดยเชิญให้ผม (นายชายูดี เจ๊ะเงาะ
หัวหน้าโครงการ) อ่านพระมหาคัมภีร์อัลกุรอาน เสร็จแล้วกะตุแควคอลลีเยาะ อ่านวัตถุประสงค์
หลังจากนั้น เป็นการชี้แนะวิธีการหรือความรู้ด้านการบริหารองค์กร โดยเฉพาะการบริหารศูนย์กัร
อาดี รวมถึงวิธีการการทำโครงสร้างการพัฒนาศูนย์กัรอาดีและการบริหารทีมงานอย่างเห็นภาพ

หลังจากนั้นเป็นการแบ่งกลุ่มโดยจะแบ่งตามโครงการของแต่ละโครงการ เพื่อพิจารณาแผนการบริหารที่มีอยู่แล้ว ว่าควรที่จะแก้ตรงไหนอย่างไร? หลังจากนั้นหัวหน้าโครงการของแต่ละโครงการออกมานำเสนอ เพื่อให้ทุกคนร่วมกันชี้แนะ โดยเฉพาะ อ.สุนทร ที่ท่านเป็นนักวิชาการด้านการบริหารอยู่แล้ว

เวลา 12.00 น. พักรับประทานอาหารมื้ออร่อย พอเวลา 13.00 น. เริ่มช่วงบ่าย อาจารย์เสนอความคิดเห็น และให้ข้อเสนอแนะสิ่งที่ได้ฟังจากการนำเสนอของทุกโครงการ โดยรวมกัน เพื่อเป็นองค์ความรู้ให้กับทุกโครงการที่จะนำมาแก้ไขและหรือปรับปรุงใช้ต่อไป.

15.30 น. สรุปกิจกรรมและปิดพิธี 16.00 น. แยกย้ายกันกลับบ้าน

สรุปผลการดำเนินกิจกรรม

ทำให้แต่ละ โครงการวิจัยมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและเติมเต็มความรู้ด้านการจัดระบบโครงสร้างการบริหารจัดการองค์กรที่ดีเป็นอย่างไร อันเป็นส่วนหนึ่งในการทำให้องค์กรก้าวไกลและเติบโตมีความเข้มแข็ง กระบวนการจัดกิจกรรมจึงมีการแบ่งกลุ่มโครงการเพื่อร่วมทบทวนการบริหารที่ผ่านมาของแต่ละศูนย์ จากนั้นนำเสนอและให้ อ.สุนทร ปิยะวัฒน์ ในฐานะผู้มีความรู้และประสบการณ์ด้านการบริหารโรงเรียนมา เติมเต็มข้อมูลด้านการจัดการบริหารองค์กร ผลการนำเสนอของแต่ละพื้นที่โครงการวิจัย พบว่า มีความหลากหลาย ส่วนโครงการที่รอเอาดีทุกอย่างแดง มีการวางระบบการบริหาร ดังนี้

โครงสร้างการบริหาร ประกอบด้วย 7 ฝ่าย คือ 1. ผู้บริหาร 2. รองประธาน 3. เลขานุการ 4. ฝ่ายกิจกรรม 5. ฝ่ายวิชาการ 6. ฝ่ายปกครอง 7. ฝ่ายการเงิน

สิ่งที่ทีมงานคาดหวังต่อคณะกรรมการ 4 ฝ่าย คือ

1. ให้ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบแต่ละฝ่ายงาน ทำหน้าที่ของฝ่ายให้เต็มที่ เติบโตความสามารถ และเต็มศักยภาพเพื่อประโยชน์ของศูนย์
2. อยากให้แต่ละฝ่ายงานทำหน้าที่ในกรอบงานที่กำหนดไว้อย่างชัดเจน (ครบทุกข้อ)
3. อยากให้ทีมบริหารจัดการหางบประมาณ เพื่อสนับสนุนกิจกรรมของศูนย์
4. อยากให้หัวหน้างานเข้าร่วมประชุม อบรม /สัมมนาและเข้าร่วมกิจกรรม (ทุกกิจกรรมที่ศูนย์จัดขึ้น)

ทางศูนย์มีคณะกรรมการชุมชน มีหน้าที่ ดังนี้

- มีส่วนร่วมในการดำเนินงานของคณะครูและโรงเรียน
- เป็นผู้ประสานงานระหว่างผู้ปกครองกับโรงเรียน

- เป็นผู้ประสานงานกับหน่วยงานราชการ เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อบต. อำเภอ ฯลฯ
- มีส่วนร่วมให้ความช่วยเหลือกิจกรรมต่างๆของศูนย์ที่ศูนย์จัดขึ้น
- อยากให้คณะกรรมการแต่ละท่าน แนะนำตัวเองให้คณะกรรมการของศูนย์รู้จักเป็นรายบุคคล
- จัดหางบประมาณเพื่อสนับสนุนกิจกรรมของศูนย์

ช่วงเติมเต็มโดยอาจารย์สุนทร

การบริหารต้องแบ่งเป็น 2 ประการ คือ

1. การบริหารโครงการวิจัย
2. การบริหารโรงเรียน

โครงสร้างการบริหารโดยทั่วไป ประกอบด้วย 1.ผู้อำนวยการ 2.กรรมการส่งเสริม 3. ที่ปรึกษา 4.รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหาร 5.รองผู้อำนวยการฝ่ายหลักสูตร 6.รองผู้อำนวยการฝ่ายพิจารณาส่งเสริม Master plan

การบริหารอาคารสถานที่

1. แผนการก่อสร้าง
2. แหล่งงบประมาณสนับสนุน
3. การบริหารงบประมาณสำหรับสิ่งก่อสร้างและโครงสร้างพื้นฐาน
4. การกำกับ ดูแล และติดตาม
5. การบำรุงรักษา (ความสะอาด ความสวยงาม และความเป็นระเบียบ)
6. การซ่อมแซม
7. การขยายและต่อเติม

การบริหารสื่อการเรียนรู้

1. การวางแผน
2. การจัดหา จัดซื้อ จัดจ้างและผลิต

10) กิจกรรมเวที ร่วมกำหนดวิสัยทัศน์และพันธกิจ

วัตถุประสงค์ของกิจกรรม

1. เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและเติมเต็มความรู้ด้านการจัดระบบโครงสร้างการบริหารจัดการองค์กรที่ดี
2. เพื่อให้องค์กรก้าวสู่ความเข้มแข็ง

ขั้นตอนและกระบวนการดำเนินงาน

ก่อนจะมีการจัดเวทีอบรมการบริหารแก่ทีมบริหารศูนย์ฯสี่วัน ทางทีมวิจัยได้ประชุมเพื่อวางแผนการจัดการจัดกิจกรรมและแบ่งงานร่วมกันรับผิดชอบ ซึ่งก็ปรากฏว่าหัวหน้าโครงการ นายชายูติ เจ๊ะเงาะ เป็นผู้ออกหนังสือเพื่อประสานงานและเชิญผู้เข้าร่วมเวทีทุกคน ส่วนวิทยากรนั้น ทีมงานได้ประสานและมอบงานทางกะตุแควคอลลีเยาะ กาเบ (ศูนย์ประสานงานวิจัย) เป็นผู้ประสานและเชิญซึ่งก็ทางกะตุแควคอลลีเยาะได้เชิญ อ.คอเล็ด หะยิสะอิ จากวิทยาลัยอิสลามยะลา เป็นวิทยากรในเวทีนี้ ส่วนด้านอุปกรณ์และสถานที่เป็นของรองหัวหน้า(นายอับดุลเลาะ หะยิวาจิ) เป็นผู้ประสาน

ถึงวันจัดกิจกรรม เวลา 08.30 น. ทีมวิจัยได้รวมตัวกันที่ศูนย์ฯเพื่อเดินทางไปสู่สถานที่จัดกิจกรรม (เมืองยะลา) เมื่อไปถึงที่จัดกิจกรรมก็ปรากฏว่ามีวิทยากรกำลังรออยู่คนเดียวโดยคนอื่นยังไม่ถึงเนื่องจากว่าวันนี้ฝนตกด้วย ทำให้การเดินทางล่าช้าไปหน่อย กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมที่ทางศูนย์ประสานงานวิจัย ได้รวมกันสามโครงการ เป็นโครงการกือรออาติสองโครงการและมีโครงการคาติกาหนึ่งโครงการ ที่รวมก็เพราะว่าทุกโครงการมีวัตถุประสงค์เดียวกันคือเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์และพันธกิจศูนย์เหมือนกัน

09.30 น. เวทีเริ่มขึ้นโดยกะตุแควคอลลีเยาะ (ผู้ประสานงานวิจัย) เชิญให้ผม (นายชายูติ เจ๊ะเงาะ หัวหน้าโครงการ) อ่านพระมหาคัมภีร์อัลกุรอาน เสร็จแล้วกะตุแควคอลลีเยาะอ่านวัตถุประสงค์ หลังจากนั้น เป็นการชี้แนะวิธีการหรือความรู้ด้านการบริหารองค์กร โดยเฉพาะการบริหารศูนย์กือรออาติ รวมถึงยุทธศาสตร์และการบริหารศูนย์โดยวิทยากร

หลังจากนั้นเป็นการแบ่งกลุ่มโดยจะแบ่งตามโครงการของแต่ละโครงการ เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ของแต่ละศูนย์

12.00 น. พักรับประทานอาหารมื้ออร่อย พอเวลา 13.00 น. เริ่มช่วงบ่าย อาจารย์เสนอแนะความคิดเห็นโดยภาพรวม และเปิดโอกาสให้ถาม เวลา 15.30 น. สรุปกิจกรรมและปิดพิธี ประมาณเวลา 16.00 น. แยกย้ายกันกลับบ้าน (วันนี้ฝนตกหนักมากเลย พอถึงบ้านชักพ่นน้ำท่วมเลย) และเนื่องจากวันนี้มีฝนตกหนัก เกิดน้ำท่วมในพื้นที่จังหวัดยะลา และปัตตานี และได้รับการประสานงานจากทีมนักวิจัยที่กำลังเดินทางมาจากคาติกายะหาว่า ถนนตัดขาดไม่สามารถมาร่วมประชุมต่อได้ ให้ทีมนักวิจัยจากยะหาจำเป็นต้องเดินทางกลับอย่างเร่งด่วน

สรุปผลการดำเนินกิจกรรม

ผลการระดมความคิดเห็น ได้ข้อมูลในด้านต่างๆ ดังนี้

1. มีการกำหนดหน้าที่ของศูนย์การอ่านอัลกุรอานปาเซปูเต๊ะ
2. มีการกำหนดพันธกิจของศูนย์กือรออาติปาเซปูเต๊ะ 5 ประการ
3. มีการกำหนดสภาพแวดล้อมในอนาคต/สิ่งที่อยากเห็น/คาดหวัง

4. มีการระดมจุดแข็งของศูนย์ จุดอ่อนศูนย์

วิสัยทัศน์ที่ร่วมกันคิด

- ศูนย์กිරออาตีเป็นสถาบันการเรียนการสอนอัลกุรอานที่ภาคภูมิใจของนักเรียนและชุมชน โดยทั่วไปซึ่งมุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนและบุคลากรให้มีระเบียบวินัยสู่การมีชีวิตที่มีคุณภาพ
- ศูนย์กිරออาตีจะนำพาเยาวชนไปพัฒนาอัลกุรอานเพื่อไปปฏิบัติจริง เป็นคนดี มีความรู้คู่คุณธรรมเพราะอัลกุรอานเป็นวิถีชีวิตมุสลิมและรัฐธรรมนูญ
- เป็นสถาบันที่มีความโดดเด่นทางด้านการสอนอัลกุรอาน การสอนด้านศาสนบัญญัติและจริยธรรมเพื่อนำไปปฏิบัติตามกฎเกณฑ์และบทบัญญัติของศาสนา
- ปลุกฝังให้เด็กมีใจรักการอ่านอัลกุรอาน เด็กที่เรียนสำเร็จแล้วสามารถเป็นผู้นำได้
- ให้เด็กมีคุณภาพและประสิทธิภาพด้านการอ่านและเรียนรู้ด้านการศึกษาเพื่อปฏิบัติในความ เป็นอยู่และสืบทอดต่อไปเพื่อจะได้ไม่ศูนย์หายไป

11) เวทีจัดทำแผนยุทธศาสตร์ศูนย์กිරออาตีปาเซบูเตะ

วัตถุประสงค์ของกิจกรรม

1. เพื่อให้มีความรู้เรื่องโครงสร้างการบริหาร
2. เพื่อให้รับทราบหน้าที่ของคณะกรรมการบริหาร โรงเรียน
3. เพื่อให้รู้แผนพัฒนาองค์กร
4. ประเด็นต่างๆที่เป็นจุดอ่อนและจุดแข็ง

ขั้นตอนและกระบวนการดำเนินงาน

กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมต่อกิจกรรมก่อน เนื่องจากกิจกรรมก่อนยังไม่เสร็จสมบูรณ์อีก ทีมวิจัยจึงตกลงกันว่าจะจัดกิจกรรมให้เร็วที่สุด จึงมีมติว่าจะจัดวันนี้ (9 พฤศจิกายน) เพราะไม่อยากให้ขาดตอนจากกิจกรรมก่อน.

ส่วนสถานที่และวิทยากรนั้น ทีมงานได้ประสานและมอบงานกับทางกะตุแวกอลิเยาะ (ศูนย์ประสานงานวิจัย) เป็นผู้ประสานและเชิญซึ่งที่ทางกะตุแวกอลิเยาะได้เชิญ อ.จารูจัน สอน เมือง จากวิทยาลัยอิสลามยะลา เป็นวิทยากร ในเวทีนี้ และร้านอาหารฮัสมิน เมืองยะลา เป็นสถานที่ จัดกิจกรรม

ถึงวันจัดกิจกรรม เวลา 08.30 น. ทีมวิจัยได้รวมตัวกันที่ศูนย์ฯเพื่อเดินทางไปสู่สถานที่จัด กิจกรรม (เมืองยะลา) เมื่อไปถึงที่จัดกิจกรรมก็ปรากฏว่าอามีเนาะ (ผู้ช่วยผู้ช่วยผู้ประสานงานวิจัย) มาถึงพอดี ส่วนกะตุแวกอลิเยาะจะมาสายหน่อยเนื่องจากติดภารกิจที่บ้าน

09.00 น. เวทีเริ่มขึ้นโดย (นายชาวุฒิ เจ๊ะเงาะ หัวหน้าโครงการ) อ่านพระมหาคัมภีร์อัลกุรอาน เสร็จแล้วอ่านวัตถุประสงค์ หลังจากอ่านวัตถุประสงค์ชักฟักกะดูแวคอลลีเยะก็มาถึงพอดี ก็ได้ดำเนินกิจกรรมต่อจากกิจกรรมก่อนที่ยังไม่เสร็จให้เสร็จสมบูรณ์

หลังจากนั้นเป็นการต่อหัวข้อใหม่ คือแผนยุทธศาสตร์ศูนย์ จนถึงเที่ยง

เวลา 12.00 น. พักรับประทานอาหารมื้ออร่อย เวลา 13.00 น. เริ่มช่วงบ่าย อาจารย์จารุวัจน์ สองเมืองก็เดินทางมาถึงที่จัดกิจกรรมพอดี หัวหน้าโครงการก็ได้อ่านเนื้อหาสาระที่ได้มาจากการระดมในภาคเช้า หลังจากนั้นเป็นการเสนอแนะจากอาจารย์ จนเวลา 15.00 น. สรุปกิจกรรมและปิดพิธี จึงเดินทางเดินทางกลับบ้าน

สรุปผลการดำเนินกิจกรรม

ได้ผลการระดมความคิดเห็นในประเด็นต่างๆ ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์โอกาส อุปสรรค ของศูนย์กีรออาติปาเซปูเต๊ะ
2. ปณิธานศูนย์กีรออาติปาเซปูเต๊ะ “มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียน และชุมชนให้มีความรู้ด้านอัลกุรอานและศาสนาเพื่อสร้างคุณภาพชีวิตที่เป็นเลิศ”
3. มีการระดมสมองร่วมกันด้านเด็ก ครู การบริหาร สถานที่ ด้านผู้ปกครอง
4. มีการระดมเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ร่วม

วิสัยทัศน์ศูนย์กีรออาติปาเซปูเต๊ะ “ศูนย์กีรออาติเป็นสถาบันการสอนอัลกุรอานที่มีความโดดเด่นและเป็นความภูมิใจในด้านการสอนอัลกุรอาน พัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนำพาเยาวชนไปสู่การปฏิบัติจริงเป็นผู้นำ ดำรงชีวิตที่มีคุณภาพ”

5. มีการกำหนดแผนกลยุทธ์และแผนพัฒนาศูนย์กีรออาติปาเซปูเต๊ะ ด้านครู ด้านเด็ก ด้านการบริหาร ด้านผู้ปกครอง และด้านอาคารสถานที่

12) จัดเวทีครูและทีมบริหารร่วมกันกำหนดกฎระเบียบของศูนย์กีรออาติร่วมกัน

วัตถุประสงค์ของกิจกรรม

1. เพื่อให้ทีมบริหารที่ได้คัดเลือกมีความรู้ความเข้าใจเรื่องการบริหารจัดการองค์กรให้ประสบความสำเร็จเป็นรูปธรรมและการบริหารที่มีประสิทธิภาพ
2. เพื่อให้มีความรู้เชิงบริหารของโรงเรียนที่จำเป็น
3. วิธีการบริหารและการจัดการ

กระบวนการในการดำเนินงานกิจกรรม

ครั้งที่ 1 ก่อนจัดกิจกรรมสองวันทีมวิจัยได้ร่วมประชุมเพื่อแบ่งหน้าที่และทำความเข้าใจว่ามีอะไรบ้าง จะเรียกใคร จะจัดที่ไหน เมื่อไร โดยตกลงกันว่าจะจัดในวันศุกร์ ผู้เข้าร่วมกิจกรรมคือครูผู้สอน รวมครูเก่าบางคนด้วย และทีมวิจัย การประชุมครั้งนี้เพื่อทุกคนได้รับทราบว่าเราจะมีกิจกรรมครั้งต่อไปนี้เป็นกิจกรรมครูผู้สอนร่วมศึกษาทบทวนสิ่งที่ผ่านมาและปัจจุบันในเรื่อง 4 ประเด็น คือ กฎระเบียบของครู คุณลักษณะครูผู้สอน บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบและมีข้อสรุปในเรื่องหน้าที่รับผิดชอบและผู้เข้าร่วมมีใครบ้าง แต่กิจกรรมครั้งนี้ไม่ต้องเตรียมอะไรมากนักเพราะผู้เข้าร่วมเป็นครูผู้สอน และทีมวิจัย ถือว่าเป็นกันเองอยู่แล้วจึงไม่ต้องเตรียมการมากแต่สิ่งที่เตรียมคืออาหารและเครื่องดื่ม กระดาษ ปากกา และเอกสารที่เกี่ยวข้อง

ถึงวันจัดกิจกรรม 08.30 ทุกคนมาถึงที่ประชุม หัวหน้าโครงการก็ได้เปิดวาระที่ประชุม โดยการชี้แจงวัตถุประสงค์ของกิจกรรมวันนี้ หลังจากนั้นทุกคนก็ได้ระดมกันอย่างพลัดพลิน โดยประเด็นแรกที่พูดคุยก็คือ ทบทวนประสบการณ์สองปีก่อนในเรื่องของกฎระเบียบและบทบาทหน้าที่ของครู ว่ามีอะไรบ้างที่เห็นมาดีอยู่แล้ว และอะไรที่ต้องแก้ไข กิจกรรมได้ดำเนินไปจนได้บทสรุปในเรื่องสี่ประเด็นที่ได้กล่าวข้างต้นแล้ว

12.00 น. พักชั่วคราวเพื่อรับประทานอาหาร

13.00 น. เริ่มช่วงบ่าย หัวหน้าโครงการอ่านบทสรุป จากที่ได้ระดมตอนเช้า

14.00 น. ปิดเวที

ครั้งที่ 2 กิจกรรมในครั้งนี้เป็นกิจกรรมที่ต่อกิจกรรมครั้งที่หนึ่ง เนื่องจากครั้งที่หนึ่งยังไม่เสร็จสมบูรณ์เพราะยังไม่ได้แต่งตั้งผู้ที่จะรับผิดชอบในแต่ละฝ่ายที่ได้ตั้งไว้จากกิจกรรมที่แล้ว

กิจกรรมครั้งนี้ มีกะตุ แวกอลีเยาะ กาเบ และผู้ช่วย (ผู้ประสานงาน สกว.) เข้าร่วมร่วมกิจกรรมด้วย

10.00 น. เริ่มเปิดเวที โดยการอ่าน อัลกุรอาน โดยหัวหน้าโครงการ และหลังจากนั้นหัวหน้าโครงการ มอบให้รองหัวหน้าโครงการอ่านวัตถุประสงค์ของกิจกรรมในครั้งนี้ ซึ่งวัตถุประสงค์ก็คือเพื่อเพิ่มเติมจากกิจกรรมที่แล้วให้เสร็จสมบูรณ์ และแต่งตั้งผู้ที่จะรับผิดชอบของฝ่ายต่างๆที่จะเพิ่มเติมหรือเปลี่ยนแปลงจากโครงสร้างที่แล้ว หลังจากนั้นรองหัวหน้าได้อ่านบทสรุปจากกิจกรรมครั้งที่หนึ่งให้กะตุแวก (ผู้ประสานงานวิจัย สกว.) และทุกคนในเวทีได้รับฟัง หลังจากนั้นหัวหน้าได้เชิญให้กะตุแวกให้คำแนะนำหนึ่งเกี่ยวกับแนวทางต่อไปในการวิจัย

10.30 น. เริ่มระดมความคิดเห็นต่างๆโดยการทบทวนหน้าที่ของแต่ละฝ่ายที่ได้กำหนดไว้แล้วในกิจกรรมที่แล้ว หลังจากนั้นก็ได้แต่งตั้งผู้รับผิดชอบแต่ละฝ่ายจนครบสมบูรณ์

12.00 น. พักรับประทานอาหาร

13.00 น. เริ่มเวทีช่วงบ่ายต่อ

14.00 น. สรุปกิจกรรม 15.00 น. ปิดเวทีการประชุม

ผลที่ได้จากกิจกรรมครั้งนี้

1. ทำให้ทราบบทบาทหน้าที่ของผู้สอนที่ผ่านมาและปัจจุบัน
2. ทำให้ทราบบทบาทหน้าที่ที่ต้องเพิ่มเติม
3. ทำให้ทราบความต้องการของครูเก่าและครูผู้สอนในการพัฒนาศูนย์ต่อไป

สรุปผลการดำเนินงานกิจกรรม จากการดำเนินงานกิจกรรมทบทวนสิ่งที่ผ่านมาและปัจจุบัน ใน 3 ประเด็น คือ คุณลักษณะของครูผู้สอน บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบ ปรากฏว่า 1.ทีมวิจัยได้ดำเนินงานเสร็จสิ้นตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ และได้รับความร่วมมือจากครูเก่าและครูผู้สอนเป็นอย่างดีและประสบความสำเร็จในการดำเนินงาน 2. ทำให้ทราบบทบาทหน้าที่ของผู้สอนที่ผ่านมาและปัจจุบัน 3. ทำให้ทราบบทบาทหน้าที่ที่ต้องเพิ่มเติม 4. ทำให้ทราบความต้องการของครูเก่าและครูผู้สอนในการพัฒนาศูนย์ต่อไป 5. กิจกรรมเป็นไปตามที่คาดหวังเพราะทุกคนให้ความร่วมมือมากขึ้น 6. ทุกคนแสดงความคิดเห็นมากขึ้น

13) จัดเวทีติดตามผลการดำเนินงานฝ่ายต่างๆ

วัตถุประสงค์ของกิจกรรม

1. เพื่อให้ทราบผลสำเร็จของการดำเนินงานแต่ละฝ่าย
2. เพื่อหาแนวทางการแก้ปัญหาที่ประสบในการดำเนินงานของแต่ละฝ่าย
3. เพื่อให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานและสามารถพัฒนาให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพต่อไป

กระบวนการในการดำเนินงานกิจกรรม

ก่อนจัดกิจกรรมสองวัน นักวิจัยได้พูดคุยกันหลังจากสอนเสร็จว่าจะจัดกิจกรรมเมื่อไร ที่ไหน อย่างไร ซึ่งจากการได้พูดคุยกัน นักวิจัยทุกคนเห็นพ้องต้องกันว่า จะจัดในคืนวันพฤหัสบดีซึ่งเป็นเวทีประชุมประจำเดือนของศูนย์ฯตามตารางกิจกรรมประจำปีของศูนย์อยู่แล้ว และผู้เข้าร่วมก็จะเชิญครูผู้สอนและฝ่ายบริหารทุกคน

ถึงวันจัดกิจกรรม เวลา 19.30 น. ทุกคนมาถึงที่ศูนย์ฯ หอหน้าโครงการ (ชายูติ เจ๊ะเงาะ) ซึ่งเป็นผู้บริหารศูนย์อยู่แล้ว ก็ได้เปิดเวทีการประชุมโดยการชี้แจงวัตถุประสงค์ของกิจกรรมในครั้งนี้ว่าจะเน้นในส่วนของการติดตามผลของการดำเนินงานที่แบ่งเป็นฝ่ายของแต่ละฝ่ายให้ละเอียด โดยเน้นในส่วนของผลสำเร็จของกิจกรรมที่ได้ดำเนินไปแล้ว และปัญหาของแต่ละฝ่ายรวมถึงวิธีการแก้ไขของปัญหาทุกปัญหาวouldจะแก้ไขอย่างไร

จากการที่ได้พูดคุยและติดตามการทำงานของแต่ละฝ่ายนั้น ปรากฏว่า ทุกฝ่ายได้ทำงานกันอย่างเต็มที่น่าประทับใจ เพียงแต่ปรับปรุงนิดๆหน่อยๆก็น่าจะสมบูรณ์ มีแต่สิ่งเดียวที่ทุกคนเห็นว่าจะต้องปรับปรุงอีกเนื่องจากยังไม่ภูมิใจเท่าที่ควรเป็นไปได้ คือเรื่องสมุดเขียว (สมุดประเมินผล

นักเรียน) เพราะครูบางคนยังใช้ไม่ค่อยสมบูรณ์แบบ (ยังไม่ร้อยเปอร์เซ็นต์) ซึ่งหัวหน้าโครงการก็ได้มอบหมายให้ ฝ่ายประเมินกิจกรรม จัดเวทีอบรมการใช้สมุดเขียวสองครั้ง เป็นฝ่ายชายหนึ่งครั้ง และหญิงหนึ่งครั้ง ซึ่งฝ่ายประเมินตั้งไว้ว่าจะจัดในสัปดาห์หน้า

22.00 น. หัวหน้าโครงการอ่านบทสรุป และปิดเวทีการประชุม

สรุปผลการดำเนินกิจกรรม

ได้ระบียบของศูนย์ด้านครู เด็ก และร่วมกำหนดบทบาทที่คาดหวังต่อทีมบริหารศูนย์ก่ออาติ และร่วมกำหนดภารกิจของการทำงานของคณะครู ซึ่งเป็นการจัดทำโครงสร้างการบริหารภายในที่ประกอบด้วยฝ่ายต่างๆ

14) เวทีนำเสนอผลการวิจัยต่อชุมชน

วัตถุประสงค์ของกิจกรรม

1. เป็นเวทีให้นักวิจัยนำเสนอบทเรียนการดำเนินงานวิจัย และเผยแพร่ผลการดำเนินงานวิจัยที่ผ่านมาทั้งหมดว่าเป็นอย่างไร และเรียนรู้อะไรในงานวิจัย รวมทั้งทิศทางต่อไปของโครงการ
2. เป็นเวทีให้นักวิจัย กลุ่มเครือข่าย หน่วยงาน ผู้สนใจที่เข้าร่วมทุกคนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้การพัฒนาและการแก้ปัญหาโดยใช้งานวิจัยเพื่อท้องถิ่นเป็นเครื่องมือ สามารถนำประสบการณ์ที่ได้เรียนรู้ไปสู่การคิดและทำการพัฒนาต่อไปในพื้นที่ต่างๆได้
3. เป็นเวทีให้ผู้รู้และผู้ที่เกี่ยวข้องในเรื่องการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมได้วิเคราะห์ภาพรวมของสถานการณ์งานวิจัยที่เป็นอยู่และแนวทางการยกระดับงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นในประเด็นดังกล่าวสู่การจัดการเชิงพื้นที่และประเด็น รวมทั้งการหาแนวทางการขยายกลุ่มงานวิจัยต่างๆในระยะต่อไป

รูปแบบงาน การบรรยายพิเศษเพื่อเห็นความเชื่อมโยงของการพัฒนางานวิจัยอิสลามศึกษาในพื้นที่ การนำเสนอของโครงการวิจัย การร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในห้องใหญ่และห้องย่อย การนำเสนอผลการสังเคราะห์จากห้องย่อย การจัดนิทรรศการผลการวิจัย การชมวีดิทัศน์ และการชมผลงานของเด็ก มีการแบ่งกลุ่มห้องย่อย จำนวน 4 ห้อง คือ

กระบวนการในการดำเนินงานกิจกรรม

วันที่ 21 กันยายน 2554

เวลา 09.00 น. ผู้เข้าร่วมทยอยกันมาลงทะเบียนโดยแบ่งเป็นทีมมุสลิมินและมุสลิมะห์ จากนั้นเวลา 09.30 เริ่มดำเนินการเปิดพิธีโดยการอ่านคัมภีร์อัลกุรอาน โดยเด็กนักเรียนกิริออาดี พงสตา ต่อด้วยการชมวิดีโอทัศน์งานวิจัยเพื่อท้องถิ่นของโครงการศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น อิสลามศึกษาและวัฒนธรรม จากนั้นอาจารย์สุนทร ปิยะวสันต์ก็ได้ชี้แจงวัตถุประสงค์และ กระบวนการประชุมทั้ง 2 วัน

เวลา 10.00 น. อาจารย์อะฮมัด อัลฟารีดีได้ปาฐกถาพิเศษเรื่อง “งานวิจัยและอัลกุรอานกับการแก้ปัญหาสังคมมุสลิมปัจจุบัน” เมื่อจบการปาฐกถา คุณตอแวคอลีเยาะ กาแบ ผู้ประสานงาน ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นอิสลามศึกษาและวัฒนธรรมได้ชี้แจงเรื่องการแบ่งกลุ่มเข้าห้องย่อย โดยแบ่งเป็น 4 ห้องดังนี้

ห้องที่ 1 มองหลัง แลหน้า ก้าวสู่นาคตงานวิจัยพัฒนาบริหารจัดการและพัฒนา นักเรียนกิริออาดี

ห้องที่ 2 มองหลัง แลหน้า ก้าวสู่นาคตงานวิจัยพัฒนาคุณภาพการสอนกิริออาดี

ห้องที่ 3 มองหลัง แลหน้า ก้าวสู่นาคตงานวิจัยตาดิกา

ห้องที่ 4 มองหลัง แลหน้า ก้าวสู่นาคตงานวิจัยมัซฮิดและสื่อ

โครงการกิริออาดีปาเซปเต๊ะร่วมนำเสนอในห้องย่อยที่ 1 ซึ่งมีนายชายูดี เจ๊ะเงาะ หัวหน้าโครงการ เป็นผู้นำเสนอ โดยมีโครงการร่วมนำเสนอในห้องย่อยที่ 1 อีก 2 โครงการคือ โครงการพัฒนาเยาวชนให้เป็นครูสอนระบบกิริออาดีแบรอโตะนาฮู ต.บาราเฮาะ อ.เมือง จ.ปัตตานีและโครงการแนวทางการพัฒนาศักยภาพนักเรียนกิริออาดีให้จำซูเราะห์(บท)และเข้าใจความหมายอัลกุรอาน ตำบลระแว้ง อ.ยะรัง จ.ปัตตานี โดยมีอาจารย์ธีรวัช จาปรัง เป็นผู้ดำเนินรายการ และมี ผศ.สุกรี หลังปูเต๊ะ และอาจารย์มะเสาวดี ไสยสาภา เป็นผู้ทรงคุณวุฒิและผู้ร่วมเติมเต็มข้อเสนอแนะ เมื่อแต่ละโครงการนำเสนอเสร็จผู้ทรงคุณวุฒิก็จะให้ข้อเสนอแนะเป็นรายๆโครงการ

จากนั้นเวลา 15.30 น. ผู้ดำเนินรายการได้สรุปผลการเรียนรู้และปิดการประชุมในห้องย่อย และรับประทานอาหารว่างร่วมกันและแยกย้ายกันกลับบ้าน

วันที่ 22 กันยายน 2554

เริ่มเวลา 09.00 น. ชมการแสดงอนาซีด 4 ภาษาจากโครงการกีรออาดีรูปแบบกาลามุลลอฮ์ อ.ยะหริ่ง จ.ปัตตานี และประมวลภาพและบรรยากาศการประชุมวันที่ 1 โดยตัวแทนห้องประชุมย่อยเพื่อให้เห็นภาพรวมของบรรยากาศแต่ละห้อง

จากนั้นเวลา 10.00 น. เป็นการเสวนา “มองหลัง แลหน้า ก้าวสู่นาคตงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นชายแดนภาคใต้” โดยเป็นการนำเสนอผลการสังเคราะห์งานประชุมจากห้องย่อย และสรุปแนวทางการพัฒนาต่อไปโดยตัวแทนผู้ทรงคุณวุฒิของแต่ละห้องย่อย ประกอบด้วย คุณสมบุญ อัมพาสกิจ อาจารย์ชาตรี ตำราญ อาจารย์ยะดารี แวโนะ อาจารย์มะดาโอะ ปูเตะ อาจารย์มะเสาวดี ไสยสาภา อาจารย์จารูวัจน์ สองเมือง ดำเนินรายการโดย คุณตูแวคอลลีเยาะ กาเบ ผู้ประสานงานศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นอิสลามศึกษาและวัฒนธรรม เมื่อตัวแทนผู้ทรงคุณวุฒิได้นำเสนอครบทุกห้องแล้วก็จะเปิดเวทีรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้เข้าร่วมประชุมเพื่อหาแนวทางการยกระดับงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นในระยะต่อไป

เวลา 12.00 น. สรุปผลการประชุม และปิดพิธีโดยผู้ทรงคุณวุฒิจากพื้นที่ จากนั้นร่วมรับประทานอาหารเที่ยงและแยกย้ายกันกลับบ้านโดยสวัสดิภาพ

ผลการจัดกิจกรรมติดตามงาน ทำให้นักวิจัยทุกโครงการที่นำเสนอสามารถนำผลการนำเสนอ ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะมาพัฒนากรอบและเขียนรายงานที่สมบูรณ์เพื่อการเผยแพร่ต่อไป นักวิจัย กลุ่มเครือข่าย หน่วยงาน ผู้สนใจที่เข้าร่วมทุกคนได้เรียนรู้เกี่ยวกับงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นและแนวทางการใช้งานวิจัยในการพัฒนาและแก้ปัญหาในชุมชน ผลการสังเคราะห์ภาพรวมสถานการณ์งานวิจัยที่เป็นอยู่และแนวทางการยกระดับงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นในประเด็นดังกล่าวสู่การจัดการเชิงพื้นที่และการขยายกลุ่มงานวิจัยระยะต่อไป ได้เครือข่ายและพื้นที่ใหม่ๆที่จะเป็นพื้นที่ขยายฐานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นของศูนย์ประสานงานอิสลามศึกษาและวัฒนธรรมในอนาคต

جادي دجاڤغ أمفت مولا مغاجر القرآن ستله باب عبدالوهاب كروسوس دي ماري جوبا مغاجر بودق 2 بېلا مغاجر بودق توه اورغ توا جادي نمفق كات بودق رومه دي نيه هق غاجي دغن هق تا غاجي ادا بېذا دي تا كنل لاکو مان ۱۱۶۷ جومات كالو تيغو بودق مغاجي قراءتي دملايو بگوك لالو تو ماري برجاكف دغن باب عبدالوهاب اورغ فندي 2 لافيه 2 اورغ كرج كراجان اورغ اد فعالمن أمبيل بوات مشورات بوليه ستاهون فه تو بودق كانق 2 فه كنا بوات بينان وي بسر تتافي نق بوات بسر تا بوليه كران قراءتي ني دوق دالم كاواسن فوندق فه دالم فوندق ني هق بهاكي رامي 2 اديق براديق بوليه جادي فوليتيق كي كينا تا تاهو جوك توه . فه كيتو باب ها دي ادا فوندق بسر فهتو دي فغكيل مشورات فه كيت نابوليه بوات ستارا مان كيت وي فنداقت كات كالو نق فاكي اورغ رامي باب ها كنا لنق دولو نق بوات لاکو مان كالو باب ها نق بوات وي جادي حق باب ها تا جادي سبب بېسا ده دولو ديما بوات جادي هق فوندق تافي لاکو مان كيت نا بوات لالو ساي بري فنداقت كفد باب ها باب كنا بوات وي جادي هق اورغ رامي جادي فاكتة 2 كالو بلاكو أف فون جادي هق اورغ رامي فه تو دي بوليه هنتر انق دي ماري فه تو كيت كنا فغكيل تونبيان تومني توامام اورغ فغكيل كات كتوا 2 كمفوغ فه تو اورغ هق كيت جاكف دي تورووت كالو هق جايغ أمفة ايه ما اورغ مولوت

บทที่ 4

บทเรียนการบริหารจัดการศูนย์กีรอาตีปาเซปูเต๊ะตั้งแต่ปี 48-51

1. บทเรียนความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรคและโอกาส

ศูนย์การจัดการเรียนการสอนกีรอาตีปาเซปูเต๊ะ ได้ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 25 มีนาคม 2548 โดยความร่วมมือจากสถาบันศึกษาปอเนาะพัทลุงหุสmaniยะห์บ้านปาเซปูเต๊ะ (ปอเนาะยี่กอหง) กรรมการศูนย์ ผู้นำท้องถิ่น ผู้ปกครองและชุมชน เริ่มจากมีนักเรียนทั้งในและนอกพื้นที่เข้ามาศึกษาจำนวน 150 คน จนในปี 2551 มีนักเรียนเพิ่มขึ้นเป็น 479 คน มีบุคลากรที่เป็นครูผู้สอนจากชุมชนในเขตอำเภอทุ่งยางแดงจำนวน 37 คน เป้าหมายการจัดการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการอ่าน การออกเสียง รู้จักวิธีการอ่านอัลกุรอานที่ถูกต้อง ปฏิบัติกิจสัจจตามนิกและปฏิบัติตนตามหลักคำสอนของอัล-กุรอานได้

การบริหารงานภายในที่ผ่านมา ดำเนินการโดยมีกรรมการบริหารศูนย์กีรอาตีปาเซปูเต๊ะ ที่มาจากการแต่งตั้งของสถาบันจำนวน 10 คน มีการประชุม 3 เดือนต่อครั้ง มีการประชุมร่วมกับครูผู้สอนเดือนละ 2 ครั้ง เพื่อติดตามและประเมินผลการทำงานของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

จากการจัดกิจกรรมเวทีการถอดบทเรียนการบริหารจัดการที่ผ่านมาพร้อมกับคณะครู ทีมบริหารของศูนย์ รวมทั้งตัวแทนชุมชน ก็พบว่า ช่วงตั้งแต่ปี 2548 จนกระทั่งปี 2551 ตลอดช่วงระยะเวลา 3 ปีที่ผ่านมา การบริหารจัดการศูนย์กีรอาตีปาเซปูเต๊ะ มีทั้งความสำเร็จที่เป็นความภาคภูมิใจของทุกคน มีทั้งประเด็นที่ยังเป็นข้อด้อยในมุมมองของผู้นำเสนอ รวมทั้งปัญหาอุปสรรคอย่างน่าสนใจ ดังนี้

1. ความสำเร็จของศูนย์กีรอาตีปาเซปูเต๊ะที่ผ่านมา แบ่งเป็น 5 ด้าน คือ ด้านสถานที่เรียน ด้านการบริหาร ด้านครูผู้สอน ด้านผู้เรียน และความสำเร็จด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ซึ่งปัจจัยที่เป็นความสำเร็จของแต่ละด้านมีความแตกต่างกัน ดังนี้

ความสำเร็จด้านสถานที่เรียน ที่ประกอบด้วย ศูนย์กีรอาตีปาเซปูเต๊ะมีชื่อเสียงด้านอัล-กุรอ่านมาตั้งแต่อดีต สถานที่เรียนมีความพร้อม รวมทั้งบรรยากาศภายในศูนย์มีความร่มรื่น

ความสำเร็จด้านการบริหาร คือ การบริหารจะใช้ระบบประชุมอาทิตย์ละ 1 ครั้ง โดยแยกประชุมระหว่างทีมครูชาย/หญิง ซึ่งสามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง มีการเก็บค่าเล่าเรียนอย่างชัดเจน โดยเด็ก 1 คน เก็บค่าเล่าเรียน 90 บาท/เดือน กรณีที่เด็กมีพี่น้องเรียนด้วยกันตั้งแต่ 2

คนขึ้นไป จะเก็บเป็นครอบครัวๆ ละ 150 บาท/เดือน นุศลากรทำงานด้วยหัวใจ ศูนย์มีการจัดกิจกรรมเสริมตามวันสำคัญของอิสลามอย่างสม่ำเสมอ มีการมอบเกียรติบัตรแก่นักเรียนดีเด่นด้านต่างๆ เป็นประจำทุกปี และมีกฎระเบียบที่ดี มีการวางระบบจัดการเรียนการสอนโดยแยกสอนเด็กหญิง เด็กกลุ่มชายเรียนแยกกัน และเด็กนักเรียนหญิงที่บรรลุนิติภาวะจะสอนแยกต่างหาก จุดแข็งประการหนึ่งที่สำคัญ คือ ผู้บริหารฝั่งสตรี ในฐานะมาฆา หรือภรรยาโต๊ะครูเอง เป็นคนที่มีความมุ่งมั่น มีความตั้งใจ มีความอดทนสูงในการพัฒนาผู้เรียน ใช้กระบวนการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์ จึงนับเป็นพลังสำคัญในการทำให้การทำงานของกลุ่มขับเคลื่อนไปสู่ในทางที่ดีขึ้นตามลำดับ

ความสำเร็จด้านครูผู้สอน พบว่า จำนวนของครูผู้สอนมีครบไม่เคยขาด ครูทุกคนให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของศูนย์ทุกเรื่อง เช่น กิจกรรมต้อนรับปีใหม่อิสลาม กิจกรรมนิสฟูชะบาน เดือนชะบาน กิจกรรมอิสรอจ-เมียะรอจ(เดือนรอญับ) กิจกรรมเมาลิตนบี ครูมีพื้นฐานความรู้และประสบการณ์ในการสอนวิชาศาสนา มีการแต่งกายตามระเบียบที่ศูนย์กำหนดชัดเจน และมีความรับผิดชอบต่อนักเรียน ใช้รูปแบบกระบวนการและเทคนิคการสอนที่หลากหลาย

ความสำเร็จด้านผู้เรียน พบว่า มีเด็กกลุ่มใหม่ๆ เข้ามาสมัครเรียนทุกเดือน เด็กที่เรียนแล้วมีความรู้และสามารถอ่านอัลกุรอ่านได้เร็วกว่าปกติ สามารถอ่านได้อย่างถูกต้องชัดเจนตามหลักฉะวีด สามารถออกเสียงการอ่านอัลกุรอ่านได้ถูกต้องตามหลักการอ่าน จนมีนักเรียนที่สามารถคัดัม (เรียนจบหลักสูตร) เป็นประจำทุกปี นักเรียนเข้าใจระเบียบของศูนย์ (เสียงกริ่งส่งเด็ก) สามารถทำให้นักเรียนมีระเบียบวินัยในตนเองค่อนข้างสูง มีมารยาทที่ดี แต่งกายตามหลักศาสนาที่ดี สามารถกล่าวสลามกับผู้ปกครองทั้งก่อนมาและตอนกลับ สามารถปฏิบัติภาระมาดจนติดเป็นนิสัย รวมทั้งสามารถทำให้นักเรียนมีความรับผิดชอบเพิ่มขึ้น โดยนักเรียนสามารถจัดกิจกรรมฮาลาเกาะฮ์ (กลุ่มศึกษา) ด้วยตนเอง

ความสำเร็จด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน คือ เวลาที่มีกิจกรรม ผู้ปกครองนักเรียนจะให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรมและช่วยเหลือด้วยดี

2. จุดอ่อนของการดำเนินงานของศูนย์กีรออาตีปาเซปูเต๊ะที่ผ่านมา มีปัญหาเล็กน้อยในด้านการบริหารจัดการ ครูผู้สอน การจัดการเรียนการสอน การจัดการห้องเรียน วัสดุอุปกรณ์ และการมีส่วนร่วมของชุมชน ดังนี้

จุดอ่อนด้านการบริหารจัดการ คือ ศูนย์ไม่สามารถติดตามดูแลเด็กที่มากับมอเตอร์ไซด์ให้กลับบ้านอย่างปลอดภัยได้ และยังไม่สามารถเข้าถึงกลุ่มผู้ปกครองเด็กที่อยู่ไกลได้ นุศลากรบางส่วนที่ได้รับมอบหมายในการทำกิจกรรมไม่ให้ความร่วมมือ ขาดงบประมาณสนับสนุนในการบริหารจัดการภายในจากหน่วยงานรัฐ ขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์และครุภัณฑ์เพื่อใช้ภายในศูนย์

จุดอ่อนด้านครูผู้สอน ที่พบ คือ ครูผู้สอนมาสอนสายในช่วงติดธุระ บางท่านไม่มาสอน โดยไม่แจ้งให้ผู้บริหารศูนย์ทราบ ระดับความเข้มงวดในการสอนของครูผู้สอนแต่ละท่านมีไม่เท่ากัน บางท่านมีปัญหาในการสอน แต่ไม่กล้าที่จะบอกผู้บริหาร ในกิจกรรมนาซีฮัต(ตักเตือน) ของศูนย์ พบว่า ครูผู้หญิงบางคนไม่กล้าจับถือไมค์เพื่อนาซีฮัต(ตักเตือน)นักเรียนเพราะอาย ไม่กล้าแสดงออก ทำให้มีครูที่ทำหน้าที่ตลอดเพียง 4 คน รวมทั้งครูมักจะไม่ค่อยจะรับรู้รับทราบ ปัญหาของศูนย์ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่ครูขาดการมีส่วนร่วมในการบริหารด้วย

จุดอ่อนด้านการจัดการเรียนการสอน มีเฉพาะการสอนเล่มฆอริบ (การอ่านคำแปลกฯ ในอัลกุรอาน) ครูจะปล่อยให้เด็กนักเรียนสามารถที่จะเลือกครูผู้สอนเองได้ ทำให้มีการเปลี่ยนสถานที่เรียนตามครูผู้สอนโดยมีผู้ปกครองสนับสนุนด้วย ทำให้เกิดความไม่เป็นระบบในศูนย์

นอกจากนี้ ยังมีจุดอ่อนด้านการจัดห้องเรียนที่มีความแออัด อุปกรณ์การสอนมีไม่เพียงพอ การมีส่วนร่วมของชุมชน โดยเฉพาะ อบต. และผู้นำทางที่ยังไม่มีบทบาทในการเข้ามาช่วยศูนย์ อย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งจากกระบวนการวิจัยทำให้ปัญหาบางเรื่องถูกแก้ไขด้วยความเรียบร้อย อาทิ เช่น หน่วยงานท้องถิ่นได้สนับสนุนโปรเจกเตอร์จำนวน 1 เครื่อง และเริ่มตั้งแต่ปี 2555 มีการมอบเงินค่าบริหารจัดการศูนย์กีรออาตี 5,000 บาทต่อเดือน มีการซ่อมถนนลาดยางเข้าสู่ศูนย์กีรออาตี

อุปสรรคของศูนย์กีรออาตีปาเซบูเตะที่ผ่านมา ในด้านการบริหารจัดการ คือ การที่ผู้ปกครองมักจะมาท้วงติงด้านการจัดการเมื่อมีกรณีเด็กทะเลาะกัน บางคนไม่พอใจครูผู้สอนเมื่อมีการทำโทษนักเรียน บางคนไม่เข้าใจระบบกีรออาตีและระบบบริหารจัดการของศูนย์ มีเด็กอยากเรียนมากแต่ทางศูนย์ไม่สามารถจัดการให้มีรถรับ-ส่ง ด้านสถานที่ที่เป็นห้องน้ำฝักเด็กหญิงอยู่ไกล ทำให้เด็กใช้โอกาสนี้ในการหนีเรียนและไปเล่นกันโดยครูไม่ทราบ ด้านเด็ก จะพบว่า ในความรู้สึกรักของเด็ก การนาซีฮัต (การตักเตือน) คือการบ่น เด็กบางหมู่บ้านจะมาเรียนสาย ในขณะที่ทางศูนย์ก็กังวลในเรื่อง อัคลาค (จริยธรรม) กริยามารยาท การแต่งกายของเด็กวัยรุ่นหญิงของศูนย์ ส่วนกลุ่มนักเรียนชายจะกังวลเรื่องการที่เด็กอาจยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดในอนาคต ด้านอุปกรณ์ ที่ไม่มีเครื่องทำน้ำดื่ม/จุดดื่มน้ำสำหรับเด็ก เป็นการบริการผู้เรียนช่วงเวลาเรียน ที่สำคัญที่เป็นอุปสรรค คือ **สถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่** ทำให้เด็กที่อยู่ไกลไม่สามารถมาเรียนได้ เพราะผู้ปกครองเป็นห่วงและกังวลเรื่องความปลอดภัยของนักเรียน เช่น เด็กที่อยู่ในชุมชนบูเกะก็หนีชุมชนเจาะกาโป ที่ไม่สามารถมาเรียนได้

นอกจากนี้จากประสบการณ์ที่เห็นว่าเป็นปัญหาอย่างมาก คือ ศูนย์กีรออาตีไม่สามารถเข้าถึงผู้ปกครองเด็กที่อยู่ไกลได้ ไม่สามารถติดตามดูแลเด็กที่มากับมอเตอร์ไซค์ ห้องเรียนแออัด อุปกรณ์ไม่ครบไม่เพียงพอ ผู้นำชุมชนไม่มีบทบาทในการเข้ามามีส่วนร่วมกับศูนย์ ดังนั้น ในระหว่างการวิจัยจึงมีการกำหนดวิธีการแก้ไขปัญหา โดยทางศูนย์มีการแบ่งคณะทำงานในการทำ

หน้าที่เพื่อเข้าถึงผู้ปกครอง มีการแบ่งหน้าที่และแบ่งฝ่ายทำงานทุกฝ่าย โดยมีผู้บริหารศูนย์ทำหน้าที่ในการประสานงานกับกลุ่มผู้นำชุมชนในการที่จะเข้ามามีส่วนร่วมกับศูนย์ขึ้น

และจากการ swot ในกลุ่มผู้สอนและตัวแทนคณะกรรมการบริหารศูนย์ที่มาจากชุมชน เพื่อดูประเด็นโอกาสในการพัฒนาในอนาคตเป็นอย่างไร ก็พบว่า โอกาสสำคัญของศูนย์สามารถก้าวไปสู่การพัฒนาหลายปัจจัย คือ ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ จิตวิทยา ความรู้ศาสนาดีมากบุคลากรส่วนใหญ่มีความรู้สามัญและศาสนาดี บุคลากรเป็นกลุ่มเดียวกับผู้บริหารท้องถิ่น สถานศึกษาเอื้ออำนวยต่อการพัฒนาเยาวชน ที่สำคัญคือ ศูนย์กีรออาตีเป็นหนึ่งในศูนย์แนวหน้าที่มีความโดดเด่นด้านทักษะการอ่านอัลกุรอาน สามารถผลิตเด็กที่สามารถสืบทอดเจตนารมณ์และอุดมการณ์การเรียนการสอนได้ ในขณะที่ความสัมพันธ์ระหว่างศูนย์กับชุมชนมีความใกล้ชิดแนบแน่นดีมาก มีผู้ปกครองมีจิตสาธารณะ เห็นพลังเยาวชนรุ่นใหม่ที่มีการศึกษาคืออยู่ในพื้นที่จำนวนมาก นอกจากนี้ในขณะนี้เห็นว่าโอกาสทางเศรษฐกิจในพื้นที่โดยรอบพารามีราคาดี คนในพื้นที่ไม่ต้องซื้อข้าวกิน เพราะสามารถปลูกเองได้ ใช้ชีวิตอย่างพอเพียงล้วนเป็นโอกาสในการพัฒนาของชุมชนในอนาคตทั้งสิ้น

2. แนวทางการบริหารจัดการด้านคน

2.1 กำหนดบทบาทครูในศูนย์กีรออาตี

ศูนย์กีรออาตีปาเซบูเต๊ะได้วางระบบการจัดการภายในโดยมีการกำหนดหน้าที่ของครูที่ชัดเจน ทำให้ระบบการบริหารจัดการภายในมีความเข้มแข็ง โดยครูมีหน้าที่สำคัญ 6 ประการ คือ

1. ครูต้องจัดการสอนให้ครบ 1 ชั่วโมง ตามที่กำหนดไว้
2. ต้องปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย
3. อบรมสั่งสอนให้นักเรียนมีใจรักในการปฏิบัติอามาลอิบาดัต(ปฏิบัติตามศาสนบัญญัติ) โดยเฉพาะการละหมาดและการเรียนอัลกุรอาน
4. ส่งเสริมให้นักเรียนเข้ากิจกรรมของโรงเรียน โดยเฉพาะสถานักเรียน
5. ป้องกันไม่ให้นักเรียนทำผิดระเบียบของโรงเรียนและผิดหลักศาสนา
6. สม่่าเสมอในการกระตุ้นและส่งเสริมให้นักเรียนขยันเรียนและมีมารยาทที่ดีงาม

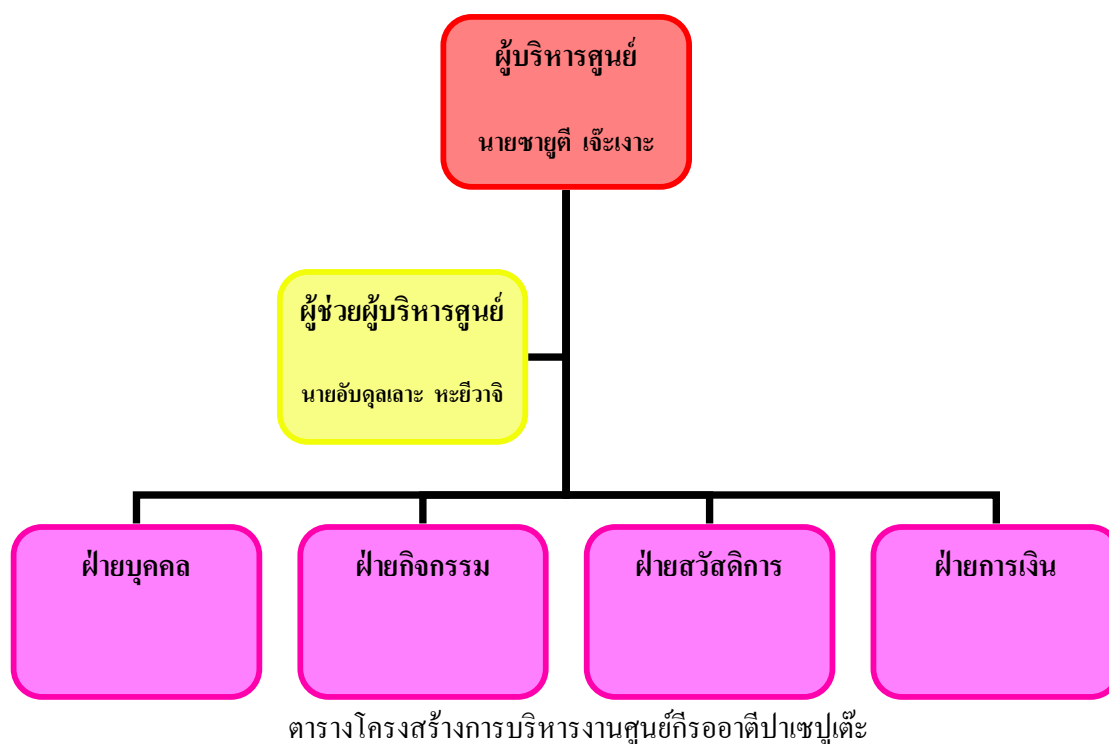
นอกจากนี้ได้กำหนดวินัยของครู ว่าครูต้อง

1. เชื่อฟังผู้นำ และปฏิบัติตามคำสั่งที่ไม่ขัดต่อหลักศาสนา
2. ยึดมั่นในหน้าที่และมีอمانةต่อพระองค์ (ความรับผิดชอบ)
3. ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความอิดลาส (บริสุทธิ์ใจ)
4. มีความมุ่งมั่น และอดทนในการปฏิบัติหน้าที่ (ในการอบรมสั่งสอน)
5. มีความประพฤติที่ดีเป็นแบบอย่างระหว่างครูด้วยกันและนักเรียน

6. มีการตักเตือนซึ่งกันและกัน และยอมรับผลที่เกิดขึ้น
7. เข้าอบรมด้วยความอริสาส (บริสุทธิ์ใจ) ที่ทางโรงเรียนจัดขึ้นและอื่นๆ

2.2 แบ่งระบบการทำงานจัดเป็นฝ่ายงาน

ก่อนหน้ามีการวิจัยนี้ครูไม่มีการจัดตั้งฝ่ายงานแต่อย่างใด แต่ภายหลังการดำเนินงานวิจัยมีการจัดตั้งครูและระบบการจัดการภายในแบ่งเป็นฝ่าย 4 ฝ่าย คือ ฝ่ายบุคคล ฝ่ายกิจกรรม ฝ่ายสวัสดิการ และฝ่ายการเงิน โดยแต่ละฝ่ายมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ชัดเจน ดังนี้

บทบาทหน้าที่ของแต่ละฝ่าย คือ

ฝ่ายบุคคล มีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

- จัดหาครูผู้สอน ตั้งแต่เริ่มสอนและสามารถจัดหา หรือสอนแทนครูที่ขาดสอนได้
- จัดทำบัญชีนักเรียน
- แบ่งกลุ่มนักเรียน (ฮาลาเกาะฮ)
- จัดคนทำหน้าที่ทดสอบการอ่านของนักเรียน
- พัฒนาครูผู้สอน เช่น
 - การจัดเสวนาคณะครู เพื่ออบรมเรื่องการสอน
 - ศึกษาดูงาน(1ครั้ง/ปี)

- อบรมวิธีการใช้สื่อการเรียนการสอน
- ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีใหม่ในการจัดการเรียนการสอน
- ส่งเสริมขวัญกำลังใจและแก้ปัญหาคณาการ

ฝ่ายกิจกรรม มีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

- ดำเนินกิจกรรมตามแผนปฏิบัติการรายวัน/ รายสัปดาห์/ รายเดือน/ รายปี เช่น
 - ดำเนินกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนาตามที่ได้กำหนดไว้
- ประเมินผลการทำกิจกรรมแต่ละครั้ง
- ดูแลกิจกรรมนักเรียนรายวัน/ รายสัปดาห์/ รายเดือน/ รายปี
- ดูแลกลุ่มहालเกาะฮ(กลุ่มศึกษาอัลกุรอาน) การเรียนการสอน
- ควบคุมการจัดการเรียนการสอนและประเมินผลการสอน รวมทั้งจัดประชุมเพื่อ ประเมินผลของแต่ละกิจกรรมและรายงานผล
- ดูแลกรรมการนักเรียน 10 คน โดย กรรมการนักเรียนมีบทบาทหน้าที่ของตนเอง ดังนี้

1. คุมเด็กนักเรียนก่อนละหมาด
2. สอนแทนครูที่ไม่มา
3. คุมเวลาอาซาน (เชิญชวนมาละหมาด)
4. ควบคุมเด็กนักเรียนที่สถานที่อาบน้ำละหมาดเวลาอาบน้ำละหมาด
5. ควบคุมเด็กนักเรียนเวลาครูอ่านตะลิม(โอะวาท)ก่อนกลับ

รายชื่อคณะกรรมการนักเรียน

1. เด็กชายอิสมาแอล	อับดุลเราะมาน
2. เด็กชายอิรฟาน	อะหมัด
3. เด็กชายอัฟฮัม	อะหมัด
4. เด็กชายมะรอฟี	ดร์มีซี
5. เด็กชายมุฮัมหมัดดอเฮร	ยะโกบ
6. เด็กชายสุกรี	ซาการียา
7. เด็กชายซุรียา	อะหมัด
8. เด็กชายอานัส	อับดุลเลาะ
9. เด็กชายอัศวาน	รอมลี
10. เด็กชายอัศวารี	อะหมัด
11. เด็กชายรุสลี	อะหมัด
12. เด็กชายอุสมาน	อับดุลเลาะ

ฝ่ายสวัสดิการ มีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

- ดูแลด้านอาคารสถานที่
- จัดหาอุปกรณ์การเรียนการสอนและสื่อการสอน
- จัดการด้านความสะอาดบริเวณศูนย์
- ดูแลเรื่องอาหาร
- ดูแลเด็กกำพร้า เด็กยากจน

ฝ่ายการเงิน มีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

- จัดการเกี่ยวกับเงินเดือนของครูและบุคลากร
- บริหารบัญชีรายรับ-รายจ่ายให้ถูกต้องและโปร่งใส ตรวจสอบได้

2.3 ระบบการควบคุมนักเรียน

กระบวนการจัดการจัดการภายในที่เป็นจุดเด่นด้านการวางระบบการบริหารจัดการ ที่ทำให้นักเรียนเป็นระบบ เข้าใจระเบียบของศูนย์ คือ การที่ศูนย์ใช้เสียงกริ่งสั่งเด็ก โดยดำเนินการภายในระยะเวลา 1 ชั่วโมง ดังนี้

ครั้งที่ 1 : กิจกรรมของเด็กและการจัดการเรียนการสอน

- เอาน้ำละหมาด
- อาซานโดยเด็ก
- ละหมาดมัฆริบพร้อมกันในห้องเรียน
- คูอาร์-ซีกิร (สรรเสริญ) 10 นาที
- เข้าฮาลาเกาะฮู (กลุ่ม) โดยอัตโนมัติ
- แต่ละกลุ่มจัดการเรียนการสอน (เริ่มนับชั่วโมง)
- อ่านคูอาร์ก่อนเรียน พร้อมกัน ดังนี้

دعاء سبلوم بلاجر القرآن

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اَللّٰهُمَّ افْتَحْ عَلَيْنَا حِكْمَتَكَ وَاَنْشُرْ عَلَيْنَا مِنْ خَزَائِنِ رَحْمَتِكَ يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِيْنَ

رَبِّ اشْرَحْ لِيْ صَدْرِيْ وَيَسِّرْ لِيْ اَمْرِيْ وَاخْلُفْ عُقْدَةً مِنْ لِسَانِيْ يَفْقَهُ قَوْلِيْ

رَبِّ زِدْنِيْ عِلْمًا وَاَرْزُقْنِيْ فَهْمًا اٰمِيْنَ يَا رَبَّ الْعَالَمِيْنَ

- อ่านซูเราะห์ฟาตีซะห์พร้อมกัน
- อ่านสุรฟิยาอียะห์ (พยัญชนะอาหรับ)
- ครูสอน
- เรียกชื่อเด็ก-خانรับ
- นาซีฮัต(ตักเตือน) สั้นๆ เช่น เรื่องอิกลาศ(ความบริสุทธิ์ใจเพื่ออัลลอฮ์)

อัครา(มารยาท)

ครั้งที่ 2 : กระบวนการจัดการเรียนการสอน ในกลุ่มฮาลาเกาะฮ์แต่ละกลุ่ม จะมีครู 1 คนดูแลเด็กเด็ก 15 คน มีขั้นตอนการสอน ดังนี้

- สอนบนกระดานให้เด็กเข้าใจ (นำเสนอบทเรียนใหม่)
- ให้เด็กอ่านเองคนละ 10 ครั้ง
- ให้เด็กเข้าอ่านต่อหน้าครูเป็นรายบุคคล (ครูทำการประเมินเลื่อน / ไม่เลื่อน)

เมื่อเข้าอ่านต่อหน้าครู

คำถามจากครู คือ วันนี้ละหมาดครบ 5 เวลาหรือไม่

ดูเล็บมือ (สั้น-ยาว)

ความสะอาดของฟัน (แปรง-ไม่แปรง)

อ่านได้/ไม่ได้ จนครบทุกคน

- เด็กออกไปอ่านเอง ประมาณ 5 ครั้ง (ทวน / อ่านหน้าใหม่)

การสอน 1 ชั่วโมงจะพอดีกับเด็ก 15 คน

- อ่านคู่มือหลังเรียน พร้อมกัน ดังนี้

دعا سلفس بلاجر القرآن

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اَللّٰهُمَّ نُوِّرْ قَلْبِيْ بِنُوْرِ هِدَايَةِ الْقُرْآنِ الْعَظِيْمِ . اٰمِيْن .

ครั้งที่ 3 : ฮาลาเกาะฮ์กลุ่ม และอ่านคู่มือหลังเรียน (ยังไม่ปล่อยเด็ก)

-เด็กชายอาซาน(เชิญชวนมาละหมาด) อีซอ (เด็กทุกคนอ่านคู่มือตอบรับอาซาน
พร้อมกัน)

- ปล่อยเด็กให้ไปพัก เอน้ำละหมาด
- ละหมาดในห้องแต่ละห้อง
- อ่านคู่มือ(บทขอพร)หลังละหมาด
- ครูให้นาซีฮัต(กล่าวโอวาท) ทางไมโครโฟน เพื่อให้ได้ยินกันทุกคน

-ชีกิริ- ดุอาร์แก่พ่อแม่

-ข้าดุอาร์ขึ้นรถ

-ปล่อยเด็กกลับบ้านโดยเด็กต้องสละมกรูเวอร์ที่รอที่ประตูห้องแต่ละห้อง
(กรณีครูไม่อยู่เด็กจะไม่ออกจากห้อง)

ตารางการเรียนรู้การสอนของศูนย์กีรออาตีปาเซปุเต๊ะ

วัน	กิจกรรม/การเรียนรู้การสอน
ศุกร์	เรียนกีรออาตีและอัลกุรอาน
เสาร์	เรียนกีรออาตีและอัลกุรอาน
อาทิตย์	เรียนกีรออาตีและอัลกุรอาน
จันทร์	เรียนกีรออาตีและอัลกุรอาน
อังคาร	ท่องจำซูเราะห์ในอัลกุรอาน และดุอา และเรียนรู้วิธีการละหมาดให้ถูกต้อง
พุธ	เรียนกีรออาตีและอัลกุรอาน

หมายเหตุ ใน 1 อาทิตย์จะมีการทำฮาลาเกะฮะซุมุม (การเรียนรู้ระบบกลุ่มใหญ่) 1 วัน โดยจะสลับวันกันไป มีเป้าหมายเฉพาะเพื่อฝึกการอ่านในการละหมาด บทโองการในการละหมาด ชีกิริ (การสรรเสริญ) เรียนรู้เรื่องประวัติท่านศาสดา

การทำโthonักเรียน

จะมีการลงโthonักเรียนเมื่อ มีกรณีทำความผิดในกรณีใดกรณีหนึ่ง ดังนี้

1. เด็กขาดละหมาด จะให้เด็กอ่านจำนวนครั้งมากกว่าเด็กทั่วไป 5-10 ครั้งแม้ว่าเด็กคนนั้นจะสามารถอ่านได้คล่องแล้วก็ตาม ซึ่งครูก็จะไม่ให้ผ่าน
2. เด็กละหมาดไม่ทันอิหม่าม ทำโthonโดยจะให้เด็กเก็บขยะ
3. เด็กทำผิด/เด็กเกเร จะมีการถามเด็ก คืบนี้ใคร? ทำผิดอะไร? การทำโthonจะทำโthonทุกคนโดยการให้อ่านชีกิริ(การสรรเสริญอัลลอฮ) เป็นบทการสรรเสริญอัลลอฮ โดยจะมีการชีกิริฮุมุม (การอ่านร่วมกัน) จนทำให้เด็กต้องกลับบ้านช้ากว่าปกติ กรณีไม่มีการชีกิริ(สรรเสริญอัลลอฮ) ก็จะให้เด็กเก็บขยะแทน

3. แนวทางการทำงานที่ดีของศูนย์กිරออาตีปาเซปุต๊ะ

จากการดำเนินงานวิจัยผ่านกระบวนการประชุมระดมความคิดเห็น ความคาดหวัง สิ่งที่ต้องการให้มีและเกิดการพัฒนาขึ้น ทำให้ศูนย์กิริออาตีปาเซปุต๊ะได้แนวทางการทำงานที่ดี ซึ่งศูนย์กิริออาตีปาเซปุต๊ะจำเป็นต้องมีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และแผนพัฒนาศูนย์กิริออาตีปาเซปุต๊ะ ซึ่งสามารถสรุปผล ดังนี้

3.1 ปณิธานศูนย์กิริออาตีปาเซปุต๊ะ

“มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียน และชุมชนให้มีความรู้ด้านอัลกุรอานและศาสนาเพื่อสร้างคุณภาพชีวิตที่เป็นเลิศ”

3.2 วิสัยทัศน์ศูนย์กิริออาตีปาเซปุต๊ะ

“ศูนย์กิริออาตีปาเซปุต๊ะเป็นสถาบันการสอนอัลกุรอานที่มีความโดดเด่นและเป็นความภูมิใจในด้านการสอนอัลกุรอาน พัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนำพาเยาวชนไปสู่การปฏิบัติจริงเป็นผู้นำ ดำรงชีวิตที่มีคุณภาพ”

3.3 พันธกิจของศูนย์กิริออาตีปาเซปุต๊ะ

จากผลการศึกษาและการจัดทำยุทธศาสตร์การดำเนินงานของศูนย์กิริออาตีปาเซปุต๊ะ ซึ่งได้กำหนดพันธกิจของศูนย์กิริออาตีปาเซปุต๊ะ 5 ประการ ประกอบด้วย

1. จัดการเรียนการสอนอัลกุรอานในระบบกิริออาตี
2. ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้ด้านศาสนา ยึดมั่นอัลกุรอานในการดำรงชีวิตเพื่อชีวิตที่มีคุณภาพ
3. จัดบริการความรู้ให้แก่ชุมชน
4. จัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพบุคลากร
5. จัดกิจกรรมส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมอิสลาม

3.4 บทบาทหน้าที่ศูนย์กิริออาตีปาเซปุต๊ะ มี 10 ประการ คือ

1. จัดการสอนอัลกุรอานระดับกิริออาตี อัลกุรอาน ตัจวีด
2. จัดการสอนเรื่องการละหมาด

3. จัดการสอนเรื่องพิภุส(ศาสนบัญญัติ) อาภิศะห์(หลักการศึกษา) อัคคาค(จริยธรรม)
4. จัดบริการความรู้ศาสนาประจำสัปดาห์ 5 วัน โดยกระบวนการฮาเลาะฮ์ (กิจกรรมกลุ่ม)สัญจร
5. พัฒนาบุคลากรด้านการสอนกิริออาตี
6. จัดมัจลิส(เวที)คอดัมอัลกุรอานประจำปี
7. จัดกิจกรรมในวันสำคัญของศาสนา(วันขึ้นปีใหม่ เมาลิด อาซุรอ นิสฟูชะอฺบาน อีสรอจเมะรอจ เอียะตีกาฟเดือนรอมฎอน)
8. จัดประชุมผู้ปกครองประจำปี
9. จัดการศึกษาดูงานพัฒนาการเรียนการสอน
10. จัดสอนเสริมให้กับครูผู้สอน

3.5 กลยุทธ์และแผนพัฒนาศูนย์กิริออาตีปาเซบูเต๊ะ

1. ด้านการบริหาร

1.1 แผนกลยุทธ์

- 1) ส่งเสริมให้บุคลากรเรียนรู้การทำงาน ที่มีอุดมการณ์ มุ่งมั่น ตั้งใจและอดทน
- 2) ส่งเสริมให้บุคลากรทุกคนมีจิตสำนึก และมีความรู้สึที่ดีต่อศูนย์
- 3) ส่งเสริมให้มีการจัดสรรงบประมาณค่าตอบแทนครูอย่างเป็นระบบ
- 4) ส่งเสริมให้ศูนย์มีสถานที่จอดรถ ที่พักครูและห้องประชุม
- 5) สรรหาแหล่งทุนสนับสนุนด้านการบริหารจัดการของศูนย์
- 6) ส่งเสริมให้มีการจัดอุปกรณ์-สื่อการเรียนรู้ที่ทันสมัยและเหมาะสมกับผู้เรียน
- 7) ส่งเสริมให้บุคลากรร่วมกันกำหนดแนวทางการบริหารและการทำงานที่ดี การ

มีกฎระเบียบที่ชัดเจนและทุกคนสามารถปฏิบัติได้

- 8) บริหารด้วยระบบการทำงานแบบมีส่วนร่วม

1.2 แผนพัฒนาการบริหาร

- 1) จัดประชุมครูประจำเดือนอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน
- 2) กรณีครูมีปัญหา ต้องเรียกคุย และแก้ปัญหาอย่างรวดเร็วที่สุด
- 3) พัฒนาการคอดัมอัลกุรอาน(จบอัลกุรอาน)ให้มีรอบคอดัมเร็วขึ้นจาก 10 ปี เป็น 6 ปี
- 4) จัดให้มีอุปกรณ์ทันสมัย เช่น คอมพิวเตอร์ โปรเจกเตอร์ โทรทัศน์

- 5) ประสานหน่วยงานความร่วมมือ เพื่อจัดทำร้านสหกรณ์ของศูนย์ จัดให้มีห้องพักครู ห้องประชุมศูนย์
- 6) จัดให้มีค่าตอบแทนครูที่เหมาะสม รวมทั้งจัดให้มีผลตอบแทนพิเศษแก่ครูที่มีความเสียสละสูง
- 7) จัดให้มีกฎระเบียบศูนย์ และครูที่ชัดเจนและบุคลากรทุกคนสามารถปฏิบัติได้
- 8) บริหารให้ศูนย์มีความต่อเนื่องอยู่ชุมชน พร้อมมีผู้สืบทอดด้วยจิตวิญญาณสาธารณะ
- 9) จัดทำแผนประจำปีของศูนย์กีรอติ เพื่อพัฒนากิจกรรมของแต่ละศูนย์ พัฒนาศักยภาพครูให้มีคุณภาพ
- 10) ประสานระหว่างเจ้าของรถกับผู้ปกครองนักเรียนเพื่อจัดการในเรื่องค่ารถ/การให้บริการนักเรียน
- 11) จัดระบบการบริหารงานแนวใหม่ โดยทีมคณะกรรมการภายในและกรรมการชุมชน 10 คน และมีระบบการทำงานฝ่ายชัดเจน มีการประชุม 2 เดือนครั้ง และตามวาระสำคัญ

2. ด้านครู

2.1 กลยุทธ์การพัฒนา

- 1) ส่งเสริมการพัฒนาครูผู้สอนให้มีคุณภาพและทักษะในการสอนและการสอนอ่านตัวจิ๋ว
- 2) ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนให้เด็กรู้สึกสนุกและใฝ่เรียนรู้
- 3) ส่งเสริมการปลูกจิตสาธารณะ(จิตวิญญาณ) ด้านการสอนและให้มีความรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่

2.2 แผนพัฒนาครู

- 1) จัดอบรมครูเพื่อเสริมความรู้ด้านเทคนิคการสอน การใช้สื่อ การอ่านตามหลักตัวจิ๋ว จิตสาธารณะ รู้คุณค่าของความเป็นครูในอิสลาม การจัดการนักเรียน (2ครั้ง/ปี)
- 2) จัดประชุม (มุซาคาเราะห์) /สัมมนา เพื่อเสริมด้านจิตสำนึกและความรับผิดชอบระบบการทำงานที่ดี แบบอย่างที่ดี ความรู้ใหม่ๆ เพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงต่อเด็กครูและชุมชน

- 3) จัดกิจกรรมให้ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎระเบียบวินัยและแบ่งความรับผิดชอบ
- 4) จัดเวทีคัดคัมอัลกุรอาน (จบอัลกุรอาน) สำหรับครูผู้สอน(ปีละ 1 ครั้ง) โดยกระบวนการ เช่น แบ่งเป็น 7 ฐาน โดยเด็กที่จะคัดคัม(จบอัลกุรอาน)ต้องผ่านทุกฐาน
- 5) พัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอนเป็นระยะๆ เช่น การแยกและชอยแบบเรียนกีรออาตีแต่ละเล่มให้ย่อยลง เพื่อให้ง่ายต่อการสอนและการเรียนรู้ แบ่งการจัดการเรียนการสอนเป็นภาค มีทั้งภาคเช้าและค่ำ

3. ด้านเด็ก

3.1 กลยุทธ์การพัฒนา

- 1) ส่งเสริมให้เด็กสามารถมาเรียนได้
- 2) ส่งเสริมให้เด็กมีความโดดเด่นด้านการอ่านอัลกุรอานที่ถูกต้อง ชัดเจนตามหลักศัวจีต
- 3) ส่งเสริมให้เยาวชนของศูนย์ไปสู่การปฏิบัติจริงในเรื่องคุณธรรม จริยธรรม และการมีระเบียบวินัยในตนเอง
- 4) จัดกระบวนการเพื่อให้เด็กสามารถคัดคัมอัลกุรอานได้เร็วภายในระยะเวลา 6 ปี
- 5) ส่งเสริมให้เด็กสามารถเป็นนักท่องจำ(ตะฮฟิซ)และนักดฟิซ(อรรถาธิบายอัลกุรอาน)ได้
- 6) ส่งเสริมให้เด็กมีความเป็นผู้นำและมีบทบาทในศูนย์และชุมชน

3.2 แผนพัฒนาเด็ก

- 1) จัดทำแผนการเรียนการสอนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการเรียน
- 2) จัดหาบริการรับ-ส่งผู้เรียนให้ได้ในทุกพื้นที่
- 3) ให้ความสำคัญเข้มงวดและจัดการกับเด็กนักเรียนที่ไม่เหมาะสมและไม่ส่งมอบบันทึกประจำวันให้ผู้ปกครองทราบ
- 4) พัฒนาเทคนิคการสอน สื่อการสอน การจัดห้องเรียน
- 5) จัดระบบความปลอดภัยเรื่องการขนส่งนักเรียนมาเรียนให้มากขึ้น
- 6) จัดระบบการเรียนของเด็กเป็นฮาลาเกาะห์ตามแบบอย่างของท่านศาสดา
- 7) ทำให้ผู้สอนและผู้เรียนสามารถปฏิบัติตามศาสนบัญญัติได้

- 8) จัดกิจกรรมเสริมคุณธรรม จริยธรรม และการมีระเบียบวินัยในตนเอง การเรียนรู้อย่างมีความสุข สนุกกับการมาเรียนในศูนย์กีรออาตี
- 9) จัดกิจกรรมให้กับนักเรียนศึกษาดูงาน และการแสดงอานาซิด(ขับร้อง)และอื่นๆ

4. ด้านผู้ปกครอง/ชุมชน

4.1 แผนกลยุทธ์

- 1) ส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียน
- 2) ส่งเสริมให้คณะกรรมการศูนย์มีการขับเคลื่อนเพื่อเป็นตัวสัมพันธ์ระหว่างศูนย์กับชุมชน
- 3) ส่งเสริมให้หน่วยงานภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์
- 4) ส่งเสริมให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมระหว่างศูนย์กับผู้ปกครองที่มีจิตสาธารณะเยาวชนที่มศึกษาในพื้นที่ บุคลากรที่มีความรู้ด้านศาสนาและสามัญผู้มียศได้ดีในพื้นที่ สถาบันปอเนาะ

4.2 แผนพัฒนาผู้ปกครอง

- 1) ทำการเชิญผู้ปกครองเพื่อพบปะ พูดคุย และ ประชุมร่วมกัน 3 เดือน / ครั้ง
- 2) แจงข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นเพื่อให้ผู้ปกครองรับทราบเป็นระยะ
- 3) จัดกิจกรรมเสริมสร้างสายสัมพันธ์ระหว่างสถาบันอัลกุรอานร่วมกันสร้างอุดมการณ์อัลกุรอานสู่สันติภาพและการพัฒนาการศึกษา
- 4) จัดเวทีชี้แจงให้ผู้ปกครองมาร่วมใส่ใจนักเรียน โดยสามารถมาสอบถาม ก้าวหน้าเด็กกับโรงเรียน
- 5) จัดกิจกรรมเชื่อมสัมพันธ์กับชุมชน

5. ด้านอาคารสถานที่

5.1 แผนกลยุทธ์

- 1) สรรหาหน่วยงานในการสนับสนุนการพัฒนาถนนลาดยาง
- 2) ส่งเสริมการพัฒนาศูนย์ให้มีอาคารสถานที่ที่เหมาะสมกับสภาพผู้เรียน
- 3) ส่งเสริมการพัฒนาสาธารณูปโภคของศูนย์ให้มีความพร้อม(ที่จอดรถ รั้ว ระบบประปา ห้องน้ำ ที่อาบน้ำละหมาด ถนน เป็นต้น)
- 4) ส่งเสริมการจัดตั้งสหกรณ์ศูนย์กีรออาตี

5) ทบทวนแผนการก่อสร้าง แหล่งงบประมาณสนับสนุน การบริหารงบประมาณสำหรับสิ่งก่อสร้างและโครงสร้างพื้นฐาน การกำกับ ดูแล และติดตามการบำรุงรักษา (ความสะอาด ความสวยงาม และความเป็นระเบียบ) การซ่อมแซม และการขยายและต่อเติม เป็นประจำทุกปี

5.2 แผนพัฒนาอาคารสถานที่

- 1) การจัดการสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาให้มีบรรยากาศเรียนรู้และมีความน่าสนใจ
- 2) จัดห้องเรียนที่มีสื่อการเรียนรู้ และมีสีสันทัน
- 3) พัฒนาและจัดอาคารสถานที่ให้น่าเรียนรู้ มีความสะอาดเรียบร้อย สวยงามและร่มเย็น
- 4) จัดสร้างอาคารเรียน 2 ชั้น
- 5) ปรับปรุงทางเข้าสู่ศูนย์ และประสาน อบต.หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการจัดทำถนนลาดยางหรือคอนกรีตตัดเข้าสู่ศูนย์
- 6) จัดสร้างรั้วรอบศูนย์กีฬาสี
- 7) จัดสร้างสถานที่จอดรถ
- 8) จัดทำร้านสหกรณ์ของศูนย์
- 9) จัดให้มีห้องพักรู ห้องประชุมศูนย์
- 10) จัดทำระบบประปา
- 11) จัดสร้างห้องน้ำหญิง-ชาย พร้อมสถานที่อาบน้ำละหมาด

บทที่ 5

แนวทางการบริหารจัดการที่ทำให้ครูและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม

อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

1. แนวทางการบริหารจัดการศูนย์กිරออาตีปาเซปุเต๊ะที่ทำให้ครูเข้ามามีส่วนร่วม

การบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การที่บุคคลในองค์กรหรือต่างองค์กรได้ร่วมกัน เพื่อจัดการงานให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพและสำเร็จ ทั้งนี้การมีส่วนร่วม นั้นจะอยู่ในขั้นตอนใดก็ตาม ขึ้นอยู่กับความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ ข้อจำกัดของ องค์กรในแต่ละกระบวนการของการดำเนินการบริหารเป็นเกณฑ์ และการบริหารจัดการศูนย์กิริ ออาตีปาเซปุเต๊ะตั้งแต่อดีตจนปัจจุบันมีจุดเด่นเชิงการทำงานหลายประการที่สามารถนำไปสู่การ กำหนดแนวทางการทำงานที่ต่อเนื่องได้ รวมทั้งหลังการดำเนินงานวิจัยยังทำให้นักวิจัยได้ทราบ แนวทางใหม่ๆที่จะต้องจัดเพิ่มขึ้นในระบบการทำงานเพื่อให้ครูเข้ามามีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่องและมี ความยั่งยืน สามารถทำได้ ดังนี้

1.1 สร้างการมีส่วนร่วมผ่านระบบการประชุมร่วมกันอย่างชัดเจน

ระบบการทำงานในอดีต

การวางระบบภายในมีระเบียบ ครูทุกคนปรีชู่โงะฮ (มีความจริงจัง) เพราะทุกคนรู้สึกว่าเป็นเรื่องใหม่ที่ต้องมีการจัดการดูแลอย่างเต็มที่ โดยครูจำนวน 30 กว่าคน ทุกคนมีเป้าหมาย เดียวกัน คือสอนกิริออาตี โดยระบบการบริหารมอบให้มุติร์(ผู้บริหาร) ซึ่งในขณะนั้นก็คือ นาย มูฮัมมัดลุตฟี กาเดร์

บุคลิกภาพเด็กแต่ก่อนว่านอนสอนง่าย เชื่อฟังครู เด็กเข้าถึงการใช้สื่อเทคโนโลยีน้อย สิ่งแวดล้อมในชุมชนดีไม่มีปัญหาหาเสพติด

พ่อแม่ ผู้ปกครองจะใส่ใจบุตรหลานมาก มีการติดตามเด็กอย่างใกล้ชิด ต่อมาภายหลัง ปรากฏว่าหากทางโรงเรียนไม่ติดตามผู้ปกครองจะไม่มีการสะท้อนและติดตามเด็ก ความเอาใจใส่ ของผู้ปกครองลดลง สมัยก่อนเมื่อลูกมาไม่ได้ผู้ปกครองจะมาบอกกล่าวให้ครูทราบว่าลูกมาไม่ได้ หลังจากนั้นบรรยากาศเหล่านี้ลดลงเพราะตอนหลังมีสมุดเขียวผู้ปกครองก็สามารถติดตามได้ ซึ่งก่อนหน้านี้นี้สมุดเขียวจะอยู่ที่ครู ทำให้ผู้ปกครองต้องมาดูด้วยตนเอง

การบริหารจัดการโดยใช้การประชุม 3 แบบ

รูปแบบการบริหารสมัยก่อนจนปัจจุบันจะมีการประชุมครบตลอด ใน 1 เดือนจะมีการประชุม 3 ครั้ง โดยแบ่งเป็นสัปดาห์แรกเป็นการประชุมของกลุ่มครูชาย สัปดาห์ที่สองเป็นของกลุ่มครูหญิง สัปดาห์ที่สามเป็นการประชุมรวมทั้งครูชายและครูหญิง ในช่วงที่ครูมีการประชุม การจัดการเรียนการสอนก็จะดำเนินการตามปกติโดยทีมครูที่ไม่ได้เข้าร่วมประชุมจะเป็นผู้ดูแลและควบคุมเด็ก

การประชุมจะแบ่งเป็นวาระ คือ กลุ่มชายเรื่องการติดตามการจัดฮาลาเกาะห์กลุ่ม การสอนของครูแต่ละคน สอบถามปัญหา ข้อบกพร่องของครูที่เกิดจากการสอนของครูแต่ละคนและมีสิ่งที่ยากต่อเติมหรือเพิ่มเติมเรื่องอะไร

โดยระบบการประชุมจะให้ครูแต่ละคนนำเสนอทุกคน บรรยายการประชุมบ้างก็สนุก บ้างก็หัวเราะ บ้างก็เครียดส่วนใหญ่ที่เครียดก็จะเป็นเพราะเคลียร์ปัญหาไม่ออก เครียดเพราะครูไม่เชื่อฟัง โดยเฉพาะถ้าครูละทิ้งหน้าที่โดยไม่บอกกล่าว ส่วนช่วงที่ไม่เครียดก็จะเป็นช่วงที่ครูมาครบ ครูสามารถจัดการให้เด็กอยู่ในฮาลาเกาะห์ทุกกลุ่ม เด็กเรียบร้อย ช่วงเวลาที่เด็กอยู่ในช่วงที่เปิดภาคเรียนเด็กจะควบคุมได้ดีกว่าช่วงที่ปิดภาคเรียน อาจเนื่องจากในแต่ละวันถ้าช่วงปิดเทอมเด็กจะใช้เวลาในการเล่น การใช้ชีวิตตามอารมณ์ เมื่อมาอยู่ในช่วงของการเรียนก็ร้ออาดี้ในระยะเวลาสั้นๆ จึงควบคุมได้ยาก

สรุปได้ว่าเด็กน่าจะอยู่ในระบบของสถาบันมากที่สุด เพราะถ้าเด็กอยู่ในระบบกิจกรรมมาก เด็กก็จะมีคุณธรรม จริยธรรมมากกว่าเด็กที่มีเวลาเล่นอย่างปล่อยปละละเลย

การประชุมใช้เวลา 1 ชั่วโมง คือเวลา 19.00-20.00 น. ทางศูนย์จะไม่ระงับวันในการประชุมที่ชัดเจนว่าจัดประชุมวันอะไร เพื่อป้องกันไม่ให้เด็กทราบ เพราะถ้ารู้ว่าครูประชุมวันไหน เด็กก็จะไม่มาเรียน ส่วนใหญ่เป็นกินวันพุธ-พฤหัสบดีสลับ ซึ่งปัญหาในการประชุมส่วนมากเป็นเรื่องเด็ก

การดูแลเด็กช่วงที่ครูชายประชุม ฝ่ายหญิงจะแบ่งเป็นฮาลาเกาะห์ 4 ฮาลาเกาะห์ 1 ฮาลาเกาะห์จะมีครูดูแล 2 คน จะสอนในเรื่องอาขีดีในการละหมาด นาซีฮัต เล่าชีวประวัติศาสดา (จะไม่มีการสอนเรื่องการอ่านกิริออาดี้) ส่วนการแบ่งกลุ่มฝั่งชายก็จะทำรวมเป็นหนึ่งฮาลาเกาะห์ จะสอนเกี่ยวกับ อาบตีในการละหมาด ซิกิร เล่าชีวประวัติศาสดา บางช่วงถ้าสังเกตว่าเด็กเบื่อจากการจัดกิจกรรมหรือมีเวลาจะมีการเสริมในเรื่องเล่นเกม การจัดการแบบนี้ก็เนื่องจากครูประเมินแล้วว่าหากมีการจัดการเรียนการสอนตามปกติครูจะไม่สามารถควบคุมเด็กได้ทั้งหมด ครูที่ดูแล

กลุ่มใหญ่มี 5 คน โดยจะมีการสับเปลี่ยนกันไป คือครูสารีสะ เจ๊ะเงาะ ครูครูรอฟือห์ ครูรอมีอะห์ และครูอามีเราะฮ์

การดูแลเด็กช่วงที่ครูหญิงประชุม ก็หน้านี้ก็มีการแบ่งกลุ่มแบบกลุ่มครูหญิง โดยให้ครูแต่ละคนคัดสอนใจในการสอน การดูแลจะแบ่งให้ครูชายบริหารกลุ่มหญิง 1 กลุ่ม กลุ่มชาย 1 กลุ่ม จะสอนเรื่องอายุัดในการละหมาด ซิกิร ชิวประวัติท่านศาสดา เพลง การนาซีฮัต โดยจะเน้นเรื่องการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม จะเรียนแบบสบายๆ ตามความต้องการของครูและเด็กโดยมีเป้าหมาย 1 เดียว คือ ให้เด็กเป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม โดยมีครูรับผิดชอบ 3 คนต่อกัน โดยมีการสับเปลี่ยนตลอด ส่วนใหญ่แล้วจะให้ผู้บริหารศูนย์ ซึ่งครูแต่ละคนจะมีลีลาและสไตล์การบรรยายที่แตกต่างกัน บางคนเน้นบรรยาย แทรกเรื่องตลกเพื่อไม่ให้เด็กเบื่อ บางครั้งครูใช้เทคนิคการพูดภาษาพื้นๆ พูดเลียนเสียงภาษาจีน พูดผสมภาษาไทยและภาษามลายู บางคนมีการผสมผสานระหว่างภาษาอาหรับ อังกฤษ อินเดีย ปนกับการขับร้องอานาฮิด

ปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นช่วงการประชุม คือ เด็กมีสมาธิสั้นในการฟังการบรรยาย การอบรม ซึ่งจะมีการพูดคุยช่วงที่มีการจัดกิจกรรม แต่จะไม่มีการออกไปเล่น วิธีแก้ปัญหา คือ ครูแต่ละคนจำเป็นต้องใช้เทคนิคที่หลากหลายและต้องมีครูอื่นช่วยดูแลเด็กรอบๆ ในที่ประชุมเพิ่มเติม

การประชุมรวมของครูชายและครูหญิง เป็นการประชุมประเพณีรายเดือน วาระที่ 1 เรื่องแจ้งเพื่อทราบ วาระที่ 2 เรื่องสืบเนื่อง วาระที่ 3 เรื่องพิจารณา วาระที่ 4 เรื่องอื่นๆ วาระที่ 5 มติข้อบังคับ โดยจะกำหนดวันในการประชุมที่แน่นอนคือ สัปดาห์ที่ 3 คือนวันพุธ (พฤหัสบดีอิสลาม) เวลา 19.00น.- 21.30 น. โดยวันดังกล่าวจะปิดการเรียนการสอน ความพิเศษของการประชุมรวมครั้งนี้ เวลาที่จะมีการเปลี่ยนกฎจะมีการแจ้งและขอข้อเสนอแนะจากครู มติการเปิดปิดในช่วงวันสำคัญๆ

กรณีที่มีเหตุฉุกเฉินจะมีการเรียกครูประชุมร่วมกัน โดยจะเรียกในช่วงหลังละหมาดอิซา เช่น การประชุมเพื่อวางแผนกิจกรรมที่ต้องจัดอย่างเร่งด่วน ซึ่งระบบการ**“การประชุม”**สามารถแก้ปัญหามาตรฐานการสอนและปัญหาอื่นๆ ได้เช่นเดียวกับเรื่องของชุมชน ที่ต้องร่วมกันวิเคราะห์หาจุดอ่อนเพื่อแก้ไขให้ได้

จุดเด่นของการนำระบบการประชุมมาใช้ในการทำงานภายในศูนย์ คือ

1. สามารถแก้ไขปัญหาร่วมกันได้
2. สามารถช่วยเหลือครูที่กำลังเครียด ให้คลี่คลายได้
3. สามารถแก้สถานการณ์ฉุกเฉินได้
4. ครูทุกคนให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ไม่ว่าครูจะอยู่ไกลแค่ไหนครูก็จะมาประชุม

นอกจากระบบการประชุมภายในของครูแล้ว ยังพบว่า การให้มีกิจกรรมการไปศึกษาดูงานที่อื่น เพื่อสร้างประสบการณ์ใหม่ๆแก่คนทำงานไม่ว่าจะเป็นทีมบริหาร ครูผู้สอน รวมทั้งเวทีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างศูนย์ก็ถือว่าดีที่มีการสอนลักษณะเดียวกัน สามารถทำให้เกิดประโยชน์กับองค์กรทั้งสิ้น จึงมีความจำเป็นและสำคัญมากเช่นเดียวกัน

ซึ่งการประชุมหรือเป็นการทำงานตามหลักคำสอนของศาสนาอิสลาม ดังอัลกุรอาน โองการกล่าวว่า

فَبِمَا رَحْمَةٍ مِنَ اللَّهِ لِنْتَ لَهُمْ وَلَوْ كُنْتَ فَظًّا غَلِيظَ الْقَلْبِ لَانْفَضُّوا مِنْ حَوْلِكَ فَاعْفُ عَنْهُمْ
وَاسْتَغْفِرْ لَهُمْ وَشَاوِرْهُمْ فِي الْأَمْرِ فَإِذَا عَزَمْتَ فَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَوَكِّلِينَ .

(آل عمران 159)

ความว่า “เนื่องด้วยความเมตตาจากอัลลอฮ์นั่นเอง เจ้า(มุฮัมมัด) จึงได้สุภาพอ่อนโยนแก่พวกเขาและถ้าหากเจ้าเป็นผู้ประพฤติหยาบช้า และมีใจแข็งกระด้างแล้วไซ้ร้ แน่แน่นอนพวกเขาย่อมแยกตัวออกไปจากรอบๆเจ้ากันแล้ว ดังนั้นจงให้อภัยแก่พวกเขาเถิด และจงขอร้องให้แก่พวกเขาด้วย และจงปรึกษารื้อหรือกับพวกเขาในกิจการทั้งหลาย ครั้นเมื่อเจ้าได้ตัดสินใจแล้วก็จงมอบหมายแด่อัลลอฮ์เถิด แท้จริงอัลลอฮ์ทรงรักผู้ที่มอบหมายทั้งหลาย”

1.2 จัดระบบโครงสร้างการบริหารจัดการภายในชัดเจน

ก่อนหน้ามีการวิจัยในครั้งนี้ พบว่า ครูไม่มีการจัดตั้งฝ่ายงานแต่อย่างใด แต่ภายหลังการดำเนินงานวิจัยมีการจัดตั้งครูและระบบการจัดการภายในเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของครูในด้านการบริหารจัดการร่วมกัน โดยแบ่งการทำงานเป็นฝ่าย 4 ฝ่าย คือ ฝ่ายบุคคล ฝ่ายกิจกรรม ฝ่ายสวัสดิการ และฝ่ายการเงิน โดยแต่ละฝ่ายมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ชัดเจน ตามตารางโครงสร้างการบริหารงานศูนย์ก็ถือว่าดีไปซะทุก และมีการบทบาทหน้าที่ของแต่ละฝ่ายชัดเจน เป็นการพัฒนาความรู้สึกรับผิดชอบร่วมกันผ่านการทำหน้าที่ในบทบาทต่างๆตามที่ได้มีการตกลงไว้ โดยต้องให้ทุกคนเกิดความรู้สึกร่วมกันและสร้างแรงกระตุ้นให้มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ในการทำงานร่วมกันต่อไป

นอกจากครูจะมีบทบาทสำคัญในการบริหารภายในแล้ว ทางศูนย์กිරออาตีปาเซปูเต๊ะยังได้มีการคัดเลือกนักเรียนชายจำนวน 10 คน มาร่วมเป็นกรรมการนักเรียนด้วย โดยกรรมการนักเรียนจะมีบทบาทหน้าที่ของตนเองในเรื่อง คอยเตือนนักเรียนก่อนละหมาด สอนแทนครูที่ไม่มา คอยเวลาอาซาน คอยเตือนนักเรียนที่สถานที่อาบน้ำละหมาดเวลาอาบน้ำละหมาด และคอยเตือนนักเรียนเวลาครูอ่านตะลิม(โอะวาท)ก่อนกลับ

1.3 กำหนดหน้าที่ของครู ด้านการสอนชัดเจนรวมทั้งระเบียบวินัยต่างๆที่ต้องปฏิบัติร่วมกัน โดยครูกิริออาตีปาเซปูเต๊ะมีหน้าที่สำคัญ 6 ประการ คือ 1.ครูต้องจัดการสอนให้ครบ 1 ชั่วโมง ตามที่กำหนดไว้ 2.ต้องปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย 3.อบรมสั่งสอนให้นักเรียนมีใจรักในการปฏิบัติอามาลอิบาดัต(ปฏิบัติตามศาสนบัญญัติ) โดยเฉพาะการละหมาดและการเรียนอัลกุรอาน 4.ส่งเสริมให้นักเรียนเข้ากิจกรรมของโรงเรียนโดยเฉพาะสภานักเรียน 5.ป้องกันไม่ให้นักเรียนทำผิดระเบียบของโรงเรียนและผิดหลักศาสนา 6.สม่ำเสมอในการกระตุ้นและส่งเสริมให้นักเรียนขยันเรียนและมีมารยาทที่ดีงาม

1.4 ต้องให้ทุกคนเข้าใจเป้าหมายร่วมของศูนย์กิริออาตีและแผนการทำงานร่วมกัน

ทุกคนต้องเข้าใจเป้าหมายร่วมของศูนย์กิริออาตี และร่วมดำเนินการตามปณิธาน วิสัยทัศน์ พันธกิจ บทบาทหน้าที่ กลยุทธ์และแผน การพัฒนาศูนย์กิริออาตีปาเซปูเต๊ะอย่างต่อเนื่อง โดยศูนย์กิริออาตีปาเซปูเต๊ะมีวิสัยทัศน์ ว่า “ศูนย์กิริออาตีเป็นสถาบันการสอนอัลกุรอานที่มีความโดดเด่นและเป็นความภูมิใจในด้านการสอนอัลกุรอาน พัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนำพาเยาวชนไปสู่การปฏิบัติจริงเป็นผู้นำ ดำรงชีวิตที่มีคุณภาพ” มีพันธกิจของศูนย์กิริออาตีปาเซปูเต๊ะ 5 ประการ ประกอบด้วย 1.จัดการเรียนการสอนอัลกุรอานในระบบกิริออาตี 2.ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้ด้านศาสนา ยึดมั่นอัลกุรอานในการดำรงชีวิตเพื่อชีวิตที่มีคุณภาพ 3.จัดบริการความรู้ให้แก่ชุมชน 4.จัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพบุคลากร 5.จัดกิจกรรมส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมอิสลาม และมีบทบาทสำคัญ 10 ประการ คือ

1. จัดการสอนอัลกุรอานระดับกิริออาตี อัลกุรอาน ตัจวีด
2. จัดการสอนเรื่องการละหมาด
3. จัดการสอนเรื่องฟิเกฮฺ(ศาสนบัญญัติ) อากีดะห์(หลักการศัทธิ) อักลาค(จริยธรรม)
4. จัดบริการความรู้ศาสนาประจำสัปดาห์ 5 วัน โดยกระบวนการฮาลาเกาะฮ์สัญจร
5. พัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการสอนกิริออาตี

6. จัดมัจฉิส(เวที)คอตัมอัลกุรอานประจำปี
7. จัดกิจกรรมในวันสำคัญของศาสนา (วันขึ้นปีใหม่ เมาลิด อาชูรอ นิสฟูชะอฺบาน อีสรอจเมะร่อจ เอียะติกาฟเดือนรอมฎอน)
8. จัดประชุมผู้ปกครองประจำปี
9. จัดการศึกษาดูงานพัฒนาการเรียนการสอน
10. จัดสอนเสริมให้กับครูผู้สอน

1.5 ต้องร่วมพัฒนาเป้าหมายเชิงคุณภาพให้เกิดขึ้นเชิงประจักษ์อย่างต่อเนื่อง

หมายถึง การทำให้การจัดการเรียนการสอนกีรออาตีสามารถพัฒนาให้เด็กมีคุณภาพอย่างแท้จริง มีความแตกต่างกับกลุ่มเด็กที่ไม่เรียนหรือเรียนที่อื่น ย่อมทำให้ผู้ปกครอง ชาวบ้าน สนับสนุนศุนย์ได้ ซึ่งจำเป็นต้องดำเนินการต่อไปอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งศุนย์กีรออาตีปาเซปูเตะต้องดำรงไว้ในจุดเด่นทั้งด้านสถานที่เรียน ที่ศุนย์กีรออาตีปาเซปูเตะมีชื่อเสียงด้านอัล-กุรอาน มาตั้งแต่อดีตจนปัจจุบัน การมีสถานที่เรียนที่มีความพร้อมรวมทั้งบรรยากาศภายในศุนย์มีความร่มรื่น ด้านการบริหาร ครูผู้สอนที่มีคุณภาพ รวมทั้งด้านการพัฒนาการเรียนการสอนของเด็กจนเป็นที่ยอมรับของชุมชนต่อไป ซึ่งพบว่า เด็กที่เรียนแล้วมีความรู้และสามารถอ่านอัลกุรอานได้เร็วกว่าปกติ สามารถอ่านได้อย่างถูกต้องชัดเจนตามหลักตัวจิ๊ด สามารถออกเสียงการอ่านอัลกุรอานได้ถูกต้องตามหลักการอ่าน จนมีนักเรียนที่สามารถคอตัม(เรียนจบหลักสูตร)เป็นประจำทุกปี นักเรียนเข้าใจระเบียบของศุนย์(เสียงกริ่งสั่งเด็ก) สามารถทำให้นักเรียนมีระเบียบวินัยในตนเอง ก่อนข้างสูง มีมารยาทที่ดี แต่งกายตามหลักศาสนาที่ดี สามารถกล่าวสลามกับผู้ปกครองทั้งก่อนมาและตอนกลับ สามารถปฏิบัติภาระตามคิดเป็นนิสัย รวมทั้งสามารถทำให้นักเรียนมีความรับผิดชอบเพิ่มขึ้น โดยนักเรียนสามารถจัดกิจกรรมกลุ่ม(ฮาตาเกาะฮ์) ด้วยตนเอง นอกจากนี้ผู้บริหารศุนย์และครูทุกคนต้องเป็นแบบอย่างให้กับนักเรียนในด้านมารยาทมุสลิมและร่วมกันสร้างนักเรียน(ผลิตนักเรียน) ที่มีความสามารถในด้านการอ่านอัลกุรอานและนำบทเรียนจากการดัดฟิรนำมาใช้ในชีวิตประจำวันได้

1.6 คิดและสร้างกระบวนการให้ครูรู้สึกรักในการจัดการเรียนการสอนให้มีความต่อเนื่อง มั่นคงเหมือนกาวตราช้าง เป็นการผสมผสานการบริหารที่ประกอบด้วย ทีมงานที่เข้าใจจริงและคอยสนับสนุนอย่างใกล้ชิดจริงจังและต่อเนื่อง(ร่วมแรง-ร่วมใจ) ส่วนด้านผู้บริหารมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องคิดตลอดว่าทำอะไรให้เด็กอ่านได้และบรรลุตามเป้าหมายของการเรียนการสอนได้ ซึ่งกระบวนการทำให้ครูรู้สึกรักการสอน พัฒนาการสอน ร่วมรับผิดชอบงานดำเนินการผ่านระบบ

การประชุม การพัฒนาศักยภาพในเรื่องต่างๆ ตามกลยุทธ์และแผนการพัฒนาคู และนักเรียนที่ร่วมกันกำหนดไว้

นอกจากนี้ช่วงการทำงานภาคปฏิบัติการต้องเน้นให้ทุกคนทำงานด้วยความจริงจังต่อเนื่อง และระบบการทำงานต้องยึดมั่นในหลักโปรงใส โดยในการทำงานต้องอย่าพึ่งหยุดความคิดและการกระทำจนกว่าจะสำเร็จ เพราะการทำงานย่อมมีปัญหาอุปสรรค แต่ทุกอย่างสามารถแก้ไขได้เมื่อมีความร่วมมือกัน

2. การบริหารจัดการศูนย์กีรอาตีปาเซปูเต๊ะที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม

ผลการดำเนินงานวิจัยในครั้งนี้ทำให้ได้แนวทางการบริหารจัดการศูนย์กีรอาตีปาเซปูเต๊ะที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม โดยสามารถทำได้ ดังนี้

2.1 สร้างโอกาสชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมและกำหนดบทบาทคณะกรรมการชุมชน

หลังจากการดำเนินงานวิจัย ได้ทำให้เกิดความเข้มแข็งในระบบการจัดการกับภายนอกได้ คือ การมีชุมชนเข้ามาช่วยในการคิด วางแผน และพัฒนารวมทั้งแก้ปัญหาของศูนย์ร่วมกัน เริ่มจากการได้ตัวบุคคลที่มีใจอาสาสมัครและมาจากตัวแทนพื้นที่ชุมชนต่างๆ มาร่วมเป็นคณะทำงาน เรียกว่า คณะกรรมการชุมชน จำนวน 10 คน โดยทางศูนย์ได้กำหนดความคาดหวังที่มีต่อคณะกรรมการที่ได้รับการคัดเลือก 1. ให้ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบแต่ละฝ่ายงาน ทำหน้าที่ของฝ่ายให้เต็มที่ เต็มความสามารถ และเต็มศักยภาพเพื่อประโยชน์ของศูนย์ 2. อยากให้แต่ละฝ่ายงานทำหน้าที่ในกรอบงานที่กำหนดไว้อย่างชัดเจน (ครบทุกข้อ) 3. อยากให้ทีมบริหารจัดการงบประมาณเพื่อสนับสนุนกิจกรรมของศูนย์ 4. อยากให้หัวหน้างานเข้าร่วมประชุม อบรม/สัมมนาและเข้าร่วมกิจกรรมทุกกิจกรรมที่ศูนย์จัดขึ้น แล้วมีการเรียกกรรมการประชุมรวมจำนวน 4 ครั้ง และแต่งตั้งกรรมการขึ้นอย่างเป็นทางการ โดยมีการกำหนดการประชุม 2 เดือนครั้ง เพราะตัวแทนชุมชนต้องทำงานประจำด้วย พร้อมกับกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการชุมชน 5 ประการ คือ

1. มีส่วนร่วมในการดำเนินงานและแก้ปัญหาของคณะครูและโรงเรียน
2. เป็นผู้ประสานงานระหว่างผู้ปกครองกับโรงเรียน และหน่วยงานราชการ
3. มีส่วนร่วมและให้ความช่วยเหลือกิจกรรมต่างๆของศูนย์ที่จัดขึ้น
4. จัดหางบประมาณเพื่อสนับสนุนกิจกรรมของศูนย์
5. ประชาสัมพันธ์ภารกิจของศูนย์ให้กับผู้ปกครอง/ชุมชนรับทราบ

ดังนั้น การทำงานในบทบาทของคณะกรรมการจะดำเนินการโดยทางศูนย์กිරออาดีจะมีการเรียกประชุมเพื่อปรึกษาหารือในการจัดกิจกรรมรวมทั้งหารือในปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้น เพื่อให้เกิดการช่วยเหลือกัน เช่น การจัดกิจกรรมคอตัมอัลกูราน การแก้ปัญหาของเด็ก การคมนาคม การเรียนการสอน วางแผนการจัดระเบียบการเรียนการสอน การประเมินเด็ก เป็นต้น

ข้อดีที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม

1. ได้แบ่งเบาภาระของครูและผู้บริหารศูนย์เป็นอย่างมาก ซึ่งก่อนหน้านี้เวลามีปัญหาทั้งข้างนอกครูและโดยเฉพาะผู้บริหารก็ต้องเคลียร์และแก้ปัญหา แต่ปัจจุบันเมื่อเกิดปัญหาทีมคณะกรรมการก็จะช่วยแก้ปัญหาให้ โดยเมื่อเกิดปัญหาในโซนไหน กรรมการในโซนนั้นก็จะจัดการแก้ปัญหา เช่น เขตพื้นที่มายอ เกิดเหตุเด็กวัยรุ่นขว้างปารถรับส่งเด็กกิริออาดี ผู้บริหารก็แจ้งกรรมการโซนนั้นทราบและปรึกษาหารือขอให้ช่วยแก้ปัญหาให้ กรรมการก็จะไปแจ้งผู้ใหญ่บ้านในเขตพื้นที่ จากนั้นผู้ใหญ่บ้านก็จะจัดการแก้ปัญหาให้ ซึ่งต่างจากกรณีที่เกิดในพื้นที่ปาเดปาลัสในอดีต ที่มีเด็กวัยรุ่นปาไปใส่รถรับส่งนักเรียนของศูนย์ ซึ่งขณะนั้นยังไม่มีที่ตั้งคณะกรรมการผู้บริหารศูนย์ต้องลงพื้นที่ ไปหาผู้นำขอให้หาผู้ก่อความวุ่นวาย และให้ระมัดระวังไม่อย่าให้เกิดซ้ำอีก การดำเนินการโดยลำพังในทุกเรื่องเช่นนี้ ทำให้ผู้บริหารศูนย์ทำงานลำบากมาก ซึ่งเคยกล่าวว่ “รู้สึกลำบากใจ หนักใจและสะท้อนใจมาก” นั่นเป็นเป็นความรู้สึกของคนทำงานที่ขาดชุมชนมามีส่วนร่วมในการคิดและช่วยแก้ปัญหาให้

2. ได้แบ่งเบาภาระของครูในช่วงเวลาที่มีการจัดกิจกรรม โดยบางฝ่ายงานจะมอบให้คณะกรรมการรับผิดชอบ เช่น งานคอตัมอัลกูราน กรรมการก็จะรับผิดชอบในการจัดทำเวที ซึ่งก่อนวิจัยก็มีครู(นายอิสมาแอ ลาเย) เป็นคนรับผิดชอบทั้งหมดตั้งแต่การจัดหาไม้ ออกแบบเวที จัดทำเวที จัดเก็บเวทีหลังงานซึ่งเป็นงานที่หนักมาก หลังจากมีกรรมการทำให้ได้ทีมงานเพิ่ม นายอิสมาแอ ลาเย เป็นเพียงผู้ริเริ่มและควบคุมงาน นายอิสมาแอ บอกว่า “ได้แต่กำกับกับใคร ตั้งแต่มีกรรมการเข้ามาช่วย”

3. หลังจากมีคณะกรรมการชุมชน พบว่า ทางศูนย์คิดทำอะไรทำได้เร็วขึ้น เพราะกรรมการจะมีบทบาทในการชักชวนคนในชุมชนเข้ามาช่วยงาน เช่น ถ้ากรรมการบางคนที่ได้รับมอบหมายงาน แต่ทำไม่ได้ก็จะไปหาทีมในชุมชนมาช่วยงานโดยกรรมการจะเป็นคนจัดการรวมคนในชุมชนเองทั้งหมด เช่น เวทีคอตัมอัลกูราน ซึ่งเป็นเวทีใหญ่ที่จัดขึ้นทุกปี ทางศูนย์มีการ

กำหนดว่าจะมีการเชือดวัว จำนวน 1 ตัว เพื่อเลี้ยงผู้มาร่วมงานและเด็ก ปรากฏว่าชาวบ้านก็จะมาช่วยงานด้วยความร่วมมือร่วมใจกันตั้งแต่หลังละหมาดศุบฮิ (ช่วงเช้าตรู่) จนแล้วเสร็จ

4. กรรมการทุกคนจะไม่มีการให้คำตอบแทนใดๆทั้งสิ้น การทำงานทุกอย่างเป็นการ “ทำเพื่อส่วนรวม” กรรมการบางคนยังสะท้อนว่า “ในความรู้สึกของคณะกรรมการบอกว่า “ได้มีโอกาสช่วยศูนย์ก็รู้สึกปลาบปลื้มใจเป็นที่สุดแล้ว”

2.2 แนวทางที่จะให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมต่อเนื่องและยั่งยืน

จากการถอดบทเรียนร่วมกันระหว่างทีมครูและนักวิจัย ทำให้ได้แนวทางการจัดการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง ดังนี้

1. ต้องพยายามกระชับสัมพันธ์กับคณะกรรมการ มีการติดต่อสัมพันธ์พบปะอย่างต่อเนื่อง แม้จะมีเรื่องเล็กน้อยก็เรียกกรรมการเข้ามามีส่วนร่วมพูดคุยด้วย
2. ต้องมีการประชุมประจำ 2 เดือนครั้งให้เกิดความต่อเนื่องและกำหนดแน่นอน เพื่อเป็นการติดตามความก้าวหน้าของแต่ละพื้นที่ และประเมินการทำงาน การจัดการเรียนการสอนในรอบ 2 เดือนที่ผ่านมาของศูนย์
3. กระชับความสัมพันธ์โดยเชิญคณะกรรมการเข้าร่วมรับประทานอาหารที่บ้าน มาสังสรรค์ เมื่อเวลาว่างน้อย หรือเป็นวันสำคัญ โดยเฉพาะกรรมการที่อยู่ในบริเวณใกล้กับศูนย์กรอาติ ซึ่งมีจำนวน 8 คน
4. ทำให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร ครู และผู้ปกครองมีความรับผิดชอบในหน้าที่ของตัวเอง จากสิ่งที่ตนเองต้องรับผิดชอบและทุกอย่างต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์ให้เป็นสถาบันการเรียนอย่างมีระบบและมีคุณภาพ ร่วมกันสร้างสถาบันการสอนอัลกุรอานที่เป็นที่ยอมรับของชุมชนและสังคม ตลอดจนให้ความร่วมมือสนับสนุนในกิจกรรมที่ทางศูนย์จัดขึ้น
5. ทำให้เป็นของชุมชน มิใช่ของส่วนตัวและสร้างให้เกิดความร่วมมือกัน โดยใช้ขบวนการสร้างความเข้าใจระหว่างผู้นำทางการและผู้นำไม่ทางการ และจุดประกายให้ชาวบ้านรับรู้ รับทราบอยู่เสมอว่าศูนย์มิใช่ของส่วนตัวแต่เป็นของส่วนรวม
6. ผู้บริหารศูนย์และครูทุกคนต้องเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียนในด้านมารยาทมุสลิมและอื่นๆ และร่วมกันสร้างนักเรียนและผลิตนักเรียนที่มีคุณภาพ มีความสามารถในการอ่านอัลกุรอานและนำบทเรียนจากการตีฟิร นำมาใช้ในชีวิตประจำวันได้

7. สนับสนุนบทบาทคณะกรรมการจากชุมชน ในการทำหน้าที่ประสานองค์กร หน่วยงานภาครัฐและทำความเข้าใจต่อชาวบ้าน และร่วมวิเคราะห์ วางแผนร่วมกัน ระหว่างกลุ่มคนที่เกี่ยวข้องอย่างสม่ำเสมอ เพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาและพัฒนาต่อไป
8. ร่วมสนับสนุนให้ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบแต่ละฝ่ายงาน ทำหน้าที่ของฝ่ายให้เต็มที่เต็ม ความสามารถและเต็มศักยภาพเพื่อประโยชน์ของศูนย์ รวมทั้งทำหน้าที่ในกรอบงาน ของแต่ละฝ่ายงานที่กำหนดไว้อย่างชัดเจน ร่วมกันเพื่อจัดการงานให้บรรลุเป้าหมายที่ ต้องการร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพและสำเร็จ ทั้งนี้ การมีส่วนร่วมนั้น ๆ จะอยู่ใน ขั้นตอนใดๆ ก็ตาม เริ่มตั้งแต่การคิด วางแผน ดำเนินการ และร่วมสรุปผล จะเป็น แนวทางหนึ่งที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในการบริหารจัดการศูนย์อย่างมีส่วนร่วมของ ชุมชน โดยขึ้นอยู่กับความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ ข้อจำกัดขององค์กรในแต่ละ กระบวนการของการดำเนินการบริหารเป็นเกณฑ์ ซึ่งตัวแทนชุมชนที่เข้ามามีส่วน ร่วมกับศูนย์ก็รืออาติปาเซปเต๊ะ ประกอบด้วย 1. นายมะแซ (ผู้นำชุมชน ม.5 ต.ปากู) 2. นายนาเซ(ผู้นำชุมชน ม.3 ต.พิเทิน) 3. นายตอเห(ผู้นำชุมชน ม.3 ต.ปากู) 4. นาย ซอพิ(ผู้นำชุมชน ม.4 ต.ลูโบะยิไร อ.มายอ) 5. นายยาชะ (กำนัน ต.ปากู) 6.นายซุกรี (สารวัดกำนัน ต.ปากู) 7. นายสุติง(สมาชิก อบต.ปากู) 8. นาย อิบรอเฮง อีซอ (ผู้นำ ชุมชน ม.3 ต.ลูโบะยิไร อ.มายอ) 9. นายอาแว (นักธุรกิจ ต.ปล่องหอย อ.กะพ้อ) 10. นายการิม(ผู้นำชุมชน ม.๕ ต.ปากู)

การมีส่วนร่วมดังกล่าว เป็นดั่งโครงการอัลกรุอานบทยัลมาอิดะฮ์ โครงการที่ 2 ความว่า

“พวกเจ้าจงช่วยเหลือสนับสนุนกันในการทำมาดีและสร้างความยำเกรง และพวกเจ้า อย่าได้สนับสนุนกันในการความผิดและเป็นศัตรูกัน”

และผลจากการวิจัยปฏิบัติการที่มีชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์ก็รืออาติ ปาเซปเต๊ะอย่างเป็นระบบและหลายระดับ ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นระหว่างกรวิจัย คือ **เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านการทำงานภายใน** โดยแต่ละฝ่ายได้ทำหน้าที่อย่างเข้มข้น จน เกิดการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในฝ่ายบุคคล และฝ่ายกิจกรรม ซึ่งได้ดำเนินการในเรื่องต่างๆ เช่น

ฝ่ายบุคคล ได้ดำเนินการในเรื่อง

- จัดหาครูผู้สอนที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการสอน มีความรับผิดชอบใน ด้านการสอน(อิกลาส)
- หากครูเพิ่มช่วงครูขาดหรือป่วย ไม่สามารถมาสอนได้

- จัดทำบัญชีนักเรียน โดยมีการจัดทำบัญชีนักเรียนเข้าใหม่ทั้งชายและหญิงและบัญชีใน
ฮาลาเกะฮ (แบ่งกลุ่มนักเรียน) โดยแบ่ง 15 คน/ 1 ฮาลาเกะฮ โดยประมาณ
- จัดคนทดสอบพัฒนาครู โดยคนที่มาทดสอบนั้นต้องเคร่งครัดในการทดสอบเด็กด้วย
- พัฒนาครู ให้ครูอยู่ในระเบียบ
- ดำเนินกิจกรรมตามแผนปฏิบัติการรายวัน คือ เด็กต้องมาเวลา 18.00 น . เด็กต้องอยู่ที่
ศูนย์ทุกคน ก่อนเข้าเรียนนักเรียนต้องละหมาดสุนัต ซิกร มีเวรละหมาด มีเวรอา
ซาน

ฝ่ายกิจกรรม ได้ดำเนินการในเรื่อง

- ดูแลกิจกรรมนักเรียนรายวัน/รายสัปดาห์
- ดูแลฮาลาเกะฮควบคุมการจัดการเรียนการสอน ดูแลกรรมการนักเรียน
- ปรับระบบการทำงาน โดยมีจุดพิเศษของฝ่ายกิจกรรม คือ ต้องประชุมก่อนที่จะจัด
กิจกรรมทุกครั้ง
- ร่วมสนับสนุนการดำเนินงานของฝ่ายบุคคลทุกประการ

มีการเปลี่ยนความรับผิดชอบในการแก้ปัญหาอย่างมีส่วนร่วมของชุมชน

การรวมตัวกันอย่างมีเป้าหมายเช่นนี้ ก็เพื่อนำไปสู่สิ่งที่ดีกว่า และความเจริญรุ่งเรืองใน
อนาคตทางด้านการศึกษาของเยาวชนในพื้นที่ ซึ่งจำเป็นที่จะต้องเริ่มต้นจากบทบาทคนในองค์กร
คือ ศูนย์กිරออาตีที่จะต้องลุกขึ้นมาทำงานเพื่อส่วนรวมร่วมกันกับคณะครูและชุมชน ผลการ
ดำเนินงานวิจัยจึงเกิดการเปลี่ยนแปลงในเรื่องต่างๆ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงทั้งหมดเกิดขึ้นตาม
โครงการอัลกุรอานบอธเราะฮุด โครงการที่ 11 พระองค์ทรงตรัสว่า **“แท้จริงอัลลอฮจะไม่ทรง
เปลี่ยนแปลงชนกลุ่มหนึ่งกลุ่มใด จนกว่าชนกลุ่มนั้นจะเปลี่ยนแปลงสิ่งที่ตัวของพวกเขาสืบทอด”**
ซึ่งสามารถสรุปผลสำเร็จที่เกิดขึ้น มีหลายเรื่องที่ถูกแก้ไขหลังจากกรรมการเข้ามา คือ

1. แก้ปัญหาความขัดแย้งระหว่างเด็กกිරออาตีกับข้างนอก คือ ปัญหา วัยรุ่นก่อความเด็ก
นักเรียนที่จะมาเรียนกිරออาตี
2. ประชาสัมพันธ์กิจกรรมของศูนย์ให้กับผู้ปกครอง/ชุมชนทราบ เช่น การเปิด-ปิด การ
เรียนการสอน
3. ปัญหาของเด็กในพื้นที่ไหนกรรมการโซนนั้นจะรับรู้หมด และติดต่อประสานกับศูนย์
เช่น เขตพื้นที่ตะโละแมะนา กรรมการจะเป็น 2 สามีภรรยา จะสับเปลี่ยนกันมา
ประชุม รายละเอียดปัญหาทุกอย่างก็จะรับรู้หมด เช่น เด็กเล่นกันบนรถ หรือกรณี
บางพื้นที่ที่อยู่ใกล้กับชุมชนไทยพุทธมีปัญหาความไม่เข้าใจกัน เช่น กรณีเคยมี
เด็กไทยพุทธยิงหนังสติ๊กจะยิงหมาแต่ไปโดนบ้านชาวบ้าน ทำให้ชาวบ้านไม่พอใจ

เกิดปัญหาเล็กน้อย ชาวบ้านจึงขอให้ทางศูนย์ไปช่วยตักเตือนให้ ซึ่งก็ได้รับการแก้ไข โดยคณะกรรมการชุมชนโดยดี

ซึ่งจะเห็นได้ว่า การพัฒนาต่างๆที่เกิดขึ้นเกิดจากการมีส่วนร่วมของครู คณะกรรมการในระบบการบริหารงานของผู้นำสอดคล้องกับข้อเสนอของ นายวันชัย โกศลละสุต ที่กล่าวถึงความสำคัญของการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม เป็นเหตุผลที่จำเป็นต่อการบริหารหรือการจัดการองค์กร คือ

- 1) ก่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกันในการปฏิบัติงานที่มุ่งหวัง
- 2) กระบวนการตัดสินใจสามารถรองรับพฤติกรรมของบุคคลในองค์กรได้กว้างขวางและเกิดการยอมรับได้
- 3) เป็นหลักการของการบริหารที่เป็นผลต่อการดำเนินการเชิงวิเคราะห์ด้วยเหตุผล วิจารณ์การเพื่อความคิด(การเปิดกว้าง) การระดมความคิด(ระดมสมอง) ซึ่งนำไปสู่ การตัดสินใจได้
- 4) ลดช่องว่างของระบบการสื่อสารในองค์กรและจัดปัญหาความขัดแย้งได้

บทที่ 6

สรุปวิเคราะห์ผลการวิจัย บทเรียนและข้อเสนอแนะ

สรุปและวิเคราะห์ผลการวิจัย

ศูนย์การจัดการเรียนการสอนกัรอาติปาเซปูเต๊ะ ได้ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 25 มีนาคม 2548 โดยความร่วมมือจากสถาบันศึกษาปอเนาะพัทลุงหุสmaniยะห์บ้านปาเซปูเต๊ะ (ปอเนาะย็อกอง) กรรมการศูนย์ ผู้นำท้องถิ่น ผู้ปกครองและชุมชน เริ่มจากมีนักเรียนทั้งในและนอกพื้นที่เข้ามาศึกษาจำนวน 150 คน จนในปี 2551 มีนักเรียนเพิ่มขึ้นเป็น 479 คน มีบุคลากรที่เป็นครูผู้สอนจากชุมชนในเขตอำเภอทุ่งยางแดงจำนวน 37 คน เป้าหมายการจัดการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการอ่าน การออกเสียง รู้จักวิธีการอ่านอัลกุรอานที่ถูกต้อง ปฏิบัติกิจต่านิกและปฏิบัติตนตามหลักคำสอนของอัล-กุรอานได้

โครงการวิจัย แนวทางการบริหารจัดการศูนย์กัรอาติปาเซปูเต๊ะ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน อ.ทุ่งยางแดง จ.ปัตตานี มีวัตถุประสงค์สำคัญ 3 ประการ ประกอบด้วย 1.ศึกษาบทเรียนการบริหารจัดการศูนย์กัรอาติปาเซปูเต๊ะตั้งแต่ปี 48-51 ที่เป็นอยู่ 2. ศึกษาแนวทางการบริหารจัดการด้านคนและการทำงานที่ดีของศูนย์กัรอาติปาเซปูเต๊ะ และ 3.ศึกษาแนวทางการทำให้ครูและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัย โดยเน้นการจัด “กิจกรรม” เป็นสำคัญ มีทั้งหมด 8 กิจกรรมหลัก ตั้งแต่การจัดกิจกรรมประชุมเพื่อถอดบทเรียนและทบทวนการดำเนินงาน 4 ปีที่ผ่านมา จัดเวทีผู้ปกครอง ผู้นำท้องถิ่น หน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้อง เวทีชี้แจงและเปิดตัวโครงการต่อสาธารณะ เวทีร่วมสรรหาตัวแทนชุมชนเข้าร่วมพัฒนาศูนย์กัรอาติ การศึกษาดูงานการบริหารจัดการในประเทศมาเลเซียและพื้นที่บ้านระเว้ง ตำบลระเว้ง อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี จัดเวทีอบรมเชิงปฏิบัติการเติมเต็มความรู้จากผู้รู้ เวทีเด็ก จัดเวทีร่วมกำหนดวิสัยทัศน์และพันธกิจ เวทีจัดทำแผนยุทธศาสตร์ เวทีร่วมกำหนดกฎระเบียบของศูนย์กัรอาติ เวทีติดตามผลการดำเนินงานฝ่ายต่างๆ สุดท้ายคือ จัดเวทีนำเสนอผลการวิจัยต่อชุมชน

ซึ่งการทำงานทั้งหมดเน้นระบบการประชุมปรึกษาหารือเป็นหลักโดยอาศัยหลักการทำงานตามระบบอิสลาม ตามหลักคำสอนของอัลลอฮ์ในอัลกุรอาน โองการกล่าวว่า

فَبِمَا رَحْمَةٍ مِنَ اللَّهِ لِنْتَ لَهُمْ وَلَوْ كُنْتَ فَظًّا غَلِيظَ الْقَلْبِ لَانْفَضُّوا مِنْ حَوْلِكَ فَاعْفُ عَنْهُمْ
وَاسْتَغْفِرْ لَهُمْ وَشَاوِرْهُمْ فِي الْأَمْرِ فَإِذَا عَزَمْتَ فَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَوَكِّلِينَ .

(آل عمران 159)

ความว่า “เนื่องด้วยความเมตตาจากอัลลอฮ์นั่นเอง เจ้า(มุฮัมมัด) จึงได้สุภาพอ่อนโยนแก่พวกเขาและถ้าหากเจ้าเป็นผู้ประพฤติดุร้ายชั่ว และมีใจแข็งกระด้างแล้วไซ้ร้ แน่แน่นอนพวกเขาจะแยกตัวออกไปจากกรอบเจ้ากันแล้ว ดังนั้นจงให้อภัยแก่พวกเขาเถิด และจงขอร้องให้อภัยแก่พวกเขาด้วย และจงปรึกษารื้อกับพวกเขาในกิจการทั้งหลาย ครั้นเมื่อเจ้าได้ตัดสินใจแล้วก็จงมอบหมายแต่อัลลอฮ์เถิด แท้จริงอัลลอฮ์ทรงรักผู้ที่มอบหมายทั้งหลาย”

เครื่องมือที่ใช้จึงมีทั้ง การระดมความคิด การปรึกษารื้อ การใช้วิถีโอภาพในกิจกรรมเด็ก มีการสัมภาษณ์จากเวทีการจัดกิจกรรมและนอกกิจกรรม การให้แบบฟอร์มให้ครูบันทึกประสบการณ์การสอนกีรออาตีเล่ม 1-5 และเล่มอัลกุรอาน การศึกษาดูงาน ศึกษาจากเอกสาร พร้อมกับการปรึกษารื้อกับศูนย์ประสานงานวิจัยอิสลามศึกษาและวัฒนธรรมอย่างเป็นระยะ

ในการดำเนินกิจกรรมต่างๆมีผู้เข้าร่วมกิจกรรม ประกอบด้วย ทีมวิจัย ที่ปรึกษาคณะกรรมการบริหารศูนย์ ครูผู้สอนกีรออาตีที่ปฏิบัติการสอนตั้งแต่ปี48 และครูที่สอนปัจจุบัน ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนา ผู้ปกครอง เด็กนักเรียนชาย นักเรียนหญิง ผู้ทรงคุณวุฒิ เครือข่ายกีรออาตีและเครือข่ายงานวิจัยในตำบลที่นำเสนอโครงการวิจัย อาจารย์มหาวิทยาลัย อิสลามยะลา ตัวแทนครูตาดีกาในพื้นที่ ประธานกีรออาตีแห่งประเทศไทยและคณะกรรมการ ครูโรงเรียนประถม มัธยม รอส. หน่วยงานเอกชนและผู้ใงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น เครือข่ายศูนย์กีรออาตีมาเลเซียและประเทศไทยและเครือข่ายนักวิจัยของศูนย์ประสานงานวิจัยอิสลามศึกษาและวัฒนธรรม

ผลการดำเนินงานด้านการเข้าร่วมของชุมชน พบว่า ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเข้าร่วมตามเป้าหมายที่ได้วางเอาไว้ในบางกิจกรรม บางกิจกรรมไม่บรรลุเป้าหมาย และบางกิจกรรมผู้เข้าร่วมเกินจำนวนที่กำหนดไว้ ทุกคนมีการแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นกันในทุกกิจกรรมและมีการตื่นตัวที่จะให้ความร่วมมือ รวมทั้งกระตือรือร้นในด้านการมีส่วนร่วมกับทางศูนย์มากขึ้น ทำให้โครงการวิจัยได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่าย จนทำให้ทางศูนย์กีรออาตีได้รับความร่วมมือและการมีส่วนร่วมของชุมชนมากยิ่งขึ้น ได้รับการแบ่งเบาภาระหน้าที่สู่กรรมการที่ได้แต่งตั้งไว้ในชุมชน ผู้บริหารเองได้รู้วิธีการทำงานแบบมีส่วนร่วมกับชุมชนมากยิ่งขึ้น ทำให้ศูนย์ได้บุคลากรที่ผ่านการวิจัยและอบรม สามารถเป็นผู้บริหารศูนย์ได้ นำไปสู่การขยายผลเทคนิคการบริหารจัดการศูนย์ต่อไป

การบริหารจัดการศูนย์กีรออาตีปาเซปูเต๊ะ มีทั้งความสำเร็จที่เป็นความภาคภูมิใจของทุกคน มีทั้งประเด็นที่ยังเป็นข้อด้อยในมุมมองของผู้นำเสนอ ปัญหาอุปสรรค รวมทั้งประเด็นการ

พัฒนาการบริหารจัดการในด้านต่างๆที่เป็นบทเรียนและแนวทางการจัดการในโอกาสต่อไป สามารถสรุปผลการดำเนินงานวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. บทเรียนความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรคและโอกาส

1. ความสำเร็จของศูนย์กිරออาตีปาเซปุเตะที่ผ่านมา แบ่งเป็น 5 ด้าน คือ ด้านสถานที่เรียน ด้านการบริหาร ด้านครูผู้สอน ด้านผู้เรียน และความสำเร็จด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ซึ่งปัจจัยที่เป็นความสำเร็จของแต่ละด้านมีความแตกต่างกัน แต่ทุกประเด็นกลายเป็นพลังสำคัญในการทำให้การทำงานของกลุ่มกิริออาตีขับเคลื่อนไปสู่ในทางที่ดีขึ้นตามลำดับ

2. จุดอ่อนของการดำเนินงานของศูนย์กิริออาตีปาเซปุเตะที่ผ่านมา มีปัญหาอยู่ในระดับเล็กน้อยในด้านการบริหารจัดการ ครูผู้สอน การจัดการเรียนการสอน การจัดการห้องเรียน วัสดุอุปกรณ์ และการมีส่วนร่วมของชุมชน

3. อุปสรรคของศูนย์กิริออาตีปาเซปุเตะที่ผ่านมา มีในด้านการบริหารจัดการ ด้านสถานที่ที่เป็นห้องน้ำ ด้านเด็ก ด้านอุปกรณ์ที่ไม่มีเครื่องทำน้ำดื่ม/จุดดื่มน้ำสำหรับเด็ก ที่สำคัญที่เป็นอุปสรรค คือ สถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ ทำให้เด็กที่อยู่ไกลไม่สามารถมาเรียนได้ เพราะผู้ปกครองเป็นห่วงและกังวลเรื่องความปลอดภัยของนักเรียน นอกจากนี้มีในเรื่องศูนย์กิริออาตีไม่สามารถเข้าถึงผู้ปกครองเด็กที่อยู่ไกลๆได้ ศูนย์ไม่สามารถติดตามดูแลเด็กที่มากับมอเตอร์ไซค์ ห้องเรียนแออัด อุปกรณ์การเรียนไม่เพียงพอ ผู้นำชุมชนไม่มีบทบาทในการเข้ามามีส่วนร่วมกับศูนย์ ดังนั้น ในระหว่างการวิจัยจึงมีการกำหนดวิธีการแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยทางศูนย์มีการแบ่งคณะทำงานในการทำหน้าที่เพื่อเข้าถึงผู้ปกครอง มีการแบ่งหน้าที่และแบ่งฝ่ายทำงานทุกฝ่าย โดยมีผู้บริหารศูนย์ทำหน้าที่ในการประสานงานกับกลุ่มผู้นำชุมชนในการที่จะเข้ามามีส่วนร่วมกับศูนย์ขึ้น และปัญหาอุปสรรคบางอย่างก็ถูกแก้ไขระหว่างการศึกษาวิจัย

4. โอกาสสำคัญของศูนย์ยังสามารถก้าวไปสู่การพัฒนาที่มีหลายปัจจัย คือ ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ มีจิตวิทยาการบริหารคน มีความรู้ด้านศาสนาดีมาก บุคลากรส่วนใหญ่มีความรู้สามัญและศาสนาดี บุคลากรเป็นกลุ่มเดิยระดับผู้บริหารท้องถิ่นทำให้ไม่ความขัดแย้งในพื้นที่สถานศึกษาเอื้ออำนวยต่อการพัฒนาเยาวชน ที่สำคัญคือ ศูนย์กิริออาตีเป็นหนึ่งในศูนย์แนวหน้าที่มีความโดดเด่นด้านทักษะการอ่านอัลกุรอานที่ถูกต้องและมีความไพเราะ สามารถผลิตเด็กที่สามารถสืบทอดเจตนารมณ์และอุดมการณ์การเรียนการสอนได้ ในขณะที่ความสัมพันธ์ระหว่างศูนย์กับชุมชนมีความใกล้ชิดแนบแน่นดีมาก มีผู้ปกครองมีจิตสาธารณะ มีทีมเยาวชนรุ่นใหม่ที่มีการศึกษาคืออยู่ในพื้นที่จำนวนมากล้วนแต่เป็นโอกาสของศูนย์ในอนาคต นอกจากนี้โอกาสทางเศรษฐกิจในพื้นที่ในขณะนี้ยังพาราราคาดี และคนในพื้นที่ปลูกข้าวทำนาไม่ต้องซื้อข้าวสารบริโภค มีวิถีชีวิตอย่างพอเพียงล้วนเป็นโอกาสในการพัฒนาของชุมชนในอนาคตทั้งสิ้น

2. แนวทางการบริหารจัดการด้านคน

2.1 กำหนดบทบาทครูในศูนย์กีรออาตี

ศูนย์กีรออาตีปาเซปูเต๊ะได้วางระบบการจัดการภายในโดยมีการกำหนดหน้าที่ของครูที่ชัดเจน ทำให้ระบบการบริหารจัดการภายในมีความเข้มแข็ง และมีระบบการทำงานร่วมกัน ดังโองการอัลกุรอาน อัลลอฮ์ตรัสว่า

وَاعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا (آل عمران 103)

ความว่า “และพวกเจ้าจงยึดสายเชือกของอัลลอฮ์โดยพร้อมเพรียงกันและจงอย่าแตกแยกกัน”

وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ تَفَرَّقُوا وَاخْتَلَفُوا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْبَيِّنَاتِ (آل عمران 105)

ความว่า “และพวกเจ้าจงอย่าเป็นเช่นบรรดาผู้ที่แตกแยก และขัดแย้งกันหลังจากที่บรรดาหลักฐานอันชัดแจ้งได้มายังพวกเขาแล้ว”

จากโองการดังกล่าว จึงกำหนดหน้าที่ของครูที่สำคัญ 6 ประการ คือ

1. ครูต้องจัดการสอนให้ครบ 1 ชั่วโมง ตามที่กำหนดไว้
2. ต้องปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย
3. อบรมสั่งสอนให้นักเรียนมีใจรักในการปฏิบัติอามาลอิบาดัต(ปฏิบัติตามศาสนาบัญญัติ) โดยเฉพาะการละหมาดและการเรียนอัลกุรอาน
4. ส่งเสริมให้นักเรียนเข้ากิจกรรมของโรงเรียนโดยเฉพาะสถานนักเรียน
5. ป้องกันไม่ให้นักเรียนทำผิดระเบียบของโรงเรียนและผิดหลักศาสนา
6. สม่่าเสมอในการกระตุ้นและส่งเสริมให้นักเรียนขยันเรียนและมีมารยาทที่ดีงาม

นอกจากนี้ได้กำหนดวินัยของครู ว่าครูต้อง

1. เชื่อฟังผู้นำ และปฏิบัติตามคำสั่งที่ไม่ขัดต่อหลักศาสนา
2. ยึดมั่นในหน้าที่และมีอามานะฮ์ต่อพระองค์ (ความรับผิดชอบ)
3. ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความอิกลาส(บริสุทธิ์ใจ)
4. มีความมุ่งมั่น และอดทนในการปฏิบัติหน้าที่ในการอบรม สั่งสอน
5. มีความประพฤติที่ดีเป็นแบบอย่างระหว่างครูด้วยกันและนักเรียน
6. มีการตักเตือนซึ่งกันและกัน และยอมรับผลที่เกิดขึ้น
7. เข้าอบรมด้วยความอิกลาส(บริสุทธิ์ใจ) ที่ทางโรงเรียนจัดขึ้นและอื่นๆ

วินัยดังกล่าวสอดคล้องกับโองการอัลกุรอาน ที่ว่า

وَالْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ يَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَيُطِيعُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ أُولَئِكَ سَيَرْحَمُهُمُ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ (التوبة 71)

ความว่า “และบรรดาผู้ศรัทธาชายและบรรดาผู้ศรัทธาหญิง บางส่วนของพวกเขานั้น ต่างเป็นผู้ช่วยเหลืออีกบางส่วน ซึ่งพวกเขาจะได้อำนาจในสิ่งที่ดี และห้ามปรามในสิ่งที่ไม่ดี และพวกเขาจะปฏิบัติละหมาด และชำระชะกาต และกักต้ออัลลอฮ์และรอซูลของพระองค์ จนเหล่านี้แหละ อัลลอฮ์จะทรงเมตตาแก่พวกเขา แท้จริงอัลลอฮ์นั้น เป็นผู้ทรงเดชานุภาพ ผู้ทรงปรีชาญาณ”

2.2 แบ่งระบบการทำงานจัดเป็นฝ่ายงาน

ก่อนหน้ามีการวิจัยนี้ครูไม่มีการจัดตั้งฝ่ายงานแต่อย่างใด แต่ภายหลังการดำเนินงานวิจัยมีการจัดตั้งครูและระบบการจัดการภายในแบ่งเป็นฝ่าย 4 ฝ่าย คือ ฝ่ายบุคคล ฝ่ายกิจกรรม ฝ่ายสวัสดิการ และฝ่ายการเงิน โดยแต่ละฝ่ายมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ชัดเจน โดยเฉพาะฝ่ายกิจกรรมได้สร้างกระบวนการให้เด็กมีส่วนร่วมในการทำงานเป็นกรรมการนักเรียน 10 คน

2.3 ระบบการควบคุมนักเรียน

กระบวนการจัดการจัดการภายในที่เป็นจุดเด่นด้านการวางระบบการบริหารจัดการ ที่ทำให้นักเรียนเป็นระบบ เข้าใจระเบียบของศูนย์ คือ การที่ศูนย์ใช้เสียงกริ่งสั่งเด็ก โดยดำเนินการภายในระยะเวลา 1 ชั่วโมง โดยสรุป คือ

กริ่งที่ 1 : กิจกรรมของเด็กและการจัดการเรียนการสอน

กริ่งที่ 2 : กระบวนการจัดการเรียนการสอน ในกลุ่มฮาลาเกะฮุแต่ละกลุ่ม

กริ่งที่ 3 : ฮาลาเกะฮุกลุ่ม และอ่านคู่มือหลังเรียน

และมีตารางการเรียนการสอนของศูนย์ก็รออาติปาเซปูเต๊ะ ที่ดำเนินการสอน 6 วันต่อสัปดาห์ คือเรียนในคืนวันศุกร์ เสาร์ อาทิตย์ จันทร์ อังคาร และพุธ โดยใน 1 อาทิตย์จะมีการทำฮาลาเกะฮุฮุม (การเรียนระบบกลุ่มใหญ่) 1 วัน โดยจะสลับวันกันไป มีเป้าหมายเฉพาะเพื่อฝึกการอ่านในการละหมาด บทโอองการในการละหมาด ซิกิร(การสรรเสริญ) เรียนรู้เรื่องประวัติท่านศาสดา

ด้านการทำโทษนักเรียน จะมีการลงโทษนักเรียนเมื่อมีกรณีทำความผิดในกรณีใดกรณีหนึ่ง ดังนี้

1. เด็กขาดละหมาด จะให้เด็กอ่านจำนวนครั้งมากกว่าเด็กทั่วไป 5-10 ครั้ง แม้ว่าเด็กคนนั้นจะสามารถอ่านได้คล่องแล้วก็ตาม ซึ่งครูก็จะไม่ให้ผ่าน
2. เด็กละหมาดไม่ทันอิหม่าม(ผู้นำการละหมาด) ทำโทษโดยจะให้เด็กเก็บขยะ
3. เด็กทำผิด/เด็กเกเร จะมีการถามเด็ก คืนนี้ใคร? ทำผิดอะไร? การทำโทษจะทำโทษทุกคนโดยการให้อ่านซิกิร(ระลึกถึงอัลลอฮ์) เป็นบทการสรรเสริญอัลลอฮ์ โดยจะมีการซิกิรฮุม(การ

อ่านร่วมกัน) จนทำให้เด็กต้องกลับบ้านช้ากว่าปกติ กรณีไม่มีการซีกริ(ระลึกถึงอัลลอฮ) ก็จะให้เด็กเก็บขยะแทน

3. แนวทางการทำงานที่ดีของศูนย์กිරออาตีปาเซปูเต๊ะ

จากการดำเนินงานวิจัยผ่านกระบวนการประชุมระดมความคิดเห็น ความคาดหวัง สิ่งที่ต้องการให้มีและเกิดการพัฒนาขึ้น ทำให้ศูนย์กිරออาตีปาเซปูเต๊ะได้แนวทางการทำงานที่ดี ซึ่งศูนย์กිරออาตีปาเซปูเต๊ะจำเป็นต้องมีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และแผนพัฒนาศูนย์กිරออาตีปาเซปูเต๊ะ ซึ่งสามารถสรุปผล ดังนี้

ปณิธานศูนย์กිරออาตีปาเซปูเต๊ะ “มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียน และชุมชนให้มีความรู้ด้านอัลกุรอานและศาสนาเพื่อสร้างคุณภาพชีวิตที่เป็นเลิศ”

วิสัยทัศน์ศูนย์กිරออาตีปาเซปูเต๊ะ “ศูนย์กිරออาตีปาเซปูเต๊ะเป็นสถาบันการสอนอัลกุรอานที่มีความโดดเด่นและเป็นความภูมิใจในด้านการสอนอัลกุรอาน พัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนำพาเยาวชนไปสู่การปฏิบัติจริงเป็นผู้นำ ดำรงชีวิตที่มีคุณภาพ”

พันธกิจของศูนย์กිරออาตีปาเซปูเต๊ะ จากผลการศึกษาและการจัดทำยุทธศาสตร์การดำเนินงานของศูนย์กිරออาตีปาเซปูเต๊ะ ซึ่งได้กำหนดพันธกิจของศูนย์กිරออาตีปาเซปูเต๊ะ 5 ประการ ประกอบด้วย

1. จัดการเรียนการสอนอัลกุรอานในระบบกිරออาตี
2. ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้ด้านศาสนา ยึดมั่นอัลกุรอานในการดำรงชีวิตเพื่อชีวิตที่มีคุณภาพ
3. จัดบริการความรู้ให้แก่ชุมชน
4. จัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพบุคลากร
5. จัดกิจกรรมส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมอิสลาม

บทบาทหน้าที่ศูนย์กිරออาตีปาเซปูเต๊ะ มี 10 ประการ คือ

1. จัดการสอนอัลกุรอานระดับกිරออาตี อัลกุรอาน ตัจวีด
2. จัดการสอนเรื่องการละหมาด
3. จัดการสอนเรื่องฟิคุฮ(ศาสนบัญญัติ) อากีดะห์(หลักการศรัทธา) อักลาค(จริยธรรม)
4. จัดบริการความรู้ศาสนาประจำสัปดาห์ 5 วัน โดยกระบวนการฮาลาเกาะฮ์สัญจร
5. พัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการสอนกිරออาตี
6. จัดมัจลิส(เวที)คอตัมอัลกุรอานประจำปี
7. จัดกิจกรรมในวันสำคัญของศาสนา(วันขึ้นปีใหม่ เมาลิด อาซูรอ นิสฟูชะอฺบัน อีสรอจเมะร่อจ เอียะติกาฟเดือนรอมฎอน)

8. จัดประชุมผู้ปกครองประจำปี
9. จัดการศึกษาพัฒนาการเรียนการสอน
10. จัดสอนเสริมให้กับครูผู้สอน

กลยุทธ์และแผนพัฒนาศูนย์กีรออาตีปาเซปูเต๊ะ ได้ร่วมกันกำหนดแนวทางด้าน 5 ด้าน คือ 1. ด้านการบริหาร 2. ด้านครู 3. ด้านเด็ก 4. ด้านผู้ปกครอง/ชุมชน และ 5. ด้านอาคารสถานที่

4. แนวทางการบริหารจัดการที่ทำให้ครูและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

4.1 แนวทางการบริหารจัดการศูนย์กีรออาตีปาเซปูเต๊ะที่ทำให้ครูเข้ามามีส่วนร่วม

การบริหารจัดการศูนย์กีรออาตีปาเซปูเต๊ะตั้งแต่อดีตจนปัจจุบันมีจุดเด่นเชิงการทำงานหลายประการที่สามารถนำไปสู่การกำหนดแนวทางการทำงานที่ต่อเนื่องได้ รวมทั้งหลังการดำเนินงานวิจัยยังทำให้นักวิจัยได้ทราบแนวทางใหม่ๆ ที่จะต้องจัดเพิ่มขึ้นในระบบการทำงานเพื่อให้ครูเข้ามามีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่องและมีความยั่งยืน สามารถทำได้ ดังนี้

1) สร้างการมีส่วนร่วมผ่านระบบการประชุมร่วมกันอย่างชัดเจน โดยระบบการประชุมมี 3 แบบ คือ ใน 1 เดือนจะมีการประชุม 3 ครั้ง โดยแบ่งเป็นสัปดาห์แรกเป็นการประชุมของกลุ่มครูชาย สัปดาห์ที่สองเป็นของกลุ่มครูหญิง สัปดาห์ที่สามเป็นการประชุมรวมทั้งครูชายและครูหญิง และในช่วงที่ครูมีการประชุมด้านการจัดการเรียนการสอนก็จะดำเนินการตามปกติโดยทีมครูที่ไม่ได้เข้าร่วมประชุมจะเป็นผู้ดูแลและควบคุมเด็ก การประชุมจะแบ่งเป็นวาระ คือ กลุ่มชายเรื่องการติดตามการจัดสัปดาห์ละกลุ่ม การสอนของครูแต่ละคน สอบถามปัญหา ข้อบกพร่องของครูที่เกิดจากการสอนของครูแต่ละคนและมีสิ่งที่ยากต่อเติมหรือเพิ่มเติม การประชุมจะใช้เวลา 1 ชั่วโมง คือเวลา 19.00-20.00 น. ทางศูนย์จะไม่ระบุวันในการประชุมที่ชัดเจนเพื่อป้องกันการขาดเรียนของนักเรียน ซึ่งการประชุมส่วนใหญ่เป็นคืนวันพุธ-พฤหัสบดีอิสลาม วาระการประชุมส่วนใหญ่เป็นเรื่องเกี่ยวกับเด็กนักเรียน

การประชุมรวมของครูชายและครูหญิงร่วมกัน เป็นการประชุมสรุปและประเมินผลงานรายเดือน มีวาระการประชุม คือ วาระที่ 1 เรื่องแจ้งเพื่อทราบ วาระที่ 2 เรื่องสืบเนื่อง วาระที่ 3 เรื่องพิจารณา วาระที่ 4 เรื่องอื่นๆ และวาระที่ 5 มติข้อบังคับ โดยจะกำหนดวันในการประชุมที่แน่นอนคือ สัปดาห์ที่ 3 คืนวันพุธ (พฤหัสบดีอิสลาม) เวลา 19.00น.- 21.30 น. โดยวันดังกล่าวจะปิดการเรียนการสอน ความพิเศษของการประชุมรวมครั้งนี้ คือ เวลาที่จะมีการเปลี่ยนกฎระเบียบของศูนย์จะมีการแจ้งและขอข้อเสนอแนะจากครู หรือประชุมว่าด้วยเรื่องการเปิดปิดในช่วงวันสำคัญของศาสนาอิสลามซึ่งขอมติจากครูทุกคน

กรณีที่มีเหตุฉุกเฉินจะมีการเรียกครูประชุมร่วมกัน โดยจะเรียกในช่วงหลังละหมาดอีซา เช่น การประชุมเพื่อวางแผนกิจกรรมที่ต้องจัดอย่างเร่งด่วน ซึ่งระบบการ**“ประชุม”**สามารถแก้ปัญหามาตรฐานการสอนและปัญหาอื่นๆได้เช่นเดียวกับเรื่องของชุมชน ที่ต้องร่วมกันวิเคราะห์หาจุดอ่อนเพื่อแก้ไขให้ได้ และพบว่า จุดเด่นของการนำระบบการประชุมมาใช้ในการทำงานภายในศูนย์ คือ

1. สามารถแก้ไขปัญหาร่วมกันได้
2. สามารถช่วยเหลือครูที่กำลังเครียดให้คลายความเครียดได้
3. สามารถแก้สถานการณ์ฉุกเฉินได้
4. ครูทุกคนให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ไม่ว่าครูจะอยู่ไกลแค่ไหนครูก็จะมาประชุม

นอกจากระบบการประชุมภายในของครูแล้ว ยังพบว่า การให้มีกิจกรรมการไปศึกษาดูงานที่อื่น เพื่อสร้างประสบการณ์ใหม่ๆแก่คนทำงานไม่ว่าจะเป็นทีมบริหาร ครูผู้สอน รวมทั้งเวทีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างศูนย์ก็รออาตีที่มีการสอนลักษณะเดียวกัน สามารถทำให้เกิดประโยชน์กับองค์กรทั้งสิ้น จึงมีความจำเป็นและสำคัญมากเช่นเดียวกัน

2) จัดระบบโครงสร้างการบริหารจัดการภายในชัดเจน

ก่อนหน้านี้มีการวิจัยในครั้งนี้ พบว่า ครูไม่มีการจัดตั้งฝ่ายงานแต่อย่างใด แต่ภายหลังการดำเนินงานวิจัยมีการจัดตั้งครูและระบบการจัดการภายในเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของครูในด้านการบริหารจัดการร่วมกัน โดยแบ่งการทำงานเป็น 4 ฝ่าย คือ ฝ่ายบุคคล ฝ่ายกิจกรรม ฝ่ายสวัสดิการ และฝ่ายการเงิน โดยแต่ละฝ่ายมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ชัดเจน ตามตารางโครงสร้างการบริหารงานศูนย์ก็รออาตีปาเซปูเต๊ะ และมีการบทบาทหน้าที่ของแต่ละฝ่ายชัดเจน เป็นการพัฒนาความรู้สึกรับผิดชอบร่วมกันผ่านการทำหน้าที่ในบทบาทต่างๆตามที่ได้มีการตกลงไว้ โดยต้องให้ทุกคนเกิดความรู้สึกร่วมและสร้างแรงกระตุ้นให้มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ในการทำงานร่วมกันต่อไป

นอกจากครูจะมีบทบาทสำคัญในการบริหารภายในแล้ว ทางศูนย์ก็รออาตีปาเซปูเต๊ะยังได้มีการคัดเลือกนักเรียนชายจำนวน 10 คน มาร่วมเป็นกรรมการนักเรียนด้วย โดยกรรมการนักเรียนจะมีบทบาทหน้าที่ของตนเองในเรื่อง คอยเตือนนักเรียนก่อนละหมาด สอนแทนครูที่ไม่มา คอยเวลาอาซาน คอยเตือนนักเรียนที่สถานที่อาบน้ำละหมาดเวลาอาบน้ำละหมาด และคอยเตือนนักเรียนเวลาครูอ่านตะลิม(โอะวาท)ก่อนกลับ

3) กำหนดหน้าที่ของครู ด้านการสอนชัดเจนรวมทั้งระเบียบวินัยต่างๆที่ต้องปฏิบัติร่วมกัน โดยครูก็รออาตีปาเซปูเต๊ะมีหน้าที่สำคัญ 6 ประการ คือ

1. ครูต้องจัดการสอนให้ครบ 1 ชั่วโมง ตามที่กำหนดไว้

2. ต้องปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย

3.อบรมสั่งสอนให้นักเรียนมีใจรักในการปฏิบัติอามาลอ์บาดีด(ปฏิบัติตามศาสนบัญญัติ)

โดยเฉพาะการละหมาดและการเรียนอัลกุรอาน

4.ส่งเสริมให้นักเรียนเข้ากิจกรรมของโรงเรียน โดยเฉพาะสถานักเรียน

5.ป้องกันไม่ให้นักเรียนทำผิดระเบียบของโรงเรียนและผิดหลักศาสนา

6.สม่ำเสมอในการกระตุ้นและส่งเสริมให้นักเรียนขยันเรียนและมีมารยาทที่ดีงาม

4) ต้องให้ทุกคนเข้าใจเป้าหมายร่วมของศูนย์กีรออาดีและแผนการทำงานร่วมกัน

ทุกคนต้องเข้าใจเป้าหมายร่วมของศูนย์กีรออาดี และร่วมดำเนินการตามปณิธาน วิสัยทัศน์ พันธกิจ บทบาทหน้าที่ กลยุทธ์และแผน การพัฒนาศูนย์กีรออาดีปาเซปูเต๊ะอย่างต่อเนื่อง โดย ศูนย์กีรออาดีปาเซปูเต๊ะมีวิสัยทัศน์ ว่า “ศูนย์กีรออาดีเป็นสถาบันการสอนอัลกุรอานที่มีความโดดเด่นและเป็นความภูมิใจในด้านการสอนอัลกุรอาน พัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนำพาเยาวชนไปสู่ การปฏิบัติจริงเป็นผู้นำ ดำรงชีวิตที่มีคุณภาพ” มีพันธกิจของศูนย์กีรออาดีปาเซปูเต๊ะ 5 ประการ ประกอบด้วย 1. จัดการเรียนการสอนอัลกุรอานในระบบกีรออาดี 2.ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้ ด้านศาสนา ยึดมั่นอัลกุรอานในการดำรงชีวิตเพื่อชีวิตที่มีคุณภาพ 3.จัดบริการความรู้ให้แก่ชุมชน 4.จัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพบุคลากร 5.จัดกิจกรรมส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมอิสลาม และมี บทบาทสำคัญ 10 ประการ คือ

1. จัดการสอนอัลกุรอานระดับกีรออาดี อัลกุรอาน ตัวจิต

2. จัดการสอนเรื่องการละหมาด

3. จัดการสอนเรื่องฟิถฺ(ศาสนบัญญัติ) อากีดะห์(หลักการศัทธิ) อัคลาก(จริยธรรม)

4. จัดบริการความรู้ศาสนาประจำสัปดาห์ 5 วัน โดยกระบวนการฮาลาเกาะฮ์สัญจร

5. พัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการสอนกีรออาดี

6. จัดมัจลีส(เวที)คอตัมอัลกุรอานประจำปี

7. จัดกิจกรรมในวันสำคัญของศาสนา(วันขึ้นปีใหม่ เมาลิด อาซูรอ นิสฟูชะอฺบัน อิส รอกเฆะรอจ เอียะดีกาฟเดือนรอมฎอน)

8. จัดประชุมผู้ปกครองประจำปี

9.จัดการศึกษาดูงานพัฒนาการเรียนการสอน เพราะการดูงานจะเสริมสร้างความรู้และ

ประสบการณ์ที่ดีและรวดเร็ว ดังอัลลอฮทรงตรัสว่า

فَلْيَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ بَدَأَ الْخَلْقَ ثُمَّ اللَّهُ يُنشِئُ النَّشْأَةَ الْآخِرَةَ إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ (العنكبوت 20)

ความว่า “จงกล่าวเถิด(มุฮัมมัด)ว่าจงท่องเที่ยวไปบนแผ่นดิน แล้วพิจารณาว่าพระองค์ทรงให้บังเกิดอย่างไร แล้วอัลลอฮ์ทรงให้พื้นดินชีพในปรโลก แท้จริงอัลลอฮ์นั้นเป็นผู้ทรงเดชานุภาพเหนือทุกสิ่ง”

อีกโองการ กล่าวว่า

وَتِلْكَ الْأَمْثَالُ نَضْرِبُهَا لِلنَّاسِ وَمَا يَعْقِلُهَا إِلَّا الْعُلَمَاءُ (العنكبوت 43)

ความว่า “และเหล่านี้คือ อุปมาทั้งหลายที่เราได้เปรียบเทียบมันสำหรับมนุษย์ แต่ไม่มีผู้ใดตระหนักมันดอก นอกจากผู้มีความรู้เท่านั้น”

فَاعْتَبِرُوا يَا أُولِيَ الْأَبْصَارِ (الحشر 2)

ความว่า “ดังนั้นพวกเจ้าจงยึดถือเป็นบทเรียนเถิด โอ้ผู้มีสติปัญญาทั้งหลาย”

10. จัดสอนเสริมให้กับครูผู้สอน

5) ต้องร่วมพัฒนาเป้าหมายเชิงคุณภาพให้เกิดขึ้นเชิงประจักษ์อย่างต่อเนื่อง

หมายถึง การทำให้การจัดการเรียนการสอนหรืออาติสามารถพัฒนาให้เด็กมีคุณภาพอย่างแท้จริง มีความแตกต่างกับกลุ่มเด็กที่ไม่เรียนหรือเรียนที่อื่น ย่อมทำให้ผู้ปกครอง ชาวบ้าน สนับสนุนศูนย์ได้ ซึ่งจำเป็นต้องดำเนินการต่อไปอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งศูนย์กีรอติปาเซปูเตะต้องดำรงไว้ในจุดเด่นทั้งด้านสถานที่เรียน ที่ศูนย์กีรอติปาเซปูเตะมีชื่อเสียงด้านอัล-กุรอานมาตั้งแต่อดีตจนปัจจุบัน การมีสถานที่เรียนที่มีความพร้อมรวมทั้งบรรยากาศภายในศูนย์มีความร่มรื่น ด้านการบริหาร ครูผู้สอนที่มีคุณภาพ รวมทั้งด้านการพัฒนาการเรียนการสอนของเด็กจนเป็นที่ยอมรับของชุมชนต่อไป ซึ่งพบว่า เด็กที่เรียนแล้วมีความรู้และสามารถอ่านอัลกุรอานได้เร็วกว่าปกติ สามารถอ่านได้อย่างถูกต้องชัดเจนตามหลักศรัทธา สามารถออกเสียงการอ่านอัลกุรอานได้ถูกต้องตามหลักการอ่าน จนมีนักเรียนที่สามารถคอตัม(เรียนจบหลักสูตร)เป็นประจำทุกปี นักเรียนเข้าใจระเบียบของศูนย์ (เสียงกริ่งสั่งเด็ก) สามารถทำให้นักเรียนมีระเบียบวินัยในตนเองค่อนข้างสูง มีมารยาทที่ดี แต่งกายตามหลักศาสนาที่ดี สามารถกล่าวสลามกับผู้ปกครองทั้งก่อนมาและตอนกลับ นักเรียนสามารถปฏิบัติภาระมาจนคิดเป็นนิสัย รวมทั้งสามารถทำให้นักเรียนมีความรับผิดชอบเพิ่มขึ้น โดยนักเรียนสามารถจัดกิจกรรมกลุ่ม(ฮาลาเกาะห์) ด้วยตนเอง นอกจากนี้ ผู้บริหารศูนย์และครูทุกคนต้องเป็นแบบอย่างให้กับนักเรียนในด้านมารยาทมุสลิมและร่วมกันสร้างนักเรียน(ผลิตนักเรียน) ที่มีความสามารถในการอ่านอัลกุรอานและนำบทเรียนจากการตีฟซีร(อรรถาธิบาย) นำมาใช้ในชีวิตประจำวันได้

6) คิดและสร้างกระบวนการให้ครูรู้สึกรักในการจัดการเรียนการสอนให้มีความต่อเนื่อง มั่นคงเหมือนกาวตราช้าง เป็นการผสมผสานการบริหารที่ประกอบด้วย ทีมงานที่เข้าใจจริงและ คอยสนับสนุนอย่างใกล้ชิดจริงจังและต่อเนื่อง(ร่วมแรง-ร่วมใจ) ส่วนด้านผู้บริหารมีความจำเป็น อย่างยิ่งที่ต้องคิดตลอดว่าทำอะไรให้เด็กอ่านได้และบรรลุตามเป้าหมายของการเรียนการสอนได้ ซึ่งกระบวนการทำให้ครูรู้สึกรักการสอน พัฒนาการสอน ร่วมรับผิดชอบงานดำเนินการผ่านระบบ การประชุม การพัฒนาศักยภาพในเรื่องต่างๆ ตามกลยุทธ์และแผนการพัฒนาคู และนักเรียนที่ ร่วมกันกำหนดไว้

นอกจากนี้ช่วงการทำงานภาคปฏิบัติการต้องเน้นให้ทุกคนทำงานด้วยความจริงจังต่อเนื่อง และระบบการทำงานต้องยึดมั่นในหลักโปรงใส โดยในการทำงานต้องอย่าพึ่งหยุดความคิดและ การกระทำจนกว่าจะสำเร็จ เพราะการทำงานย่อมมีปัญหาอุปสรรค แต่ทุกอย่างสามารถแก้ไขได้ เมื่อมีความร่วมมือกัน

4.2 การบริหารจัดการศูนย์กีรอาติปาเซปูเต๊ะที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม

ผลการดำเนินงานวิจัยในครั้งนี้ทำให้ได้แนวทางการบริหารจัดการศูนย์กีรอาติปาเซปูเต๊ะ ที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม โดยสามารถทำได้ ดังนี้

1) สร้างโอกาสชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมและกำหนดบทบาทคณะกรรมการชุมชน

หลังจากการดำเนินงานวิจัย ได้ทำให้เกิดความเข้มแข็งในระบบการจัดการกับภายนอกได้ คือ การมีชุมชนเข้ามาช่วยในการคิด วางแผน และพัฒนารวมทั้งแก้ปัญหาของศูนย์ร่วมกัน เริ่ม จากการได้ตัวบุคคลที่มีใจอาสาสมัครและมาจากตัวแทนพื้นที่ชุมชนต่างๆ มาร่วมเป็นคณะทำงาน เรียกว่า คณะกรรมการชุมชน จำนวน 10 คน โดยทางศูนย์ได้กำหนดความคาดหวังที่มีต่อ คณะกรรมการที่ได้รับการคัดเลือก 1. ให้ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบแต่ละฝ่ายงาน ทำหน้าที่ของฝ่ายให้ เต็มที่ เต็มความสามารถ และเต็มศักยภาพเพื่อประโยชน์ของศูนย์ 2. อยากให้แต่ละฝ่ายงานทำ หน้าที่ในกรอบงานที่กำหนดไว้อย่างชัดเจน (ครบทุกข้อ) 3. อยากให้ทีมบริหารจัดการงบประมาณ เพื่อสนับสนุนกิจกรรมของศูนย์ 4. อยากให้หัวหน้างานเข้าร่วมประชุม อบรม /สัมมนาและเข้าร่วม กิจกรรม (ทุกกิจกรรมที่ศูนย์จัดขึ้น) แล้วมีการเรียกกรรมการประชุมรวมจำนวน 4 ครั้ง และ แต่งตั้งกรรมการขึ้นอย่างเป็นทางการ โดยมีการกำหนดการประชุม 2 เดือนครั้ง เพราะตัวแทน ชุมชนต้องทำงานประจำด้วย พร้อมกับกำหนดบทบาทคณะกรรมการชุมชน 5 ประการ คือ

1. มีส่วนร่วมในการดำเนินงานและแก้ปัญหาของคณะครูและโรงเรียน
2. เป็นผู้ประสานงานระหว่างผู้ปกครองกับโรงเรียน และหน่วยงานราชการ
3. มีส่วนร่วมและให้ความช่วยเหลือกิจกรรมต่างๆของศูนย์ที่จัดขึ้น
4. จัดหางบประมาณเพื่อสนับสนุนกิจกรรมของศูนย์

5. ประชาสัมพันธ์ภารกิจของศูนย์ให้กับผู้ปกครอง/ชุมชนรับทราบ

ดังนั้น การทำงานในบทบาทของคณะกรรมการจะดำเนินการโดยทางศูนย์ กิรออาติจะมี การเรียกประชุมเพื่อปรึกษาหารือในการจัดกิจกรรมรวมทั้งหารือในปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้น เพื่อให้เกิด การช่วยเหลือกัน ทั้งนี้การประชุมตามหลักการอิสลามมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ดังอัลกุรอานกล่าว ว่า

وَالَّذِينَ اسْتَجَابُوا لِرَبِّهِمْ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَأَمْرُهُمْ شُورَى بَيْنَهُمْ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنفِقُونَ (الشورى 38)

ความว่า “และบรรดาผู้ตอบรับต่อพระผู้อภิบาลของพวกเขา และปฏิบัติละหมาดและกิจการ ของพวกเขามีการปรึกษาหารือกันระหว่างพวกเขา และเขาบริจาสิ่งที่เราได้ให้ เป็นเครื่องปัจจัยยังชีพแก่พวกเขา”

การปรึกษาหารือนำมาสู่การจัดกิจกรรมต่างๆของศูนย์กิรออาติ เช่น การจัดกิจกรรม คอดัมอัลกุรอาน การแก้ปัญหาของเด็กนักเรียน การคมนาคม การเรียนการสอน วางแผนการจัดระเบียบการเรียนการสอน การประเมินเด็ก เป็นต้น

ข้อดีที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม

1. ได้แบ่งเบาภาระของครูและผู้บริหารศูนย์เป็นอย่างมาก ซึ่งก่อนหน้านี้เวลามีปัญหา กับชุมชนข้างนอก คณะครูและโดยเฉพาะผู้บริหารต้องเป็นผู้ใกล้ชิดและแก้ปัญหา แต่ปัจจุบันเมื่อ เกิดปัญหาเกิดขึ้นทางทีมคณะกรรมการก็จะช่วยแก้ปัญหาให้ ซึ่งเมื่อเกิดปัญหาในโซนไหน กรรมการในโซนนั้นจะเป็นผู้จัดการแก้ปัญหา เช่น ในเขตพื้นที่อำเภอมาบเกิดเหตุเด็กวัยรุ่นขว้าง ป้ายรถส่งเด็กกิรออาติของศูนย์ เมื่อทราบข่าวทางผู้บริหารก็จะแจ้งกรรมการโซนนั้นทราบและ ปรึกษาหารือขอให้ช่วยแก้ปัญหาให้ กรรมการก็จะไปแจ้งผู้ใหญ่บ้านในเขตพื้นที่ จากนั้น ผู้ใหญ่บ้านก็จะจัดการแก้ปัญหาให้ ซึ่งต่างจากกรณีที่เกิดขึ้นในพื้นที่ชุมชนป่าเคปาลัสในอดีต ที่มีเด็ก วัยรุ่นป่าไข่ใส่รถส่งนักเรียนของศูนย์ ซึ่งขณะนั้นยังไม่มีการจัดคณะกรรมการ ผู้บริหารศูนย์ ต้องลงพื้นที่ ไปหาผู้นำขอให้หาผู้ก่อความวุ่นวายและให้ระมัดระวังไม่อย่าให้เกิดซ้ำอีก การ ดำเนินการโดยลำพังในทุกเรื่องเช่นนี้ ทำให้ผู้บริหารศูนย์ทำงานลำบากมาก ซึ่งเคยกล่าวว่า “รู้สึก ลำบากใจ หนักใจและสะเทือนใจมาก” นั่นเป็นเป็นความรู้สึกของคนทำงานที่ขาดชุมชนมามีส่วน ร่วมในการคิดและช่วยแก้ปัญหาให้ในช่วงอดีตที่ผ่านมา

2. ได้แบ่งเบาภาระของครูในช่วงเวลาที่มีการจัดกิจกรรม โดยบางฝ่ายงานจะมอบให้ คณะกรรมการรับผิดชอบ เช่น งานคอดัมอัลกุรอาน กรรมการก็จะรับผิดชอบในการจัดทำเวที ซึ่ง ก่อนวิจัยก็มีครู(นายอิสมาแอ ลาเย) เป็นคนรับผิดชอบทั้งหมดตั้งแต่การจัดหาไม้ ออกแบบเวที จัดทำเวที จัดเก็บเวทีหลังงานซึ่งเป็นงานที่หนักมาก หลังจากมีกรรมการทำให้ได้ทีมงานเพิ่ม นาย

อิสมาแอ ลาเย เป็นเพียงผู้ริเริ่มและควบคุมงาน นายอิสมาแอ บอกว่า “ได้แต่กำกับกับกำกับ ตั้งแต่มิมีการเข้ามาช่วย”

3. หลังจากมีการพบปะ ทางศูนย์คิดทำอะไรทำได้เร็วขึ้น เพราะกรรมการจะมีบทบาทในการชักชวนคนในชุมชนเข้ามาช่วยงาน เช่น ถ้ากรรมการบางคนที่ได้รับมอบหมายงานแต่ทำไม่ได้ก็จะไปหาทีมในชุมชนมาช่วยงานโดยกรรมการจะเป็นคนจัดการรวมคนในชุมชนเองทั้งหมด เช่น เวทีคอตัมอัลกุรอาน ซึ่งเป็นเวทีใหญ่ที่จัดขึ้นทุกปี ทางศูนย์มีการกำหนดว่าจะมีการเชือดวัว จำนวน 1 ตัว เพื่อเลี้ยงผู้มาร่วมงานและเด็ก ปรากฏว่าชาวบ้านก็จะมาช่วยงานด้วยความร่วมมือร่วมใจกันตั้งแต่หลังละหมาดศุบฮี (ช่วงเช้าตรู่) จนแล้วเสร็จ

4. กรรมการทุกคนจะไม่มีการให้คำตอบแทนใดๆทั้งสิ้น การทำงานทุกอย่างเป็นการ “ทำเพื่อส่วนรวม” กรรมการบางคนยังสะท้อนว่า “ในความรู้สึกละกณะกรรมการบอกว่า “ได้มีโอกาสช่วยศูนย์ก็รู้สึกปลื้มใจเป็นที่สุดแล้ว”

2) แนวทางที่จะให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมต่อเนื่องและยั่งยืน

จากการถอดบทเรียนร่วมกันระหว่างทีมครูและนักวิจัย ทำให้ได้แนวทางการจัดการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง ดังนี้

1. ต้องพยายามกระชับสัมพันธ์กับคณะกรรมการ มีการติดต่อสัมพันธ์พบปะอย่างต่อเนื่อง แม้จะมีเรื่องเล็กน้อยก็เรียกกรรมการเข้ามามีส่วนร่วมพูดคุยด้วย
2. ต้องมีการประชุมประจำ 2 เดือนครั้งให้เกิดความต่อเนื่องและกำหนดแน่นอน เพื่อเป็นการติดตามความก้าวหน้าของแต่ละพื้นที่ และประเมินการทำงาน การจัดการเรียนการสอนในรอบ 2 เดือนที่ผ่านมาของศูนย์
3. กระชับความสัมพันธ์โดยเชิญคณะกรรมการเข้าร่วมรับประทานอาหารที่บ้าน มาสังสรรค์ เมื่อเวลาว่างนเลียง หรือเป็นวันสำคัญ โดยเฉพาะกรรมการที่อยู่ในบริเวณใกล้กับศูนย์กีรอตี ซึ่งมีจำนวน 8 คน
4. ทำให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร ครู และผู้ปกครองมีความรับผิดชอบในหน้าที่ของตัวเอง จากสิ่งที่ตนเองต้องรับผิดชอบและทุกอย่างต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์ให้เป็นสถานบันการเรียนอย่างมีระบบและมีคุณภาพ ร่วมกันสร้างสถานบันการสอนอัลกุรอานที่เป็นที่ยอมรับของชุมชนและสังคม ตลอดจนให้ความร่วมมือสนับสนุนในกิจกรรมที่ทางศูนย์จัดขึ้น
5. ทำให้เป็นของชุมชน มิใช่ของส่วนตัวและสร้างให้เกิดความร่วมมือกัน โดยใช้กระบวนการสร้างความเข้าใจระหว่างผู้นำทางการและผู้นำไม่ทางการ และจุดประกายให้ชาวบ้านรับรู้ รับทราบอยู่เสมอว่าศูนย์มิใช่ของส่วนตัวแต่เป็นของส่วนรวม

6. ผู้บริหารศูนย์และครูทุกคนต้องเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียนในด้านมารยาทมุสลิมและอื่นๆ และร่วมกันสร้างนักเรียนและผลิตนักเรียนที่มีคุณภาพ มีความสามารถในการอ่านอัลกุรอานและนำบทเรียนจากการตีฟิร นำมาใช้ในชีวิตประจำวันได้
7. สนับสนุนบทบาทคณะกรรมการจากชุมชน ในการทำหน้าที่ประสานองค์กรหน่วยงานภาครัฐและทำความเข้าใจต่อชาวบ้าน และร่วมวิเคราะห์ วางแผนร่วมกันระหว่างกลุ่มคนที่เกี่ยวข้องอย่างสม่ำเสมอ เพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาและพัฒนาต่อไป
8. ร่วมสนับสนุนให้ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบแต่ละฝ่ายงาน ทำหน้าที่ของฝ่ายให้เต็มที่เต็มความสามารถและเต็มศักยภาพเพื่อประโยชน์ของศูนย์ รวมทั้งทำหน้าที่ในกรอบงานของแต่ละฝ่ายงานที่กำหนดไว้อย่างชัดเจน ร่วมกันเพื่อจัดการงานให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพและสำเร็จ ทั้งนี้ การมีส่วนร่วมนั้น ๆ จะอยู่ในขั้นตอนใดๆ ก็ตาม เริ่มตั้งแต่การคิด วางแผน ดำเนินการ และร่วมสรุปผล จะเป็นแนวทางหนึ่งที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในการบริหารจัดการศูนย์อย่างมีส่วนร่วมของชุมชน โดยขึ้นอยู่กับความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ ข้อจำกัดขององค์กรในแต่ละกระบวนการของการดำเนินการบริหารเป็นเกณฑ์ ซึ่งตัวแทนชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมกับศูนย์ก็รออาติปาซาปูเต๊ะจำนวน 10 คน

ดังโองการอัลกุรอานบทอัลมาอิดะฮ์ โองการที่ 2 ความว่า

“พวกเจ้าจงช่วยเหลือสนับสนุนกันในการทำดีและสร้างความยำเกรง และพวกเจ้าอย่าได้สนับสนุนกันในเรื่องที่เป็นบาปและเป็นศัตรูกัน”

บทเรียนและข้อเสนอแนะ

จากกระบวนการวิจัยที่มีการปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วมของชุมชนตลอดโครงการวิจัย ทำให้นักวิจัย ชุมชน ผู้ปกครองและทีมงานบริหารได้รับบทเรียนด้านการทำวิจัยเพื่อท้องถิ่นที่ดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งสามารถสร้างการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นทั้งระหว่างการทำวิจัย การมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา สร้างการเปลี่ยนแปลงในระดับบุคคลและระดับกลุ่มชุมชน ดังนี้

1. การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นระหว่างการทำวิจัย

จากการที่งานวิจัยสามารถสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อกระบวนการวิจัยได้เป็นอย่างมาก เช่น

การมีส่วนร่วมของชุมชน จากการจัดกิจกรรมที่ผ่านมา พบว่ากลุ่มเป้าหมายที่วางไว้เข้ามามีส่วนร่วมและได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองอย่างดี ทางศูนย์ขอความร่วมมือต่างๆไม่เคยได้รับการปฏิเสธจากผู้ปกครอง และผู้ปกครองทุกคนให้ความช่วยเหลืออย่างสม่ำเสมอ

ทีมวิจัยกับชาวบ้านมีความร่วมมือกันดีมากในการทำกิจกรรมในแต่ละกิจกรรม แต่จะมีการส่งตัวแทนบ้างในแต่ละกิจกรรมโดยเฉพาะกลุ่มผู้นำท้องถิ่น จนปัจจุบันกรรมการของศูนย์ที่ได้จากการสรรหาจากชุมชนได้เสนอให้มีการประชุมคณะกรรมการสองเดือนต่อครั้งจากเดิมหกเดือนต่อครั้ง

ชุมชนมีความกระตือรือร้นมากในการที่จะให้ความช่วยเหลือต่อศูนย์ทั้งในด้านร่างกายและแรงใจแม้กระทั่งสิ่งของที่ศูนย์ต้องการ เห็นได้จากกิจกรรมเปิดตัวโครงการที่มีชาวบ้านเข้าร่วมกิจกรรมมากเกินคาดเลยทีเดียว ซึ่งเป็นผลจากการประชาสัมพันธ์ของกลุ่มกรรมการจากชุมชนต่างๆที่มีอยู่

ด้วยเหตุนี้จึงสามารถสรุปผลการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากงานวิจัยแบ่งเป็นด้านต่างๆ ดังนี้

1.1 มีการเปลี่ยนแปลงด้านการทำงานภายในศูนย์กිරอาติ

ด้านการบริหารองค์กร พบว่า มีโครงสร้างการบริหารองค์กรที่ชัดเจน มีการกำหนดกฎระเบียบบริหารจัดการองค์กรที่ชัดเจนและเป็นระบบมากขึ้น โดยมีคณะกรรมการบริหารจากศูนย์ภายใน จำนวน 5 คน และมีทีมคณะกรรมการบริหารงานที่เป็นคนในชุมชนต่างๆจำนวน 10 คน

หลังจากการวิจัย แต่ละฝ่ายได้ทำหน้าที่อย่างเข้มข้น จนเกิดการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญโดยสามารถสรุปสิ่งที่ได้มีการดำเนินการระหว่างกรวิจัยในฝ่ายบุคคลและฝ่ายกิจกรรม ที่ได้ดำเนินการในเรื่องต่างๆดังนี้ เช่น จัดหาหาครูผู้สอนที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการสอน มีความรับผิดชอบในด้านการสอน(อิลลาต) หากครูเพิ่มช่วงครุขาดหรือป่วย ไม่สามารถมาสอนได้ จัดทำบัญชีนักเรียน จัดคนทดสอบพัฒนาครู โดยคนที่มาทดสอบนั้นต้องเคร่งครัดในการทดสอบเด็กด้วย พัฒนาครู ให้ครูอยู่ในระเบียบ ดำเนินกิจกรรมตามแผนปฏิบัติการรายวัน คือ เด็กต้องมาเวลา 18.00 น. เด็กต้องอยู่ที่ศูนย์ทุกคน ก่อนเข้าเรียนนักเรียนต้องละหมาดสุนัต ซิกร มีเวรละหมาด มีเวรอาซาน ดูแลกิจกรรมนักเรียนรายวัน/รายสัปดาห์ ดูแลสถานเกาะฮควบคุมการจัดการเรียนการสอน ดูแลกรรมการนักเรียน ปรับระบบการทำงาน โดยมีจุดพิเศษของฝ่ายกิจกรรม คือ ต้องประชุมก่อนที่จะจัดกิจกรรมทุกครั้ง

1.2 เปลี่ยนความรับผิดชอบในการแก้ปัญหาอย่างมีส่วนร่วมของชุมชน

การรวมตัวกันอย่างมีเป้าหมายเช่นนี้ ก็เพื่อนำไปสู่สิ่งที่ดีกว่าและความเจริญรุ่งเรืองในอนาคตทางด้านการศึกษาของเยาวชนในพื้นที่ ซึ่งจำเป็นที่จะต้องเริ่มต้นจากบทบาทคนในองค์กร

คือ ศูนย์กิริออาติที่จะต้องลุกขึ้นมาทำงานเพื่อส่วนรวมร่วมกันกับคณะครูและชุมชน ผลการดำเนินงานวิจัยจึงเกิดการเปลี่ยนแปลงในเรื่องต่างๆ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงทั้งหมดเกิดขึ้นตามโครงการอัลกุรอานบทอรรถาธิบาย โอองการที่ 11 พระองค์ทรงตรัสว่า **“แท้จริงอัลลอฮ์จะไม่ทรงเปลี่ยนแปลงชนกลุ่มหนึ่งกลุ่มใด จนกว่าชนกลุ่มนั้นจะเปลี่ยนแปลงสิ่งที่ตัวของพวกเขาสืบก่อน”** ซึ่งสามารถสรุปผลสำเร็จที่เกิดขึ้น มีหลายเรื่องที่ถูกแก้ไขหลังจากกรรมการเข้ามา คือ

1. คณะกรรมการชุมชนร่วมแก้ปัญหาความขัดแย้งระหว่างเด็กกิริออาติกับข้างนอก คือ ปัญหาวัยรุ่นนอกรอวณเด็กนักเรียนที่จะมาเรียนกิริออาติ
2. คณะกรรมการชุมชนประชาสัมพันธ์กิจกรรมของศูนย์ให้กับผู้ปกครอง/ชุมชนทราบ เช่น การเปิด-ปิด การเรียนการสอน
3. คณะกรรมการชุมชนช่วยแก้ปัญหาของเด็กในพื้นที่โซนที่ตนเองรับผิดชอบ โดยกรรมการในพื้นที่โซนไหนกรรมการโซนนั้นจะรับรู้หมด และติดต่อประสานกับศูนย์ เช่น เขตพื้นที่ตำบลตะโละเมะนา กรรมการจะเป็น 2 สามัคคีกรรยา จะสลับเปลี่ยนกันมาประชุม รายละเอียดปัญหาทุกอย่างก็จะรับรู้หมด เช่น เด็กเล่นกันบนรถ หรือกรณีที่บ้านพื้นที่ที่อยู่ใกล้กับชุมชนไทยพุทธมีปัญหาความไม่เข้าใจกัน เช่น กรณีเคยมีเด็กไทยพุทธยิงหนังสติ๊กจะยิงหมาแต่ไปโดนบ้านชาวบ้าน ทำให้ชาวบ้านไม่พอใจ เกิดปัญหาเล็กน้อย ชาวบ้านจึงขอให้ทางศูนย์ไปช่วยตักเตือนให้ ซึ่งก็ได้รับการแก้ไขโดยคณะกรรมการชุมชนโดยดี

1.3 การเปลี่ยนแปลงของชุมชน ครู และนักวิจัย

1. ชุมชนมีการตื่นตัวเข้ามามีส่วนร่วมกับศูนย์กิริออาติ และให้ความร่วมมือกับทุกกิจกรรมของศูนย์กิริออาติ ทำให้ชุมชนได้รับรู้ถึงความต้องการของศูนย์มากขึ้น ซึ่งจากเดิมนั้นน้อยมาก

2. ชุมชนมีความเข้าใจและเห็นถึงความสำคัญของการเรียนมากขึ้น

3. ชุมชนมีความรู้สึกดีใจและภูมิใจมากขึ้นที่ได้เห็นลูกหลานเรียนที่ศูนย์กิริออาติที่มีระบบ ซึ่งเห็นได้จากการมีความร่วมมือและการให้ความช่วยเหลือมากยิ่งขึ้น เช่น เมื่อมีปัญหาในชุมชนจากเดิมนั้นต้องเป็นตัวแทนจากศูนย์ที่ต้องไปแก้ปัญหาให้ แต่ตอนนี้เปลี่ยนเป็นกรรมการที่อยู่ในชุมชนนั้นเป็นผู้แก้ปัญหาให้ และจะแก้ไขได้ดีกว่าเนื่องจากเป็นคนในชุมชนที่รู้จักมากกว่า

4. ชุมชนมีบทบาทในการชักชวนเด็กที่ยังไม่เรียนให้มาเรียนที่ศูนย์กิริออาติ และคอยควบคุมความปลอดภัยและความสงบสุขของศูนย์อย่างสม่ำเสมอ

5. ครูมีการแบ่งบทบาทหน้าที่รับผิดชอบในการบริหารงานแต่ละคืน คืนละ 2 คน มีการทำงานเป็นทีม ดูแลตั้งแต่เด็กเริ่มมาเรียน การควบคุมดูแลช่วงละหมาด การ

อ่านวีรคดีและคฤหา (การอ่านสรรเสริญและขอพร) หลังละหมาด ให้น้ำซีด (การดักเตือน) 5-7 นาที ก่อนปล่อยเด็กนักเรียนกลับบ้าน และกลับพร้อมเด็ก ไม่มีการกลับก่อนเวลา

6. ครูมีความรับผิดชอบต่อน้ำที่การสอนมากขึ้นกว่าเดิมเมื่อเปรียบเทียบกับครูในอดีต ทั้งนี้สังเกตได้จากคุณภาพการเรียนรู้ของเด็ก พบว่า เด็กสามารถอ่านได้อย่างรวดเร็ว ชัดเจนขึ้น และเมื่อมีการดัซซะฮะฮ์(ประเมิน) ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านดีขึ้นตามลำดับ

7. หน่วยงานส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะ อบต.ได้ให้การสนับสนุนในเรื่องของอาหารและงบประมาณทุกครั้งเมื่อมีการจัดกิจกรรมหรือเมื่อทางศูนย์ต้องการความช่วยเหลือและในปี 2555 หน่วยงานท้องถิ่นได้สนับสนุนโปรเจกเตอร์จำนวน 1 เครื่อง และมอบเงินค่าบริหารจัดการศูนย์ 5,000 บาทต่อเดือน และมีการซ่อมถนนลาดยางเข้าสู่ศูนย์กีรออาตี

8. ทำให้นักวิจัยได้เรียนรู้ในเรื่องต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการเรียนรู้ในบทบาทหน้าที่ของการเป็นนักวิจัย ความรู้เรื่องการบริหาร โครงการ และการจัดการโครงการวิจัยอย่างมีส่วนร่วม รู้ว่างานวิจัยคืออะไร การทำโครงการให้สำเร็จทำได้อย่างไร รู้จักการตั้งข้อสังเกต รู้จักวิธีการบันทึกข้อมูล กล้าแสดงความคิดเห็นในที่ชุมชนมากขึ้น รู้ถึงผลการทำงานและความเสียสละสามารถแก้ไขปัญหาได้

9. ทำให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการแบบถั่วถึง ได้รู้ถึงปัญหาและความต้องการของชุมชน รวมทั้งสามารถสร้างการมีส่วนร่วมระหว่างศูนย์กับชุมชนมากขึ้น รู้วิธีการแก้ไขปัญหามากขึ้นจนนักวิจัยรู้สึกว่าได้พัฒนาระบบการบริหารจัดการศูนย์กีรออาตีอย่างเป็นระบบ

10. ผู้บริหารและครูมีความสัมพันธ์กับผู้ปกครองของนักเรียนมากขึ้น สามารถสรุปบทเรียนการบริหารจัดการที่ผู้ปกครองเห็นชอบ และให้ความร่วมมืออย่างมาก ชุมชนให้ความสนใจ และเป็นที่น่าพอใจของทุกคน

11. ทุกคนได้ประสบการณ์การทำงาน ว่าการทำงานต้องเป็นระบบและเป็นขั้นตอน เรียนรู้กระบวนการคิดที่ต้องร่วมกันวางแผนและแก้ปัญหาร่วมกัน

2. ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานวิจัยและแนวทางการจัดการ

1. การรวมตัวของนักวิจัยที่สุดแสนยาก เนื่องจากเวลาว่างของทุกคนมีไม่ตรงกัน หากจะเปลี่ยนเป็นเวลากลางคืน ก็ไม่เหมาะสม อันเนื่องจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ ไม่อำนวยต่อการรวมกลุ่มในช่วงกลางคืน ซึ่งการที่ทีมวิจัยรวมตัวกันยาก อาจนำไปสู่ความล่าช้าในการดำเนินกิจกรรมได้ ทางทีมจึงแก้ไขด้วยการแจ้งล่วงหน้าไว้

หลายวันพอสมควร เพื่อที่มวิจัยจะได้เตรียมตัวทัน หรือหากไม่ทันก็ให้สรรหาตัวแทน เพื่อเข้าไปร่วมกันวางแผนแทน

2. กลุ่มเป้าหมายที่เป็นชาวบ้านจากชุมชนที่เชิญมาร่วมกิจกรรมบางกิจกรรมจะมาไม่ครบตามจำนวนที่ได้วางไว้ไม่ถึง 100% หากดูเชิงปริมาณก็ไม่ครบจำนวนคนที่กำหนด ทำให้ขาดความเห็นของบางคนไป กระทั่งต่อการสรุปผลและการแก้ปัญหา ในเขตโซนที่ผู้นำชุมชนไม่เข้าร่วม นักวิจัยจึงแก้ปัญหาในกิจกรรมหลังๆ โดยเชิญให้เกินจำนวนที่ต้องการไว้ก่อนซึ่งก็ได้ผลดี
3. การประชุมในบางเวที ผู้เข้าร่วมไม่แสดงความคิดเห็นทุกคนในตอนแรก อาจเป็นเพราะเขามองปัญหาไม่ออก หรือประเด็นที่นักวิจัยตั้งคำถามไม่ชัดเจน จึงแก้ไขปัญหาด้วยการชี้แจงวัตถุประสงค์ให้ชัดเจน การตั้งประเด็นคำถามจำเป็นต้องชัดเจนและลึกพอที่ชาวบ้านจะตอบได้ เช่น ถ้าถามว่า ปัญหาในชุมชนละแวกท่านมีอะไรบ้าง? มีอะไรเกิดขึ้นบ้างระหว่างเด็ก ไป-กลับ? ผู้เข้าร่วมบางท่านจะไม่ตอบคำถาม จำเป็นที่นักวิจัยต้องชี้แจงใหม่ และตั้งคำถามใหม่โดยการสมมุติสถานการณ์ขึ้น เช่น เล่าว่าเด็กที่เรียนที่นี่ ที่นี้ไม่มีปัญหาแต่ไม่ทราบว่าเวลาเด็กกลับบ้านมีการบอกปัญหาผู้ปกครองหรือไม่ หรือผู้ปกครองเห็นปัญหาที่เกิดขึ้นกับเด็กอะไรบ้าง? มีปัญหา มีอะไรบ้าง เช่น ปัญหาเรื่องรถ ปัญหาเด็กช่วงอยู่ที่บ้าน ปัญหาที่เด็กไปเล่าให้ที่บ้านโดยสามารถชี้ให้ตอบเป็นรายคน ทำให้การประชุมเป็นไปอย่างคึกคัก เพราะธรรมชาติชาวบ้าน ถ้าคนใดคนหนึ่งพูดถึงปัญหา คนต่อไปก็จะสานต่อต่อไปได้
4. ข้อขัดข้องทางเทคโนโลยี คอมพิวเตอร์ที่เกิดการขัดข้อง(Hard dish) เสียกะทันหัน ทำให้ข้อมูลที่นักวิจัยดำเนินการพิมพ์ร่างรายงานฉบับสมบูรณ์ไม่สามารถดึงข้อมูลมาได้ ทำให้เสียเวลาต่อการเรียบเรียงเนื้อหาใหม่ จึงมีบทเรียนว่า การจัดพิมพ์ข้อมูลจำเป็นต้องสำรองข้อมูลเก็บได้ เพื่อกันความผิดพลาดทางเทคนิคต่อไป
5. ผู้เข้าร่วมในกิจกรรมมักจะมาช้ากว่ากำหนดการที่กำหนดไว้ทำให้กระทบต่อกระบวนการประชุม ทำให้เกิดความไม่ลื่นไหล ล่าช้า เสียเวลาในการประชุม ทำให้ล่าช้าต่อการดึงข้อมูลด้วย ทั้งนี้เนื่องจากการประกอบอาชีพของคนในชุมชนมีทั้งต้องกริดายาง การทำนา ธรรมชาติที่ชาวบ้านมักมีนิสัยที่เชื่องช้า ดังนั้นการแก้ปัญหา นักวิจัยจึงมีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมที่จะจัดล่วงหน้าไว้ก่อนเพื่อหาเวลาที่เหมาะสมที่สุดของทุกคน พอวันจัดงาน จะจัดการโดยจัดทำกำหนดการล่วงหน้า เพื่อมาสายด้วยประมาณ 1 ชั่วโมง เช่น กิจกรรมเริ่ม 10.00 น. ในการเชิญต้องเชิญเข้าร่วมเวลา 09.00 น. นอกจากนี้ในกระบวนการประชุมทุกครั้งจำเป็นที่นักวิจัยต้องกระตุ้นการให้ความสำคัญกับเวลาในช่วงท้ายของการประชุมเป็นข้อคิดและตักเตือนผู้เข้าร่วม ดัง

บทบัญญัติอิสลามที่กล่าวว่า “ขอสาบานด้วยเวลา มนุษย์อยู่บนการขาดทุน ยกเว้น คนที่อหฺม่าน(ศรัทธา)และปฏิบัติศาสนกิจที่ดี”

3. ข้อเสนอแนะต่อนักวิจัยใหม่ สกว.และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ข้อเสนอแนะต่อนักวิจัยใหม่

นักวิจัยใหม่ทุกคนควรมีการศึกษารายละเอียดโครงการและกิจกรรมของโครงการวิจัยอย่างละเอียดทุกขั้นตอนเพื่อให้เกิดความเข้าใจและเกิดประสิทธิภาพในการดำเนินการ

ข้อเสนอแนะต่อ สกว.

1. สกว.ควรนำเสนอยุทธศาสตร์ให้รัฐบาลเห็นความสำคัญของการวิจัย เพื่อเพิ่มคุณภาพงานวิจัยและงบประมาณให้มากขึ้น ทั้งนี้งบประมาณที่จำกัดโครงการละไม่เกิน 2 แสนบาท ทำให้กระบวนการวิจัยบางขั้นตอนไม่สามารถดำเนินการได้ ทำให้กลยุทธในการวิจัยเพื่อหาความรู้และแก้ปัญหาถูกตัดขั้นตอนไป
2. เนื่องจากโครงการนี้ไม่มีค่าตอบแทนนักวิจัยเมื่อเสร็จสิ้นโครงการวิจัย สกว.ควรสนับสนุนค่าตอบแทนนักวิจัย(ถ้าเป็นไปได้) เพื่อเป็นการให้กำลังใจนักวิจัยในการดำเนินงานวิจัยสำเร็จ
3. สกว. ควรสนับสนุนค่าเสริมสร้างความเข้มแข็งหลังเสร็จสิ้นโครงการ เพื่อให้ศูนย์สามารถดำเนินกิจกรรมพัฒนาครุฑนอกเหนือจากแผนงานที่กำหนดไว้
4. สกว.ควรจัดการศึกษาดูงานในต่างประเทศ ว่าด้วยเรื่องระบบการสอนและการบริหารจัดการเพื่อให้ชุมชนสามารถพัฒนาเชิงพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้อย่างแท้จริง
5. สกว.ควรสนับสนุนงบประมาณพิเศษให้กับศูนย์ประสานงานวิจัยอิสลามศึกษาและวัฒนธรรมในการจัดงาน Expo งานวิจัยในพื้นที่ เพื่อสร้างโอกาสในการเรียนรู้และนำเสนอผลการวิจัยให้กับคนที่สนใจในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้
6. ศูนย์ประสานงานควรเพิ่มการกระตุ้นการทำงานของนักวิจัยและสนับสนุนนักวิจัยเพื่อให้ นักวิจัยขับเคลื่อนโครงการวิจัยได้ตามกำหนดเวลาต่อไป
7. งานวิจัยท้องถิ่น นักวิจัยชาวบ้าน โดยชาวบ้าน แต่พอทำไประยะหนึ่งรู้สึกว่าการวิจัยนี้ไม่ใช่แบบชาวบ้านแต่เป็นแบบวิชาการ เพราะสามารถพัฒนาตนเองทั้งในด้านการสื่อสารและการเขียน สามารถนำเสนอในที่ประชุมสาธารณะได้ แต่ข้ออ่อนคือ ถ้าเป็นชาวบ้านจริงๆที่ไม่สามารถพูดและเขียนภาษาไทยได้จะรู้สึกว่าการวิจัยนี้ยากเช่นเดียวกัน
8. สกว.ควรลดความเป็นวิชาการลง เพราะงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นส่วนใหญ่ในพื้นที่ 3 จังหวัดเป็นชาวบ้านธรรมดา และอยากเห็นงานวิจัยขับเคลื่อนในพื้นที่มากกว่านี้

9. ปัจจัยความสำเร็จของโครงการอยู่ที่ความรับผิดชอบของทีมงาน มีความรับผิดชอบต่อโครงการ สำคัญยิ่งกว่าคนเก่งและผู้รู้

ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1. หน่วยงานท้องถิ่นส่วนมากมักจะทำอะไรโดยไม่ปรึกษาชาวบ้านก่อน ซึ่งการปรึกษาส่วนหนึ่งจะต้องทำว่าจะทำอะไร ใครทำ ทำอย่างไร ใครรับผิดชอบ แต่ต้องคำนึงถึงกระบวนการเพื่อแก้ปัญหาระยะยาวด้วย ไม่ใช่ปรึกษาเพื่อให้ได้งยยะหรือสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆเท่านั้น
2. หน่วยงานท้องถิ่นควรสนับสนุนกิจกรรมของมัสยิดซึ่งครอบคลุมกลุ่มเป้าหมาย เด็ก เยาวชน และสตรี

บันทึก

ประสบการณ์และความรู้สึกนักวิจัย

งานวิจัยเป็นงานที่สนุกแต่เครียดหรือเครียดแต่สนุก หมายความว่าสนุกแบบเครียดหรือเครียดแบบสนุกๆ. กล่าวคือ เมื่อเรามุ่งหน้าและตั้งใจที่จะหาข้อมูลใดข้อมูลหนึ่ง เราจำเป็นต้องจริงจังในการเก็บเกี่ยวข้อมูลเพื่อได้ข้อมูลที่ตรงและถูกต้องที่สุด เพื่อจะได้ผลของการวิจัยที่ดีที่สุด เพราะการที่เรามีข้อมูลที่ไม่เป็นความจริงหรือข้อมูลที่ผิดๆนั้น มันอันตรายกว่าที่เราไม่มีข้อมูลเลย การวิจัยเป็นการเก็บเกี่ยวข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ แล้วหาคำตอบ ดังนั้นงานวิจัยที่เดินนั้น จะต้องสร้างการยอมรับในเรื่องที่ทำ คุณภาพของผลงานที่ทำวิจัยสามารถสังเคราะห์ผล ได้อย่างชัดเจนและใช้ได้จริงต่อไป.

หัวหน้าโครงการ

นาย ชายุติ เจ๊ะเงาะ

ประสบการณ์และความรู้สึกนักวิจัย

งานวิจัยเป็นงานที่สำคัญมากเพราะงานวิจัยได้ช่วยอะไรหลายอย่าง เช่น งานวิจัยช่วยทำให้เราทราบปัญหาต่างๆอย่างละเอียดถี่ถ้วน งานวิจัยช่วยให้เราทราบวิธีการแก้ปัญหาต่างๆอย่างตรงจุด งานวิจัยคือประสบการณ์ใหม่ที่เราได้ประสบมา งานวิจัย คืองานที่ละเอียดอ่อน รอบคอบ แต่บางครั้ง งานวิจัยก็คือ งานที่เพลอในความคิด และคืองานที่น่าเบื่อในยามจิตใจฟุ้งซ่าน แต่ที่แน่ๆงานวิจัยคืองานที่ต้องทำ ขาดไม่ได้เลย เพราะทุกอย่างมีอยู่ครบในงานวิจัย.

นักวิจัย

นายมะดาโอะ หะยิดาโอะ

ประสบการณ์และความรู้สึกนักวิจัย

งานวิจัยเป็นงานรู้สึกในจิตใต้สำนึกของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ในหลายๆด้าน เช่น

1.ด้านการพัฒนา ทำให้การพัฒนาในระบบต่างๆให้ดีขึ้นโดยใช้การประชุมในแต่ละฝ่าย เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงให้ดีขึ้น

2.ด้านสังคม

2.1ทำให้องค์กรเปิดโลกกว้าง เพื่อที่เรียนรู้ในสิ่งใหม่ๆที่เราไม่เคยมีเอามาเป็นแบบอย่าง ปรับปรุงแก้ไข กระตุ้นให้ดีขึ้นจากเดิมไปในทางที่ดีกว่า

3.ด้านบริหารจัดการ

3.1 จากการได้มีการประชุมอบรมงานวิจัยทำให้การบริหารจัดการเกิดการเปลี่ยนแปลง อันเนื่องจากได้ไปแลกเปลี่ยนความคิดเห็นจากเพื่อนๆ ที่มีประสบการณ์มากกว่า

นักวิจัย (ครูผู้สอน)

อาภาส วาเลาะ

ประสบการณ์และความรู้สึกนักวิจัย

ก้าวแรกของการทำงานวิจัยนั้นรู้สึกปวดหัวน้อยๆกับการตั้งและตอบโจทย์วิจัยเพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งเอาไว้ หลังจากกิจกรรมแรกและต่อไปได้ดำเนินการตามแผนที่วางไว้ทำให้องค์ความรู้ใหม่ๆเข้ามา ทำให้การเรียนรู้ในการจัดกระบวนการวิจัยของแต่ละกิจกรรมชัดเจนยิ่งขึ้นสามารถสรุปและประเมินผลการทำงานได้.จึงเห็นว่าการวิจัยเพื่อท้องถิ่นมีความจำเป็นในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และท้องถิ่นอย่างยิ่ง.เพราะงานวิจัยจะช่วยสร้างการเรียนรู้ในด้านการคิด การทำ การวิเคราะห์ การวางแผนและฯลฯ ได้ด้วยตนเอง.อยากให้ถือว่างานวิจัยเป็นอีกเครื่องมือหนึ่งที่จะช่วยให้การทำงานประสบความสำเร็จได้อย่างสมบูรณ์.

อับดุลเลาะ หะยีวาจิ

ประสบการณ์และความรู้สึกนักวิจัย

1. ตอนแรกๆทางครูไม่รู้ว่า สกว.หมายถึงอะไร ทำทำไม จะได้อะไรต่อไป
2. พอมาถึงสกว.ได้เข้ามาแล้ว เราารู้สึกว่า สกว.จะนำทางให้เราเข้าใจในสิ่งที่เราไม่รู้และสิ่งที่เราไม่ได้เห็นทั้งหมดเราได้รู้ได้เห็น
3. ได้รู้ขั้นตอนเกี่ยวกับการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับกับกระบวนการต่างๆ
4. ได้รู้แผนงานต่างๆเกี่ยวกับภาครัฐในด้านทฤษฎีและด้านปฏิบัติ
5. เนื่องจากสกว.ได้เข้ามานั้นเป็นจุดเริ่มต้นว่าภาครัฐให้ความสำคัญกับการเรียนการสอนอัลกุรอาน
6. หลังจากสกว.มานักวิจัยได้แบ่งหน้าที่ตามความเหมาะสม
7. นักวิจัยได้รู้ขั้นตอนทุกๆขั้นตอนเกี่ยวกับจุดบกพร่องในด้านใดบ้าง
8. ได้มาแก้ปัญหา หาทางออก ที่ตรงกับผู้วิจัยอยากได้

นายมะรอมาลี ลาเย

ประสบการณ์และความรู้สึกนักวิจัย

ผมเข้ามาสอนที่นี่ 7 ปีแล้วเริ่มตั้งแต่ปี 2547 เข้ามาเนื่องจากการชักชวนของมามา(ปาดิ เม๊ะ เจ๊ะเงาะ) ขณะนั้นกำลังเรียนอยู่ที่ปอเนาะเขาดินก็เลยมาสอนที่นี่สลับกับการไปเรียนด้วย พอมาสอนที่นี่รู้สึกดีมาก ก่อนหน้านี้สอนตาดีกา และหยุดมา 4 ปีแล้ว เปลี่ยนมาสอนที่นี่อย่างเดียว เพราะเป็นกลุ่มเด็กเดียวกัน เวลาสอนหลายที่รู้สึกเหนื่อย กดดันรู้สึกว่าจะส่งผลต่อเด็กได้

กิจกรรมที่ดีตรงที่เราได้สอนอัลกุรอาน มันยิ่งใหญ่ในทัศนะอิสลาม ตั้งแต่ปี 47 ที่มาสอนสิ่ง ที่เห็นการเปลี่ยนแปลงในส่วนตัว คือ การได้รู้จักคน รู้จักเพื่อน รู้จักโต๊ะครู ทำให้เกิดความใกล้ชิด ทำให้ในบางเรื่องได้มีการขอความช่วยเหลือจากโต๊ะครู และได้ช่วยโต๊ะครูในส่วนที่ต้องการความช่วยเหลือได้ ที่มาช่วยปอเนาะนอกจากการสอนแล้วก็ยังมีเรื่องกิจกรรมนักเรียน ช่วยประชาสัมพันธ์ปอเนาะ

2 ปีที่ผ่านมาสิ่งที่เรารู้สึกประทับใจมากคือ การทำให้เด็กรู้อัลกุรอาน โดยเฉพาะเล่ม 2-3 ปัจจุบันก็เรียนเล่มอัลกุรอานบ้างก็จบไปแล้ว

สิ่งที่อยากเห็นในอนาคตคือ การที่รุ่นเล็กที่กำลังเรียนในขณะนี้ได้เป็นครูสอนอัลกุรอาน ของต่อไปอย่างไม่สิ้นสุด

งานวิจัยมีคุณค่าและประโยชน์คือ เราสามารถเป็นหนึ่งเดียวในกลุ่มกิจกรรมที่ดี ได้รู้จักเครือข่ายกิจกรรมที่สอนร่วมกัน เกิดความใกล้ชิดกันที่พี่น้อง ซึ่งมีคุณค่ามากๆ

นายมะยูโซะ ลอซอ

ความรู้สึกและประสบการณ์งานวิจัย

- ได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ เทคนิค การจัดการเรียนการสอนที่หลากหลายเพิ่มขึ้น
- ได้มุมมองในการแก้ปัญหาที่กำลังประสบ
- ช่วยเพิ่มวิธี/แนวทางในการดำเนินงานกิจกรรมที่ดีทั้งจากการศึกษาดูงานแลกเปลี่ยนความคิดเห็น/ประสบการณ์จากผู้ที่มี ประสบการณ์มากกว่า

นักวิจัย

ความรู้สึกละประสบการณ์งานวิจัย

งานวิจัยที่ผ่านมาสิ่งที่ประทับใจที่สุดคือการไปศึกษาดูงานที่มาเลเซียกับอินโดนีเซีย
เพราะว่าตัวแทนที่ไปดูงานนั้นกลับมาเล่าระบบการทำงานและการสอนของเขาทำให้เราสามารถ
นำมาใช้ในการแก้ไขข้อบกพร่องที่รอเราได้

นักวิจัย

การใช้ประโยชน์จากงานวิจัย (RE)

การเกิดคณะกรรมการของศูนย์ก๊ออาตีปาเซปุเต๊ะ
(RDG52S0041) การใช้ประโยชน์เชิงพื้นที่ ด้านการศึกษากับชุมชน

ศูนย์ก๊ออาตีปาเซปุเต๊ะ ต.ปากู อ.ทุ่งยางแดง จ.ปัตตานี เกิดขึ้นเมื่อปี 2548 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้อัลกุรอาน ในระบบก๊ออาตีของเยาวชน และเพิ่มทักษะในการอ่าน การออกเสียง รู้จักวิธีการอ่านที่ถูกต้อง พร้อมกับปลูกฝังจิตสำนึกและปฏิบัติตนตามหลักคำสอนของอัล-กุรอาน ศูนย์แห่งนี้มีนักเรียนที่มาจากหลากหลายพื้นที่ มารวมกันเรียนกว่า 6 ตำบล ทั้งในตำบลปากู ตำบลน้ำดำ ตำบลพิเทน ตำบลตะโละแมะ-นา อำเภอทุ่งยางแดง ตำบลลูโบะยิไร อำเภอมายอ และตำบลปล่องหอย อำเภอกะพ้อ รวมนักเรียนเกือบ 500 คน ครู 37 คน จุดเด่นของศูนย์ก๊ออาตีแห่งนี้คือ เด็กเรียนได้เร็วตามกำหนดของหลักสูตร ประเมินได้จากการจัดกิจกรรม มอบประกาศนียบัตรผู้สำเร็จการศึกษา (حَمْدُ الْقُرْآن) ที่ทำเป็นประจำทุกปี และเป็นศูนย์ ที่เป็นที่รู้จักและยอมรับของชุมชน

หลังจากที่ทางศูนย์ก๊ออาตีปาเซปุเต๊ะ ได้รับการเชิญชวนจากเครือข่ายก๊ออาตีจังหวัดปัตตานี ในการร่วมค้นหาโจทย์วิจัย ก็ได้กลับไปประชุมปรึกษารื้อกับคณะครู และบุคลากรภายในทีมงานของ ศูนย์หลายครั้ง ผลการประชุมทำให้ทราบสถานการณ์ปัญหาของศูนย์ที่เป็นอยู่ และพบว่าสิ่งที่ เป็นจุดอ่อนที่ต้องมีการวิจัยเพื่อการแก้ปัญหา คือ การบริหารจัดการศูนย์ขาดความเป็นระบบและยังขาดการมี ส่วนร่วมของชุมชนที่ชัดเจน ทำให้การควบคุมงานขาดประสิทธิภาพ ไม่บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ได้ และบางเรื่องไม่สามารถสนองความต้องการของชุมชนสังคม จึงต้องการศึกษาเพื่อหาแนวทาง การทำให้ครูและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน จึงเป็นที่มาของโครงการวิจัยเรื่อง “แนวทางการบริหารจัดการศูนย์ก๊ออาตีปาเซปุเต๊ะ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน อำเภอทุ่งยางแดง จังหวัด ปัตตานี” โดยมีนายชายุติ เจ๊ะเงาะ เป็นหัวหน้าโครงการวิจัย

หลังจากโครงการวิจัยได้รับการอนุมัติจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย(สกว.) ฝ่ายวิจัย เพื่อท้องถิ่น ทางศูนย์เริ่มดำเนินการทำกิจกรรมต่างๆ เพื่อตอบโจทย์วิจัยอย่างต่อเนื่องและจริงจัง ซึ่ง กิจกรรมส่วนมากจะเป็นเวทีระดมความคิดเห็นจากผู้ปกครองและผู้นำท้องถิ่น เยาวชน และในงานวิจัย ระยะที่ 1 ภายหลังจากการจัดเวทีระดมความคิดเห็นของผู้ปกครอง และผู้นำท้องถิ่นที่มาจากตำบลต่างๆ ในเครือข่ายที่มีเด็กมาเรียนที่ศูนย์ เพื่อมาร่วมกันทำงานและพัฒนาศูนย์ก๊ออาตีต่อไป ผลการประชุม ปรึกษาหารือ ทำให้ทุกคนที่เข้าร่วมประชุม ต่างเห็นพ้องต้องกันที่จะให้มีการรวมกลุ่มจากชุมชน มา ช่วยในการทำงานของศูนย์ว่าเป็นสิ่งที่ดีมาก และทำให้ได้คณะกรรมการจากชุมชนจำนวน 10 คน ดังนี้

1. นายมะแซ (ผู้นำชุมชน ม.3 ต.พิเทน)
2. นายนาเซ (ผู้นำชุมชน ม.3 ต.พิเทน)
3. นายคอเห (ผู้นำชุมชน ม.3 ต.ปากู)
4. นายชอพี (ผู้นำชุมชน ม.4 ต.ลูโบะยิไร อ.มายอ)
5. นายยาชะ (กำนัน ต.ปากู)
6. นายชุกรี (สารวัตรกำนัน ต.ปากู)

7. นายสุคิด (สมาชิก อบต.ปากู)

8. นายอับรอเฮง อีซอ (ผู้นำชุมชน ม.3 ต.คูโบะฮิไร อ.มายอ)

9. นายอาแว (นักธุรกิจ ต.ปล่องหอย อ.กะพ้อ)

10. นายการิม (ผู้นำชุมชน ม.5 ต.ปากู)

10 รายชื่อที่มีการจัดตั้งร่วมกันดังกล่าวนี้ เป็นตัวแทนในการที่จะขับเคลื่อนศูนย์กัรอาตีให้เกิดการพัฒนา นับว่าเป็นโอกาสที่ดีมาก และเป็นก้าวแรกและก้าวสำคัญ ในการที่จะนำศูนย์กัรอาตี ให้มีระบบบริหารที่ดีและก้าวสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายต่อไปในอนาคต

นายชายูดี เจ๊ะเงาะ และคูแวคอดีเยาะ กาเบ
ศูนย์ประสานงานวิจัยอิสลามศึกษาและวัฒนธรรม
สกว.ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น

ประมวลภาพการดำเนินงาน

ผู้ปกครอง ผู้นำท้องถิ่น หน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องสะท้อนความต้องการแล
หาแนวทางการพัฒนาศูนย์ก๊ออาติโดยมีส่วนร่วม

จัดเวทีประชุมครูและผู้บริหารเพื่อถอดประสบการณ์ตั้งแต่ปี 2548-2551

เวทีจัดทำแผนยุทธศาสตร์ศูนย์กีรออาตีปาเซปูเตะ

จัดเวทีครูและทีมบริหารร่วมกันกำหนดกฎระเบียบของศูนย์กีรออาตีร่วมกัน

เวทีเด็กสะท้อนบทบาทที่ผ่านมาและแนวทางความร่วมมือจากผู้เรียน

จัดเวทีเปิดตัวโครงการต่อชุมชนและร่วมสรรหาตัวแทนชุมชนเข้ามาร่วมพัฒนาศูนย์

จัดเวทีอบรมเชิงปฏิบัติการแก่ทีมบริหารศูนย์กีรออาตีเพื่อให้ประสบความสำเร็จ

ออกรายการวิทยุ “ก้าวไกลกับงานวิจัยสกว. FM90.25 MHz

กิจกรรมศูนย์กีรออาตีปาเซปุเต๊ะ

เด็กนักเรียนกำลังกินข้าวหลังจากกิจกรรมบนเวทีเสร็จสิ้น

เด็กนักเรียนที่เรียนจบหลักสูตรได้รับประกาศนียบัตรจากศูนย์

การละหมาดร่วมกันเป็นกิจกรรมที่จำเป็นของศูนย์

ผู้ปกครองกำลังกินข้าวอย่างอ่อยหลังจากระดมความคิดเห็น

เด็กนักเรียนที่ได้รับประกาศนียบัตรรับฟังนาซีฮัตจากบรรดาครู